2019

Raport o stanie Gminy Miejskiej Człuchów

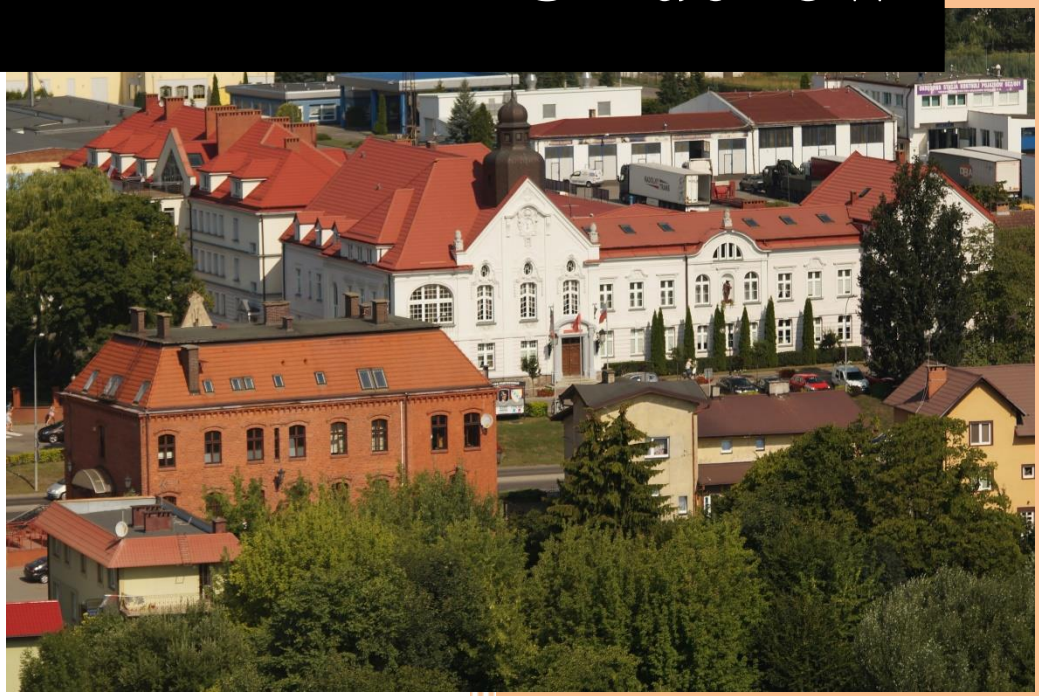

Spis skrótów

CEIDG – Centralna Ewidencja i Informacja o Działalności Gospodarczej
CKIU – Centrum Konsultacyjno–Informacyjne ds. Uzależnień
GPR – Gminny Program Rewitalizacji Śródmieścia w Człuchowie
KPP – Komenda Powiatowa Policji w Człuchowie
LO – Liceum Ogólnokształcące im. Stefana Czarnieckiego w Człuchowie
LOK – Liga Obrony Kraju
MBP – Miejska Biblioteka Publiczna w Człuchowie
MDK – Miejski Dom Kultury w Człuchowie
MKS – Miejski Klub Sportowy
MKRPA – Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
MOF – Miejski Obszar Funkcjonalny
MRS – Miejska Rada Seniorów w Człuchowie
MOPS – Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Człuchowie
NGO – non goverment organization (organizacje pozarządowe)
OChK – Obszar Chronionego Krajobrazu
OHP – Ochotnicze Hufce Pracy
OSiR – Ośrodek Sportu i Rekreacji w Człuchowie
OZE – odnawialne źródła energii
PCK – Polski Czerwony Krzyż
PCPR – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Człuchowie
PUP – Powiatowy Urząd Pracy w Człuchowie
PSZOK – Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych
PZW – Polski Związek Wędkarski Okręg Słupski Koło w Człuchowie
RM – Rada Miejska w Człuchowie
SKO – Samorządowe Kolegium Odwoławcze w Słupsku
SML–W – Spółdzielnia Mieszkaniowa Lokatorsko–Własnościowa
SOSW – Specjalny Ośrodek Szkolno–Wychowawczy w Człuchowie
SP nr 1 – Szkoła Podstawowa nr 1 im. Przyjaciół Ziemi w Człuchowie
STO – Społeczne Towarzystwo Oświatowe w Człuchowie
ŚDS – Środowiskowy Dom Samopomocy w Człuchowie
TMZC – Towarzystwo Miłośników Ziemi Człuchowskiej
TPD – Towarzystwo Przyjaciół Dzieci
UKS – Uczniowski Klub Sportowy
UM – Urząd Miejski w Człuchowie
UTW – Uniwersytet Trzeciego Wieku
WOPR – Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe
WSA – Wojewódzki Sąd Adminiustracyjny
ZSA – Zespół Szkół Agrobiznesu w Człuchowie
ZSS – Zespół Szkoł Sportowych im. Polskich Olimpijczyków w Człuchowie
ZST – Zespół Szkół Technicznych im. Józefa Szymczaka w Człuchowie
ZZO – Zakład Zagospodarowania Odpadów Nowy Dwór Sp. z o.o.

Spis treści

Spis skrótów **1**

Spis treści **2**

1. Wstęp **8**

2. Informacje ogólne **9**

3. Realizacja polityk, programów i strategii **10**

3.1. Strategia Rozwoju Gminy Miejskiej Człuchów 11

3.1.1. Cele strategiczne strategii 11

3.1.2. Realizacja wskaźników wykonania celów strategii w 2019 r. 12

3.2. Gminny Program Rewitalizacji 14

3.2.1. Obszar rewitalizacji i zjawiska kryzysowe występujące na tym terenie 14

3.2.2. Cele rewitalizacji 15

3.2.3. Wyniki monitoringu Gminnego Programu Rewitalizacji Śródmieścia w Człuchowie 16

3.3. Program współpracy z organizacjami pozarządowymi 17

3.3.1. Współpraca finansowa 18

3.3.1.1. Tryb konkursowy 21

3.3.1.2. Tryb pozakonkursowy 25

3.3.2. Współpraca pozafinansowa 31

3.3.3. Osiągnięte wskaźniki i podsumowanie 31

3.4. Strategia integracji i rozwiązywania problemów społecznych 33

3.4.1. Cele strategii i ich realizatorzy 33

3.4.2. Gminny Program Wspierania Rodziny 34

3.4.2.1. Cele i działania Gminnego Programu Wspierania Rodziny 34

3.4.3. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień 40

3.4.3.1. Cele strategiczne Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień 40

3.4.3.2. Zadania wynikające z programu realizowane w roku 2019 41

3.4.3.3. Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii 44

3.4.4. Miejski Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie..... 45

3.4.4.1. Zespół Interdyscyplinarny do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie 46

3.4.4.2. Działania podejmowane przez Zespół Interdyscyplinarny 46

3.4.5. Zmniejszanie zjawiska izolacji osób niepełnosprawnych 49

3.4.5.1. Współpraca z instytucjami powiatowymi 49

3.4.5.2. Rola Środowiskowego Domu Samopomocy 49

3.4.6. Program Aktywizacji i Integracji Seniorów Miasta Człuchowa 50

3.4.6.1. Działania realizowane przez MOPS..... 50

3.4.6.2. Miejska Rada Seniorów 51

3.4.6.3. Uniwersytet Trzeciego Wieku..... 53

3.5. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Człuchów 54

4. Stan finansów gminy 55

5. Budżet obywatelski..... 60

5.1. Zasady składania wniosków i ich ocena 60

5.2. Wybór przedsięwzięć do realizacji 62

6. Spółki komunalne i jednostki organizacyjne gminy..... 64

6.1. Udział miasta w spółkach komunalnych..... 65

6.2. Jednostki budżetowe 65

6.2.1. Przedszkole Miejskie im. Jacka i Agatki w Człuchowie..... 65

6.2.2. Szkoła Podstawowa nr 1 im. Przyjaciół Ziemi w Człuchowie..... 66

6.2.3. Środowiskowy Dom Samopomocy w Człuchowie 67

6.2.4. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Człuchowie 68
6.3. Samorządowy zakład budżetowy – Ośrodek Sportu i Rekreacji w Człuchowie. 70
6.3.1. Zadania OSiR 70
6.3.2. Przychody OSiR w 2019 r. 71
6.3.3. Analiza wydatków OSiR w 2019 r. 71
6.4. Instytucje kultury 72
6.4.1. Miejski Dom Kultury w Człuchowie 73
6.4.2. Miejska Biblioteka Publiczna im. dr. Janusza Korczaka w Człuchowie 74
6.4.3. Muzeum Regionalne w Człuchowie 76
7. Promocja miasta 77
7.1. Wydawnictwa i inne publikacje 77
7.2. Promocja w mediach 79
7.3. Materiały i wydarzenia promocyjne. 79
7.4. Nagrody specjalne Burmistrza. 82
7.5. Rankingi ogólnopolskie 83
8. Mieszkańcy gminy 84
9. Pomoc społeczna i wsparcie dla rodzin 85
9.1. Świadczenia pieniężne pomocy społecznej 86
9.1.1. Zasiłki stałe 86
9.1.2. Zasiłki okresowe 86
9.1.3. Zasiłki celowe 86
9.1.4. Zasiłek i pożyczka na ekonomiczne usamodzielnienie 87
9.2. Świadczenia niepieniężne pomocy społecznej 87
9.2.1. Praca socjalna i interwencja kryzysowa 87
9.2.2. Składki na ubezpieczenie zdrowotne i na ubezpieczenie społeczne 88
9.2.3. Pomoc rzeczowa na ekonomiczne usamodzielnienie 88
9.2.4. Sprawienie pogrzebu 88

9.2.5. Schronienie, posiłek i niezbędne ubranie ... 88
9.2.6. Usługi opiekuńcze ... 89
9.2.7. Pobyt w domu pomocy społecznej i mieszkania chronione ... 90
9.2.8. Ośrodki wsparcia ... 90
9.3. Świadczenia rodzinne ... 93
9.3.1. Zasiłki rodzinne oraz dodatki do zasiłku rodzinnego ... 93
9.3.2. Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka ... 94
9.3.3. Świadczenia opiekuńcze ... 94
9.3.4. Świadczenia rodzicielskie ... 95
9.3.5. Jednorazowe świadczenie wynikające z ustawy „Za życiem” ... 95
9.4. Fundusz alimentacyjny ... 95
9.5. Świadczenia wychowawcze ... 96
9.6. Program „Dobry start” ... 96
9.7. Potrzeby w zakresie pomocy społecznej ... 97
10. Działalność inwestycyjna ... 97
10.1. Infrastruktura drogowa ... 98
10.2. Najważniejsze inwestycje realizowane w 2019 r. ... 98
10.2.1. Inwestycje w infrastrukturę drogową ... 98
10.2.2. Inwestycje w ramach węzła transportowego ... 100
10.2.3. Inwestycje proekologiczne ... 101
10.2.3.1. Modernizacja oświetlenia zewnętrznego ... 101
10.2.3.2. Rozdział kanalizacji ogólnospławnej ... 101
10.2.3.3. Modernizacja Miejskiej Oczyszczalni Ścieków ... 102
10.2.4. Rewitalizacja śródmieścia i remont budynku Miejskiego Domu Kultury 104
10.2.5. Realizacja programu „Ja w internecie”. ... 105
10.2.6. Budowa Otwartej Strefy Aktywności na terenie miasta Człuchów ... 105
10.2.7. Likwidacja barier transportowych dla uczestników ŚDS w Człuchowie 106

10.3. Wykonanie wydatków inwestycyjnych w 2019 r. 106

11. Gospodarka mieszkaniowa i komunalna 108

11.1. Zasób mieszkaniowy Gminy Miejskiej Człuchów 108

11.1.1. Polityka mieszkaniowa miasta 111

11.1.2. Remonty w zasobie mieszkaniowym miasta 112

11.1.3. Zaległości czynszowe lokatorów 113

11.2. Utrzymanie czystości i porządku 113

11.3. Zobowiązania wobec zamkniętych składowisk 114

11.4. Opieka nad zabytkami 114

11.5. Cmentarz komunalny 115

12. Edukacja 115

12.1. Szkoły 115

12.2. Przedszkola i żłobki 116

13. Kultura 117

13.1. Działalność Miejskiego Domu Kultury w 2019 r. 117

13.1.1. Imprezy kulturalno–rozrywkowe 118

13.1.2. Działania kulturalne, artystyczne i ludyczne o charakterze publicznym . 120

13.1.3. Instytucje, organizacje i stowarzyszenia współpracujące z MDK 123

13.2. Działalność Miejskiej Biblioteki Publicznej w 2019 r. 124

13.3. Działalność Muzeum Regionalnego w 2019 r. 127

13.3.1. Gromadzenie, opracowywanie i konserwacja zbiorów 127

13.3.2. Działalność wystawiennicza 127

13.3.3. Działalność edukacyjna 131

13.3.4. Inne wydarzenia 131

13.3.5. Wydawnictwa 132

14. Przedsiębiorcy 133

15. Gospodarowanie mieniem komunalnym 134

15.1. Struktura gruntów 134
15.2. Sprzedaż mienia komunalnego 135
15.3. Nabycie nieruchomości przez gminę 136
15.4. Użytkowanie wieczyste oraz opłaty adiacenckie 136
16. Ochrona środowiska 137
16.1. Utrzymanie zieleni miejskiej i zarządzanie zasobami przyrody 137
16.2. Gospodarowanie wodami 137
16.2.1. Kąpieliska 138
16.2.2. Zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków 138
16.3. Ochrona powietrza atmosferycznego 139
16.4. Gospodarowanie odpadami komunalnymi 139
16.5. Edukacja ekologiczna 143
16.6. Opieka nad zwierzętami 143
17. Planowanie przestrzenne 145
17.1. Podstawa polityki planistycznej miasta 145
17.2. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego 145
17.3. Dokumenty wydane w 2019 r. 148
18. Akty prawa miejscowego 148
19. Realizacja zadań zleconych 149
19.1. Zadania związane z rejestracją akt stanu cywilnego 149
19.2. Ewidencja ludności i dowody osobiste. 150
Spis tabel 152
Spis wykresów 153
Spis fotografii 153
Spis rysunków 153

1. Wstęp

Raport o stanie Gminy Miejskiej Człuchów, opracowany zgodnie z nowelizacją Ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, jest już drugim dokumentem z cyklu raportów o stanie gminy, które rokrocznie będą przedstawiać podsumowanie działalności Burmistrza w roku poprzednim, a w szczególności realizację polityk, programów i strategii, uchwał rady miejskiej i budżetu obywatelskiego. Raport zawiera szczegółowe informacje o wielu dziedzinach ważnych dla funkcjonowania jednostki samorządu terytorialnego i w syntetycznym ujęciu wskazuje jej główne uwarunkowania przestrzenne oraz tendencje rozwojowe.

2. Informacje ogólne

Człuchów to miasto powiatowe położone pod względem fizyczno–geograficznym w mezoregionie Pojezierza Krajeńskiego, stanowiącego część makroregionów Pojezierzy Południowopomorskich i podprowincji Pojezierzy Południowobałtyckich; pod względem administracyjnym stanowi Gminę Miejską Człuchów, położoną w południowo–zachodniej części województwa pomorskiego. Miasto jest również siedzibą władz Gminy Człuchów oraz powiatu człuchowskiego. Otoczone jest obszarami Gminy Człuchów, mającej charakter gminy wiejskiej.

Krzyżują się tutaj ważne szlaki komunikacyjne: łącząca wschód z zachodem, zwana „berlinką" droga krajowa nr 22, biegnąca od granicy polsko–niemieckiej w Kostrzynie do przejścia granicznego polsko–rosyjskiego w Grzechotkach oraz łącząca Pomorze Środkowe z aglomeracją wrocławską droga krajowa nr 25 biegnąca przez Bydgoszcz, Konin i Kalisz. Ponadto przez Człuchów przebiega linia kolejowa Chojnice – Szczecinek. Odległości względem innych miast:

POWIERZCHNIA : **1 278 ha**
LUDNOŚĆ : **13 127** osoby
ODLEGŁOŚCI: **135 km** Gdańsk
90 km Bydgoszcz
120 km Słupsk
220 km Szczecin
356 km Warszawa
POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE:
53°39′52″N 17°21′36″E

od Koszalina 99 km na południowy wschód, od Słupska 120 km na południe, od Gdańska 135 km na południowy zachód, od Bydgoszczy 90 km na północny zachód, od Piły 80 km na północny wschód, od Chojnic 15 km na zachód. Człuchów jest trzecim pod względem wielkości miastem Pojezierza Krajeńskiego.

W mieście w roku 2019 na dzień 1 grudnia zameldowanych było 13 127 stałych mieszkańców. Według stanu na dzień 31 grudnia 2019 r. w Człuchowie zarejestrowanych było 1142 przedsiębiorców.

Gmina Miejska Człuchów mimo niewielkiej powierzchni i miejskiego charakteru ma pewne walory krajobrazowe i znaczne walory biotyczne. Podstawową wartością krajobrazową jest tu Obszar Chronionego Krajobrazu „Zespół Jezior Człuchowskich" (Urzędowego, Miejskiego Małego, Miejskiego Dużego i największego Rychnowskiego) występujący w kompleksie przestrzennym z XIX w. zabytkowym parkiem krajobrazowym i ruinami zamku. Obszar ten zajmuje powierzchnię 1108 hektarów, z czego wody stanowią 446 hektarów, a lasy 68 hektarów. Położony jest na terenie Gminy Miejskiej Człuchów i Gminy Wiejskiej Człuchów.

Gmina Miejska Człuchów pełni ważną rolę w regionie, jest lokalnym ośrodkiem administracyjnym, kulturalnym i edukacyjnym dla mieszkańców powiatu człuchowskiego. Miasto ma charakter usługowo–przemysłowy, dzięki funkcjonującym zakładom jest miejscem zatrudnienia dla mieszkańców Człuchowa i okolic. Człuchów zajmuje powierzchnię 1 278 ha. Granice miasta mają charakter częściowo sztuczny, a częściowo naturalny – w miejscach gdzie prowadzone są brzegami jezior i kompleksu leśnego.

3. Realizacja polityk, programów i strategii

W gminie w 2019 r. obowiązywały następujące dokumenty strategiczne:

- Strategia Rozwoju Gminy Miejskiej Człuchów;
- Gminny Program Rewitalizacji Śródmieścia w Człuchowie;
- Program współpracy z organizacjami pozarządowymi;
- Strategia integracji i rozwiązywania problemów społecznych, której realizacji służą m.in.:
    - Gminny Program Wspierania Rodziny,

  - Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień dla Gminy Miejskiej Człuchów,
  - Miejski Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie,
  - Program Aktywizacji i Integracji Seniorów Miasta Człuchowa,
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Człuchów.

3.1. Strategia Rozwoju Gminy Miejskiej Człuchów

Obowiązująca również w roku 2019 Strategia Rozwoju Gminy Miejskiej Człuchów na lata 2014–2024 została przyjęta uchwałą nr XLVIII.336.2014 Rady Miejskiej w Człuchowie z dnia 28 maja 2014 r.

3.1.1. Cele strategiczne strategii

Wizja miasta w obowiązującej strategii brzmi: Człuchów – miasto kultywujące tradycje i szanujące dziedzictwo wieków, a jednocześnie otwarte na zmieniający się świat, rozwijające się, tworzące dobre warunki życia dla obecnych i przyszłych pokoleń. Miasto przyjazne mieszkańcom i zapraszające gości w myśl hasła: poznaj, by pokochać! Do przedstawionego w wizji obrazu miasta prowadzi realizacja celów strategicznych, do których zaliczono:

1) Wzmocnienie roli samorządu w ożywianiu dialogu kreatywnych ludzi i środowisk.
2) Stałe rozszerzanie systemowych ram współpracy pomiędzy samorządami w obszarach kultury, oświaty i turystyki, a w nim: wzmocnienie potencjału miasta poprzez aktywne uczestnictwo w projekcie MOF.
3) Wzmocnienie systemu wsparcia dla młodych przedsiębiorców.
4) Kompleksowe wykorzystanie silnych zasobów lokalnych, jako klastra turystycznego, a w nim: dążenie do pełnego wykorzystania obiektów sportowo–kulturalnych w okresie poza sezonem letnim oraz stworzenie infrastruktury turystyczno–rozrywkowej w otoczeniu zamku.

Są to cele długofalowe, których realizacja rozłożona jest na całe dziesięciolecie obowiązywania strategii. Część założonych wskaźników realizacji tychże celów została już osiągnięta, inne są w trakcie, a jeszcze inne zostaną osiągnięte w ciągu kolejnych kilku lat.

3.1.2. Realizacja wskaźników wykonania celów strategii w 2019 r.

Założone wskaźniki realizowane były poprzez działania Burmistrza Miasta, Urząd Miejski w Czuchowie oraz podległe miastu jednostki organizacyjne. Do wskaźników zrealizowanych w 2019 r. można zaliczyć przede wszystkim:

- roczna liczba wspólnych projektów samorządu z NGO – 43;
- liczba aktywnie współpracujących z miastem samorządów zagranicznych – 3 (Conches – Francja, Uslar – Niemcy, Kaniów – Ukraina),
- ulgi dla przedsiębiorców – 1 uchwała wprowadzająca zwolnienia z podatku od nieruchomości dla przedsiębiorców (uchwała nr XXXVI.255.2018 Rady Miejskiej w Człuchowie z dnia 24 stycznia 2018 r.), z ulgi będą mogli skorzystać począwszy od roku 2019 przedsiębiorcy, którzy zbudują swój zakład na terenie miasta, według zasady: zakład o powierzchni do 500 m^2 – zwolnienie z podatku od nieruchomości na okres jednego roku, o powierzchni do 2000 m^2 – zwolnienie do dwóch lat, a jeśli powyżej 2000 m^2 – zwolnienie przez trzy lata,
- dynamika CIT i PIT:
  - PIT 2019 – 13 130 495,00 zł, tj. 107,81% tej pozycji dochodowej w porównaniu z rokiem 2018
  - CIT 2098 – 546 091,76 zł, tj. 131,57% tej pozycji dochodowej w porównaniu z rokiem 2018

- liczba organizacji będących platformą współpracy pomiędzy samorządami, do których należy miasto Człuchów – 5:
  - Związek Gmin Pomorskich- organizacja, która jest najstarszą i największą w województwie pomorskim korporacją zrzeszającą jednostki samorządu terytorialnego oraz jedną z największych w kraju. Obecnie, zrzesza 93 gmin wiejskich, miejsko–wiejskich i miejskich, a podejmowane inicjatywy mają przełożenie na jakość życia ponad 800 000 mieszkańców.,
  - Stowarzyszenie Samorządów Ziemi Człuchowskiej z siedzibą w Człuchowie – organizacja skupiająca samorządy mające siedzibę w Człuchowie (Gminę Człuchów, Gminę Miejską Człuchów oraz Starostwo Powiatowe w Człuchowie), której celem jest m.in. dbanie o rozwój proekologicznej infrastruktury technicznej, rozwój turystyki, sportu i rekreacji oraz kultury,

a także poprawa życia mieszkańców i rozwój przedsiębiorczości m.in. dzięki pozyskiwanym środkom pomocowym,

- Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Ziemi Człuchowskiej z siedzibą w Debrznie – organizacja skupiająca samorządy powiatu człuchowskiego, przedsiębiorców, organizacje pozarządowe oraz osoby fizyczne z terenu powiatu, działająca wszechstronnie na rzecz rozwoju regionalnego,
- Stowarzyszenie gmin Polskie Zamki Gotyckie z siedzibą w Olsztynie – organizacja skupiająca i gwarantująca współpracę gmin, na terenie których znajdują się gotyckie zamki, szczególnie w zakresie promocji zabytków oraz zwiększania ruchu turystycznego w gminach członkowskich,
- Chojnicko–Człuchowski Miejski Obszar Funkcjonalny – porozumienie samorządów powiatów chojnickiego i człuchowskiego, zawarte w celu integracji działań różnych podmiotów publicznych na rzecz zrównoważonego rozwoju m.in. dzięki realizacji wspólnych projektów dofinasowanych ze środków unijnych;

- liczba projektów zrealizowanych w ramach Chojnicko–Człuchowskiego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego w ciągu roku – 2, są to:
  - Poprawa gospodarki wodami opadowymi i roztopowymi na terenie MOF Chojnice–Człuchów;
  - Utworzenie transportowych węzłów integrujących wraz ze ścieżkami pieszo–rowerowymi i rozwojem sieci publicznego transportu zbiorowego na terenie MOF;
- wysokość wkładu finansowego miasta w projekty realizowane w ramach Chojnicko–Człuchowskiego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego – **1.921,919,74 zł**:
  - Poprawa gospodarki wodami opadowymi i roztopowymi na terenie MOF Chojnice – Człuchów: 579.178,18 zł;
  - Utworzenie transportowych węzłów integrujących wraz ze ścieżkami pieszo–rowerowymi i rozwojem sieci publicznego transportu zbiorowego na terenie MOF: 1.342.741,56 zł;
- kwoty w ramach projektów Chojnicko–Człuchowskiego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego zainwestowane na terytorium Człuchowa – **5.007.800,70 zł**:

- Poprawa gospodarki wodami opadowymi i roztopowymi na terenie MOF: 1.929,301,88 zł;
- Utworzenie transportowych węzłów integrujących wraz ze ścieżkami pieszo–rowerowymi i rozwojem sieci publicznego transportu zbiorowego na terenie MOF: 3.078,498,82 zł.

3.2. Gminny Program Rewitalizacji

Gminny Program Rewitalizacji Śródmieścia powstał w oparciu o ustawę z 9 października 2015 r. o rewitalizacji (t.j. Dz.U. z 2017 r., poz. 1023) i został przyjęty uchwałą nr XXXIII.234.2017 Rady Miejskiej w Człuchowie z dnia 30 października 2017 r. Kompleksowy charakter rewitalizacji ma na celu integrację na terenie zdegradowanym różnorodnych działań, zarówno społecznych jak i inwestycyjnych, których efektem będzie ponowne włączenie objętego interwencją obszaru oraz jego mieszkańców w pełnowartościowe struktury społeczne.

3.2.1. Obszar rewitalizacji i zjawiska kryzysowe występujące na tym terenie

Śródmieście jako obszar rewitalizacji dla Gminy Miejskiej Człuchów przyjęty został uchwałą nr XIX.134.2016 Rady Miejskiej w Człuchowie z dnia 27 kwietnia 2016 r. i obejmuje ulice: Garbarską, Jacka i Agatki, Jana Nowaka–Jeziorańskiego, Osiedle Piastowskie, Osiedle Wazów, Plac Bohaterów (78%), Sobieskiego, Szczecińską (80%), Średnią, Łąkową (21%) i Traugutta (75%). W momencie wyznaczania w obszarze rewitalizacji zameldowanych było 3437 osób, z czego zdecydowaną większość stanowiły osoby dorosłe: 3 088 osób, tj. 89,8% mieszkańców. W trakcie analizy problemowej przeprowadzonej podczas konsultacji społecznych wskazane zostały problemy wymagające pilnej interwencji, są to: brak wysokiej jakości miejsc do spędzania wolnego czasu, nieuporządkowana przestrzeń wokół zabudowy mieszkaniowej, braki w podstawowym wyposażeniu starych nieruchomości, zły stan dróg i chodników, brak przestrzeni publicznych dostosowanych do potrzeb osób starszych, „ucieczka” młodych osób za granicę lub do dużych aglomeracji miejskich, pasywność części mieszkańców, zły stan techniczny zabudowy, patologie i uzależnienia, brak więzi międzypokoleniowych, ubóstwo, niskie dochody, brak miejsc pracy, brak przestrzeni kulturalnej wysokiej jakości,

brak przestrzeni publicznych dla dzieci i młodzieży, problemy demograficzne, brak miejsc do sportu i rekreacji, brak miejsc parkingowych.

3.2.2. Cele rewitalizacji

W Gminnym Programie Rewitalizacji Śródmieścia w Człuchowie określono 2 cele strategiczne:

1. Zmniejszenie skali negatywnych zjawisk społecznych na obszarze Śródmieścia poprzez ożywienie aktywności społecznej i stworzenie warunków do rozwoju nowych usług społecznych, gospodarczych i kulturalno–rekreacyjnych.
2. Poprawa jakości życia mieszkańców na obszarze Śródmieścia poprzez modernizację istniejącej infrastruktury technicznej i społecznej oraz jej dostosowanie do potrzeb społeczności tego obszaru.

Cele te mają zostać zrealizowane w latach 2017–2022 poprzez przedsięwzięcia inwestycyjne i społeczne:

1. Utworzenie Centrum Rodzin, w ramach którego funkcjonować będzie także centrum wsparcia przedsiębiorczości, pośrednictwa pracy i doradztwa zawodowego.
2. Przebudowa Miejskiego Domu Kultury na potrzeby utworzenia Centrum Rodzin.
3. Utworzenie przestrzeni publicznej dla mieszkańców Śródmieścia.
4. Remonty wybranych elementów wspólnych w budynkach mieszkalnych partnerów wyłonionych w drodze konkursu.
5. Bezpośrednie zagospodarowanie otoczenia budynków Spółdzielni Mieszkaniowej Lokatorsko–Własnościowej „Pomorzanka”.
6. Włączenie społeczne mieszkańców w realizację zadań inwestycyjnych wynikających z GPR.
7. Budowa dróg miejskich – przebudowa nawierzchni drogowych wraz z przebudową kanalizacji deszczowej ul. Jana Nowaka–Jeziorańskiego w Człuchowie.
8. Rozbudowa i przebudowa przepompowni ścieków przy ul. Garbarskiej.
9. Remonty klatek schodowych budynków Spółdzielni Mieszkaniowej Lokatorsko–Własnościowej „Pomorzanka”.
10. Szansa na sukces zawodowy.

Gminny Program Rewitalizacji jest wypełnieniem celów dokumentów strategicznych miasta.

3.2.3. Wyniki monitoringu Gminnego Programu Rewitalizacji Śródmieścia w Człuchowie

System monitorowania Gminnego Programu Rewitalizacji Śródmieścia w Człuchowie zakłada weryfikację skuteczności realizacji planowanych przedsięwzięć raz do roku. Monitoring osiągnięcia założonych rezultatów i wskaźników został przeprowadzony w marcu 2020 r. w oparciu o sprawozdania dotyczące 2019 r. z podmiotów realizujących poszczególne przedsięwzięcia. Stwierdzono następujące wyniki:

1) GPR obejmuje 10 zadań, w tym: 7 projektów inwestycyjnych i 3 projekty społeczne.
2) Kwoty planowane:
    a. Planowane nakłady w Gminnym Programie Rewitalizacji: 15 343 454,03 zł
    b. Planowane nakłady po aktualizacji kosztorysów: 16 958 776,82
    c. Planowany poziom dofinansowania: 9 068 284,15 zł
    d. Zaktualizowany poziom dofinansowania (konieczność aktualizacji kwoty dofinansowania wynika ze zmniejszonego poziomu dofinansowania z EFRR – z 85% do 65%): 7 852 276,78 zł
3) Realizacja zadań w roku 2019:
    a. zrealizowano 1 projekt inwestycyjny „Utworzenie przestrzeni publicznej dla mieszkańców Śródmieścia”. Ponadto trwała realizacja 3 projektów inwestycyjnych:
        - Przebudowa Miejskiego Domu Kultury na potrzeby utworzenia Centrum Rodzin.
        - Remonty wybranych elementów wspólnych w budynkach mieszkalnych partnerów wyłonionych w drodze konkursu.
        - Bezpośrednie zagospodarowanie otoczenia budynków Spółdzielni Mieszkaniowej Lokatorsko–Własnościowej „Pomorzanka”

b. poniesione nakłady w roku sprawozdawczym: **3 018 240,70 zł,** w tym 2 202 743,19 zł przez Gminę Miejską Człuchów, a 815 497,51 zł przez partnerów wyłonionych w drodze konkursu;
c. planowane dofinansowanie do inwestycji realizowanych w roku sprawozdawczym: 1 324 450,69 zł.

3.3. Program współpracy z organizacjami pozarządowymi

„Program współpracy Gminy Miejskiej Człuchów z organizacjami pozarządowymi na 2019 rok" został przyjęty uchwałą Nr II.8.2018 z dnia 28 listopada 2018 r. Określał on m.in. cele, formy, zasady i priorytetowe obszary współpracy z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami, wysokość środków finansowych przeznaczonych na jego realizację oraz sposoby oceny jego wykonania. Obowiązek przygotowania takiego programu i sprawozdania z jego realizacji przez Burmistrza wynika z art. 5a ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz.U.2018.450 t.j. z dnia 28 lutego 2018 r.). Program określa m.in. cele, formy, zasady i priorytetowe obszary współpracy z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami, wysokość środków finansowych przeznaczonych na jego realizację oraz sposoby oceny jego wykonania.

Prace nad projektem „Programu współpracy Gminy Miejskiej Człuchów z organizacjami pozarządowymi na 2019 rok" rozpoczęto 10 października 2018 r., poprzez publikację Zarządzenia Nr 0050.92.2018 Burmistrza Miasta Człuchów w sprawie przeprowadzenia konsultacji „Programu współpracy Gminy Miejskiej Człuchów z organizacjami pozarządowymi na 2019 rok" na stronie internetowej Człuchów.eu w zakładce konsultacje, na tablicy ogłoszeń urzędu oraz w Biuletynie Informacji Publicznej Gminy Miejskiej Człuchów w zakładce „Współpraca z ngo". Konsultacje przeprowadzono w terminie od 10.10.2018 do 29.10.2018 r. Uwagi, sugestie, opinie należało zgłaszać poprzez ankietę w formie elektronicznej na adres ngo@czluchow.eu, w formie pisemnej drogą pocztową lub złożone osobiście w sekretariacie Urzędu Miejskiego w Człuchowie. W wyznaczonym terminie organizacje pozarządowe i podmioty wymienione w art.3 ust.3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie nie wniosły żadnych uwag.

Zgodnie z zapisami programu współpraca władz miasta z organizacjami pozarządowymi miała charakter zarówno finansowy, jak i pozafinansowy oraz opierała się na zasadach pomocniczości, suwerenności stron, partnerstwa, efektywności, jawności, uczciwej konkurencji i wzajemnego poszanowania.

3.3.1. Współpraca finansowa

Finansowe wsparcie organizacji pozarządowych odbywało się poprzez wspieranie realizacji zadań publicznych przez organizacje pozarządowe, po przeprowadzeniu otwartego konkursu ofert oraz w trybie pozakonkursowym z art. 19a ustawy o pożytku publicznym i o wolontariacie.

Na dotacje na realizację zadań publicznych w 2019 roku zaplanowano kwotę w wysokości **366.000,00 zł** z podziałem na następujące rodzaje zadań:

1) wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej - 280.000,00 zł,

2) kultura, sztuka, ochrona dóbr kultury i dziedzictwa narodowego oraz podtrzymywanie i upowszechnianie tradycji narodowej - 33.000,00 zł,

3) ochrona i promocja zdrowia, przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym – 40.000,00 zł,

4) porządek i bezpieczeństwo publiczne - 10.000,00 zł,

5) ekologia i ochrona zwierząt oraz ochrona dziedzictwa przyrodniczego - 3.000,00 zł.

Wykres 1. Procentowy udział środków przeznaczonych na poszczególne rodzaje zadań.

Realizując program, Gmina Miejska Człuchów udziela wsparcia organizacjom w zakresie:

1) Wspierania i upowszechniania kultury fizycznej, w tym m.in. na:
   a) organizację pozalekcyjnych zajęć sportowych dla dzieci i młodzieży,
   b) popularyzację różnych dyscyplin sportu wśród mieszkańców,
   c) organizację imprez sportowo–rekreacyjnych i różnych form wypoczynku umożliwiających mieszkańcom realizację potrzeb w zakresie aktywności ruchowej oraz wychowania poprzez sport,
   d) organizację szkolenia sportowego, promocja sportu i aktywnego stylu życia.
2) Kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego oraz podtrzymywania i upowszechniania tradycji narodowej, w tym m.in. na:
   a) upowszechnianie kultury,

b) wspieranie przedsięwzięć kulturotwórczych,
c) organizowanie imprez kulturalnych,
d) organizowanie zajęć artystycznych z zakresu literatury, teatru, plastyki, muzyki, tańca, fotografii,
e) wspieranie zadań i przedsięwzięć umacniających poczucie tożsamości narodowej i regionalnej.

3) Ochrony i promocji zdrowia, przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym, w tym m.in. na:
   a) upowszechnianie wiedzy prozdrowotnej,
   b) prowadzenie edukacji, rehabilitacji i integracji ze środowiskiem osób starszych, chorych i niepełnosprawnych,
   c) kształtowanie właściwych postaw wobec problemów zdrowia,
   d) realizowanie działań opiekuńczo–wychowawczych i socjoterapeutycznych skierowanych do dzieci i młodzieży, zajęć i imprez sportowo–rekreacyjnych, programów profilaktycznych,
   e) organizowanie wypoczynku letniego i zimowego dzieci i młodzieży, w tym dla osób szczególnie narażonych na działanie czynników ryzyka,
   f) organizowanie działań psychologicznych, terapeutycznych i prawnych, pomoc osobom uzależnionym i ich rodzinom,
   g) propagowanie abstynencji oraz zmiany obyczajów spożywania napojów alkoholowych.
4) Nauki, edukacji i wychowania, w tym m.in. na:
   a) Wspieranie działań służących rozwijaniu uzdolnień uczniów poprzez stypendia.
5) Porządku i bezpieczeństwa publicznego, w tym m.in. na:
   a) organizowanie bezpiecznego wypoczynku mieszkańców na plażach,
   b) wspieranie działań patroli wodnych w miejscach zbiorowego wypoczynku,
   c) wspieranie działań profilaktycznych prowadzących do poprawy świadomości społeczeństwa w zakresie bezpieczeństwa publicznego i ochrony własnej.
6) Ekologii i ochrony zwierząt oraz ochrona dziedzictwa przyrodniczego, w tym m.in. na:
   a) realizację przedsięwzięć mających na celu ochronę przyrody, zorientowanych na podnoszenie świadomości ekologicznej wśród mieszkańców oraz związanych z ochroną zwierząt.

Współpraca finansowa przebiegała w dwóch formach: w trybie konkursowym i trybie pozakonkursowym.

3.3.1.1. Tryb konkursowy

Zarządzeniem nr 0050.121.2018 Burmistrza Miasta Człuchów z dnia 11 grudnia 2018r. ogłoszono i przeprowadzono otwarty konkurs ofert na realizację zadań publicznych Gminy Miejskiej Człuchów. Zgodnie z zapisami Ustawy o pożytku publicznym i wolontariacie, Zarządzeniem nr 0050.122.2018 Burmistrza Miasta Człuchów z dnia 14 grudnia 2018 r. ogłoszono nabór do Komisji Konkursowych, a Zarządzeniem nr 0050.1.2019 z dnia 14 stycznia 2019 r. powołano Komisję Konkursową ds. opiniowania ofert na realizację zadań publicznych. W skład komisji weszło czterech przedstawicieli Gminy Miejskiej Człuchów i jeden przedstawiciel organizacji pozarządowych. W dniu 31 stycznia 2019 r. Zarządzeniem 0050.12.2019 Burmistrza Miasta Człuchów rozstrzygnięto otwarty konkurs ofert.

Poniższe tabele prezentują rozdział dotacji dla organizacji pozarządowych w poszczególnych zakresach zadań publicznych.

Tabela 1. Dotacje na realizację zadań publicznych z zakresu wspierania i upowszechniania kultury fizycznej.

Lp.	Tytuł oferty / Oferent	Kwota dofinansowania
1	**Weekend lotów na flyboardzie dla każdego!** Hydro Sport Poznań	4 000,00 zł
2	**Nauka pływania dla klas I - III ze Szkoły Podstawowej nr 1 w Człuchowie.** Miejskie Stowarzyszenie Kultury Fizycznej, Sportu i Turystyki w Człuchowie	11 000,00 zł
3	**Lekkoatletyka dla każdego!** Człuchowski Międzyszkolny Klub Lekkoatletyczny	24 000,00 zł
4	**SZKOLNA RYWALIZACJA SPORTOWA** Szkolny Klub Sportowy RELAKS przy Gimnazjum nr 1 w Człuchowie	3 000,00 zł
5	**Rozwój kultury fizycznej i sportu poprzez organizację i naukę wędkarstwa** Polski Związek Wędkarski Okręg Słupski Koło w Człuchowie	2 000,00 zł
6	**Prowadzenie regularnych zajęć sportowych oraz udział**	132 000,00 zł

	w rozgrywkach i turniejach piłki nożnej drużyn seniorów i juniorów MKS PIAST U57 CZŁUCHÓW	
7	**Morsy są wśród nas** Klub Morsów Człuchowskich	2 000,00 zł
8	**Szkolenie i współzawodnictwo dzieci i młodzieży w żeglarstwie** Klub Żeglarski" VI-KING" Człuchów	6 000,00 zł
9	**Regaty Żeglarskie o Puchar Burmistrza Człuchowa** Klub Żeglarski" VI-KING" Człuchów	3 000,00 zł
10	**Szukamy Mistrza** Międzyszkolny Klub Sportowy "Polstyr" Człuchów	20 000,00 zł
11	**BEZPŁATNE ZAJĘCIA Z KOSZYKÓWKI DLA DZIECI** CKK ORŁY CZŁUCHÓW	4 000,00 zł
12	**Organizacja pozalekcyjnych zajęć sportowych dla dzieci i młodzieży** Uczniowski Klub Sportowy "Olimp" przy Szkole Podstawowej nr1 w Człuchowie	9 000,00 zł
13	**MOTOCROSS W NAJLEPSZYM KRAJOWYM WYDANIU** Człuchowski Auto-Moto-Klub	40 000,00 zł
14	**Sport szkołą charakteru - turnieje i zawody sportowo - rekreacyjne** Uczniowski Klub Sportowy Zespół Szkół Sportowych w Człuchowie	2 000,00 zł
15	**Żeglarstwo -bezpieczny sport i rekreacja dla mieszkańców Człuchowa 2019** Yacht Klub Człuchów	7 000,00 zł
Łącznie:		**269 000,00 zł**

Tabela 2. Dotacje na realizację zadań publicznych z zakresu kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego oraz podtrzymywania i upowszechniania tradycji narodowej.

Lp.	Tytuł oferty / Oferent	Kwota dofinansowania
1	**Kultura na Zamku** FUNDACJA TEATRU CZWARTE MIASTO	0,00 zł
2	**XV Jubileuszowy Polish Boogie Festival** Stowarzyszenie "Pro Kultura"	20 000,00 zł
3	**KLUB FILMOWY "Pro Kultura"** Stowarzyszenie "pro Kultura"	2 400,00 zł

4	**XXV Pomorski Przegląd Piosenki Dziecięcej oraz V Pomorski Przegląd Piosenki Młodzieżowej** Stowarzyszenie "pro Kultura"	1 600,00 zł
5	**"ZABYTKOWO I KLOCKOWO! - ZAMEK W CZŁUCHOWIE" - WARSZTATY DZIEDZICTWA ARCHITEKTONICZNEGO MIASTA CZŁUCHÓW DLA DZIECI** Fundacja F-XXI	1 716,00 zł
6	**Fonomapa - mapa dźwięków Człuchowa** Fundacja Axis Cactus	0,00 zł
7	**Szekspir w Człuchowie - Dzień z Teatrem na Ulicy** Instytut Teatru Przedmiotu	2 284,00 zł
8	**Zorganizowanie VI Konkursu Piosenki Francuskiej im.Jagody Loroch oraz obchodów XVIII Dni Kultury Francuskiej w Człuchowie** Człuchowskie Towarzystwo Polsko-Francuskie	3 000,00 zł
9	**Poznawanie dziedzictwa narodowego** Katolickie Stowarzyszenie "Civitas Christiana"	1 000,00 zł
10	**Polska Nasza Ojczyzna 2019** Polskie Stowarzyszenie Diabetyków Oddział Wojewódzki	1 000,00 zł
	Łącznie:	**33 000,00 zł**

Tabela 3. Dotacje na realizację zadań publicznych z zakresu ochrony i promocji zdrowia, przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym.

Lp.	Tytuł oferty / Oferent	Kwota dofinansowania
1	**Turystyczno-Zdrowotny Festyn Integracyjny Członków i Sympatyków Stowarzyszenia "Pro Kultura" i ich rodzin** Stowarzyszenie "pro Kultura"	300,00 zł
2	**Wzmacnianie czynników rozwoju i zdrowego życia rodziny w abstynencji** Stowarzyszenie Klub Abstynenta KROKUS	19 000,00 zł
3	**Półkolonia żeglarska w okresie wakacji** Klub Żeglarski" VI-KING" Człuchów	2 500,00 zł
4	**Sportowe wakacje 2019** Międzyszkolny Klub Sportowy "Polstyr" Człuchów	1 000,00 zł
5	**AMATORSKA LIGA KOSZYKÓWKI** CKK ORŁY CZŁUCHÓW	4 000,00 zł
6	**Organizacja zajęć treningowo-profilaktycznych dla młodych mieszkańców Człuchowa.** Fundacja Rozwoju Ziemi Chojnickiej i Człuchowskiej	2 500,00 zł

7	**Sportowe wakacje.** Człuchowski Międzyszkolny Klub Lekkoatletyczny	2 500,00 zł
8	**Wakacje na sportowo** Uczniowski Klub Sportowy Zespół Szkół Sportowych w Człuchowie	1 500,00 zł
9	**Sportowe wakacje** Miejskie Stowarzyszenie Kultury Fizycznej, Sportu i Turystyki w Człuchowie	2 000,00 zł
10	**SPORTOWE LATO W MIEŚCIE 2019** Yacht Klub Człuchów	3 000,00 zł
11	**Sympozjum Diabetologiczne w Toruniu 2019** Polskie Stowarzyszenie Diabetyków Oddział Wojewódzki	1 575,00 zł
Łącznie:		**39 875,00 zł**

Tabela 4. Dotacje na realizację zadań publicznych z zakresu porządku i bezpieczeństwa publicznego.

Lp.	Tytuł oferty / Oferent	Kwota dofinansowania
1	**Patrolowanie akwenów wodnych** Polski Związek Wędkarski Okręg Słupski Koło w Człuchowie	1 000,00 zł
2	**ZAPEWNIENIE BEZPIECZEŃSTWA OSÓB PŁYWAJĄCYCH NA SPRZĘCIE I KĄPIĄCYCH SIĘ NAD JEZ. RYCHNOWSKIM** Człuchowskie Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe	7 000,00 zł
	Łącznie:	8 000,00 zł

Tabela 5. Dotacje na realizację zadań publicznych z zakresu ekologii i ochrony zwierząt oraz ochrony dziedzictwa przyrodniczego.

Lp.	Tytuł oferty / Oferent	Kwota dofinansowania
1	**Zdrowe i szczęśliwe zwierzęta** Towarzystwo Opieki Nad Zwierzętami w Polsce oddz.w Człuchowie	3 000,00 zł
	Łącznie:	**3 000,00 zł**

W trybie konkursowym przyznano **352.875,00 zł**. Stanowi to **96,4%** środków przeznaczonych na dotacje w trybie konkursowym. W 2019 r., na konkurs wpłynęło 39 ofert, najwięcej na wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej – 15 ofert. Na kulturę, sztukę oraz ochronę dóbr kultury i dziedzictwa narodowego oraz podtrzymywanie

i upowszechnianie tradycji narodowej – 10, na ochronę i promocję zdrowia, przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym – 11, na przestrzeganie porządku i bezpieczeństwa publicznego – 2 na ekologię i ochronę zwierząt oraz ochronę dziedzictwa przyrodniczego – 1.

Wykres 2. Ilość złożonych ofert organizacji pozarządowych na poszczególne rodzaje zadań.

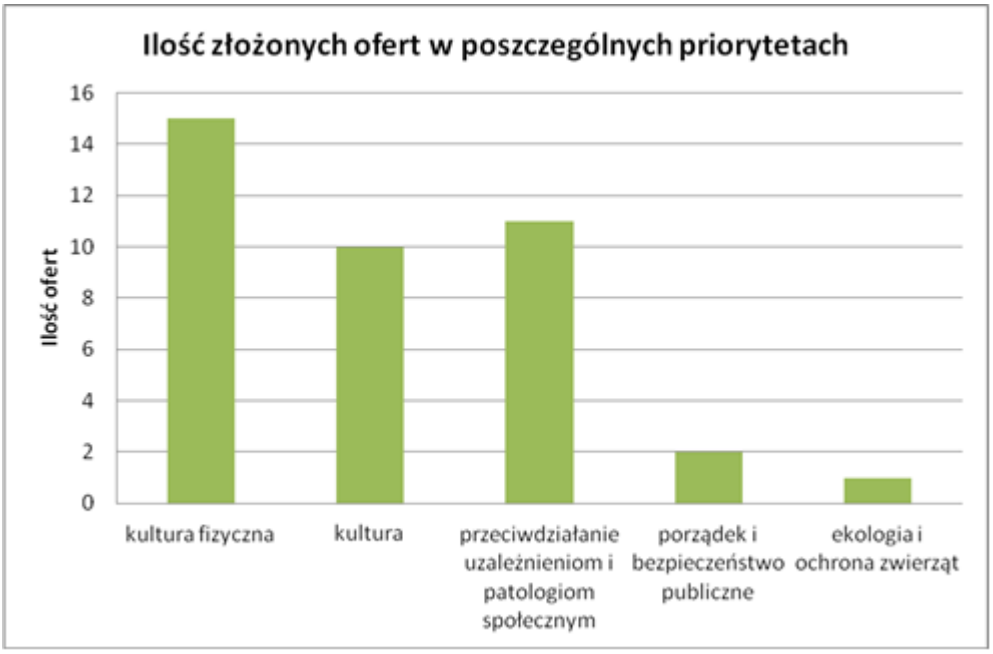

3.3.1.2. Tryb pozakonkursowy

Ustawa o pożytku publicznym i o wolontariacie umożliwia także organizacjom pozarządowym występowanie o zlecanie zadania publicznego z pominięciem trybu konkursowego. W tym trybie organ wykonawczy jednostki samorządu terytorialnego może zlecić organizacji pozarządowej na jej wniosek realizację zadania publicznego o charakterze lokalnym lub regionalnym, spełniającego łącznie następujące warunki: wysokość dofinansowania lub finansowania zadania publicznego nie przekracza 10.000 zł, termin realizacji zadania nie przekracza 90 dni, łączna kwota środków finansowych przekazywanych przez gminę tej samej organizacji pozarządowej i temu samemu innemu podmiotowi w tym samym roku kalendarzowym, nie może przekroczyć kwoty 20 000 zł.

W 2019 r. na **małe dotacje** przeznaczono środki w wysokości **13.125,00 zł**. W trybie pozakonkursowym złożono 10 ofert, z tego na sześć przyznano dofinansowanie na łączną kwotę **13.000,00 zł**, co przedstawia poniższa tabela:

Tabela 6. Dotacje w trybie pozakonkursowym.

Lp.	Tytuł oferty / Oferent	Kwota dofinansowania
1	**I Powiatowa Spartakiada w Człuchowie** Człuchowskie Stowarzyszenie Honorowych Dawców Krwi	2 500,00 zł
2	**Lawendowy Jarmark św. Jakuba** Stowarzyszenie Sabat Szefowych	5 000,00 zł
3	**Integracja pewnym krokiem** Polski Związek Niewidomych Okręg Pomorski	1 000,00 zł
4	**Obóz sportowo-obronny dla młodzieży** Liga Obrony Kraju	2 000,00 zł
5	**Kultura i Sztuka. Uwolnij Słowa – Warsztaty pisania o kulturze i sztuce z wykorzystaniem blog sfery** Fundacja Jest Ok!	0,00 zł
6	**Kultura i Sztuka. Uwolnij Słowa – Warsztaty pisania o kulturze i sztuce z wykorzystaniem blog sfery** Fundacja Jest Ok!	0,00 zł
7	**Spinningowe Otwarte Mistrzostwa Koła PZW w Człuchowie z Łodzi "O Puchar Burmistrza"** Polski Związek Wędkarski Okręg Słupski Koło w Człuchowie	1 500,00 zł
8	**Hiszpańska krew, polska dusza - czyli wieczór flamenco i poetyckiej ballady** Stowarzyszenie Okno Na Kulturę	0,00 zł
9	**Autorski program profilaktyki uniwersalnej pn. „Ku Wolności”** FUNDACJA "WYRWANI Z NIEWOLI"	0,00 zł
10	**Słodkości na Dzień Niepodległości** SAMODZIELNE KOŁO TERENOWE SPOŁECZNEGO TOWARZYSTWA OŚWIATOWEGO NR 131	1 000,00 zł
Łącznie:		**13 000,00 zł**

Tabela 7. Rozliczenie dotacji przyznanych w 2019 r.

L.p	Nazwa zadania i stowarzyszenia	Przyznana dotacja	Dotacja wykorzystana	Udział własny organizacji w realizowanym zadaniu	Udział własny organizacji: świadczenia wolontariuszy i praca społeczna	Całkowity koszt realizowanego zadania

1	„Patrolowanie akwenów wodnych” Polski Związek Wędkarski Okręg Słupski Koło w Człuchowie	1000,00	1000,00	6 259,81	17 850,00	25 109,81
2	„Zapewnienie bezp. osób pływających na sprzęcie i kąpiących się na j. Rychnowskim” Czł. Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe	7000,00	7000,00	15 808,28	1 500,00	24 308,28
3	„Obóz sportowo-obronny” Liga Obrony Kraju Zarząd Powiatowy	2000,00	2000,00	1 355,43	350,00	3 705,43
4	„Wzmacnianie czynników rozwoju i zdrowego życia rodziny w abstynencji" Klub Abstynenta „KROKUS”	19000,00	19000,00	14 883,80	1 630,83	35 514,63
5	„Sympozjum diabetologiczne w Toruniu 2019” Polskie Stowarzyszenie Diabetyków w Człuchowie	1575,00	1278,50	641,63	0,00	1 920,13
6	„Amatorska Liga Koszykówki” CKK ORŁY Człuchów	4000,00	4000,00	3 044,98	11 000,00	18 044,98
7	" Integracja pewnym krokiem" Polski Związek Niewidomych Okręg Pomorski	1000,00	1000,00	994,94	0,00	1 994,94
8	„ Półkolonia żeglarska w okresie wakacji” Klub Żeglarski VI KING	2500,00	2500,00	7 186,20	15 540,00	25 226,20
9	Sportowe wakacje - Miejskie Stowarzyszenie Kultury Fizycznej, Sportu i Turystyki w Człuchowie	2000,00	2000,00	0,63	700,00	2 700,63
10	„Sportowe wakacje” Człuchowski Międzyszkolny Klub Lekkoatletyczny	2500,00	2500,00	398,14	1 200,00	4 098,14
11	"Sportowe Lato w mieście 2019" YACHT KLUB Człuchów	3000,00	3000,00	1 003,63	2 800,00	6 803,63
12	"Organizacja zajęć treningowo-profilaktycznych dla młodych mieszkańców Człuchowa" Fundacja Rozwoju Ziemi Chojnickiej i Człuchowskiej	2500,00	2236,70	89,88	1 760,00	4 086,58
L.p.	**Nazwa zadania i stowarzyszenia**	**Przyznana dotacja**	**Dotacja wykorzystana**	**Udział własny organizacji w realizowanym zadaniu**	**Udział własny organizacji: świadczenia wolontariuszy i praca społeczna**	**Całkowity koszt realizowanego zadania**

13	"Turystyczno-zdrowotny Festyn integracyjny Członków i Sympatyków Stowarzyszenia PRO KULTURA i ich rodzin" - Stowarzyszenie PRO KULTURA	300,00	300,00	0,00	500,00	800,00
14	"Wakacje na sportowo" Uczniowski Klub Sportowy Zespołu Szkół Sportowych	1500,00	1500,00	435,00	4 200,00	6 135,00
15	"Sportowe wakacje 2019" Międzyszkolny Klub Sportowy "Polstyr" Człuchów	1000,00	1000,00	1 105,99	5 000,00	7 105,99
16	„Zdrowe i szczęśliwe zwierzęta" Towarzystwo Opieki nad zwierzętami w Polsce Oddział w Człuchowie	3000,00	3000,00	1 553,51	0,00	4 553,51
17	„Polska - nasza Ojczyzna" Polskie Stowarzyszenie Diabetyków w Człuchowie	1000,00	1000,00	2 003,98	0,00	3 003,98
18	Zabytkowo i klockowo – zamek w Człuchowie – warsztaty dziedzictwa architektonicznego miasta Człuchów dla dzieci – Fundacja F-XXI	1716,00	1716,00	300,00	150,00	2 166,00
19	„Klub filmowy" Stowarzyszenie PRO KULTURA	2400,00	2400,00	308,73	700,00	3 408,73
20	„XXV Pomorski Przegląd Piosenki Dziecięcej i V Pomorski Przegląd Piosenki Młodzieżowej" Stowarzyszenie PRO KULTURA	1600,00	1600,00	0,00	800,00	2 400,00
21	„XV Jubileuszowy Polish Boogie Festival" Stowarzyszenie PRO KULTURA	20000,00	20000,00	42 848,74	19 200,00	82 048,74
22	" Zorganizowanie VI Konkursu Piosenki Fr. im. Jagody Loroch oraz obchodów XVIII Dni Kultury Francuskiej w Człuchowie" Czł. Towarzystwo Pol-Fr	3000,00	3000,00	2 175,41	1 600,00	6 775,41
23	"Szekspir w Człuchowie - Dzień z Teatrem na Ulicy" Instytut Teatru Przedmiotu	2284,00	2284,00	2 100,00	1 500,00	5 884,00
24	"Poznawanie dziedzictwa narodowego" Katolickie Stowarzyszenie "Civitas Christiana"	1000,00	954,60	918,80	0,00	1 873,40

L.p.	Nazwa zadania i stowarzyszenia	Przyznana dotacja	Dotacja wykorzystana	Udział własny organizacji w realizowanym zadaniu	Udział własny organizacji: świadczenia wolontariuszy i praca społeczna	Całkowity koszt realizowanego zadania
25	"Słodkości na Dzień Niepodległości" Zarząd SKT nr 131 STO w Człuchowie	1000,00	800,28	0,00	500,00	1 300,28
26	"Lawendowy Jarmark św. Jakuba" Stowarzyszenie Sabat Szefowych	5000,00	5000,00	1 400,24	0,00	6 400,24
27	„Żeglarstwo - bezpieczny sport i rekreacja dla mieszkańców Człuchowa 2019" YACHT KLUB CZŁUCHÓW	7000,00	7000,00	1 676,80	3 040,00	11 716,80
28	"Weekend lotów na flyboardzie dla każdego!" Hydro Sport Poznań	4000,00	4000,00	2 000,00	1 450,00	7 450,00
29	„Rozwój kultury fizycznej i sportu poprzez organizację i naukę wędkarstwa" Polski Związek Wędkarski Okręg Słupski Koło w Człuchowie	2000,00	2000,00	8 640,51	2 800,00	13 440,51
30	„Szkolenie i współzawodnictwo dzieci i młodzieży w żeglarstwie" Klub Żeglarski „VI-KING"	6000,00	6000,00	25 186,03	32 150,00	63 336,03
31	„Regaty żeglarskie o Puchar Burmistrza" Klub Żeglarski „VI-KING"	3000,00	3000,00	3 044,03	4 000,00	10 044,03
32	„Szkolna rywalizacja sportowa" Szkolny Klub Sportowy RELAKS przy Gimnazjum nr 1	3000,00	3000,00	0,00	24 480,00	27 480,00
33	„Nauka pływania dla klas I-III Szkoły Podstawowej" Miejskie Stowarzyszenie Kultury Fizycznej, Sportu i Turystyki w Człuchowie	11000,00	11000,00	37 600,00	0,00	48 600,00
34	„Motocross w najlepszym krajowym wydaniu" Człuchowski AUTO-MOTO-KLUB	40000,00	40000,00	96 399,66	0,00	136 399,66
35	„Organizacja pozalekcyjnych zajęć sportowych dla dzieci i młodzieży" Uczniowski Klub Sportowy „OLIMP" przy Szkole Podstawowej nr 1	9000,00	9000,00	0,00	2 400,00	11 400,00

36	„Prowadzenie regularnych zajęć sportowych oraz udział w rozgrywkach i turniejach piłki nożnej drużyn seniorów i juniorów” MKS PIAST U57 CZŁUCHÓW	132000,00	132000,00	8 067,30	34 500,00	174 567,30
37	„Lekkoatletyka dla każdego” Człuchowski Międzyszkolny Klub Lekkoatletyczny	24000,00	24000,00	9 138,50	14 400,00	47 538,50
L.p.	**Nazwa zadania i stowarzyszenia**	**Przyznana dotacja**	**Dotacja wykorzystana**	**Udział własny organizacji w realizowanym zadaniu**	**Udział własny organizacji: świadczenia wolontariuszy i praca społeczna**	**Całkowity koszt realizowanego zadania**
38	„Sport szkołą charakteru – turnieje i zawody sportowo-rekreacyjne" UKS Zespołu Szkół Sportowych	2000,00	2000,00	65,40	2 400,00	4 465,40
39	„Szukamy mistrza” Międzyszkolny Klub Sportowy „Polstyr” Człuchów	20000,00	20000,00	2 373,75	24 000,00	46 373,75
40	„Bezpłatne zajęcia z koszykówki dla dzieci” CKK ORŁY CZŁUCHÓW	4000,00	4000,00	5 438,48	18 000,00	27 438,48
41	Morsy są wśród nas - Klub Morsów Człuchowskich	2000,00	2000,00	4 474,62	600,00	7 074,62
42	"I Powiatowa Spartakiada w Człuchowie" Człuchowskie Stowarzyszenie Honorowych Dawców Krwi	2500,00	2500,00	1 485,50	0,00	3 985,50
43	"Spinningowe Otwarte Mistrzostwa Koła PZW w Człuchowie z Łodzi "O Puchar Burmistrza" - Polski Związek Wędkarski Okręg Słupski Koło w Człuchowie	1500,00	1500,00	1 831,61	0,00	3 331,61
	Razem	**365 875,00**	**365 070,08**	**314 239,94**	**252 700,83**	**932 010,85**

Większość wyżej wymienionych organizacji złożyło sprawozdanie w terminie przewidzianym w umowie. Niektóre z nich zostały wezwane do złożenia, uzupełnienia lub poprawienia sprawozdania. Ostatecznie rozliczono wszystkie dotacje na kwotę 365.070,08 zł. Zwrot w wysokości 804,92 zł wynikał z niewykorzystania całości dotacji przez cztery organizacje. Przedstawiona tabela pokazuje także ogrom pracy społecznej stowarzyszeń włożony w realizację zadań, który został wyceniony na 252.700,00 zł.

3.3.2. Współpraca pozafinansowa

Realizując program współpracy Gmina Miejska Człuchów realizowała następujące formy współpracy pozafinansowej:

1) wzajemne informowanie się o planowanych działaniach na miejskiej stronie internetowej w zakładce „współpraca z NGO". Zamieszczony jest tu także Program Współpracy oraz wszelkie informacje na temat otwartego konkursu ofert i pozakonkursowego trybu otrzymania dotacji;
2) informowanie na stronie Biuletynu Informacji Publicznej;
3) konsultowanie projektu „Rocznego Programu Współpracy Gminy Miejskiej Człuchów z Organizacjami Pozarządowymi w 2018";
4) udostępnianie lokali na spotkania organizacji pozarządowych;
5) pomoc i wsparcie dla organizacji przy pisaniu ofert i sprawozdań;
6) mailing informacyjny.

3.3.3. Osiągnięte wskaźniki i podsumowanie

Cele założone w „Programie współpracy Gminy Miejskiej Człuchów z organizacjami pozarządowymi na 2019 rok" zostały zrealizowane. Osiągnięto następujące wskaźniki:

- liczba ogłoszonych otwartych konkursów: 1,
- liczba ofert złożona w otwartych konkursach: 39,
- liczba zawartych umów na realizację zadania publicznego: 43 (z otwartych konkursów: 37 i w trybie pozakonkursowym: 6),
- liczba organizacji, które zrezygnowały z dotacji przed podpisaniem umowy: 0,
- liczba umów zawarta w formie wsparcia: 43,
- liczba organizacji korzystających z dotacji ogółem: 29,
- liczba ofert złożona w trybie małych dotacji: 10,
- liczba zawartych umów w trybie pozakonkursowym: 6,
- liczba organizacji korzystających z małych dotacji: 6,
- liczba organizacji korzystających z dotacji po raz pierwszy w Gminie Miejskiej Człuchów: 4,
- liczba obszarów priorytetowych: 5.

- wysokość środków finansowych przekazanych w poszczególnych obszarach priorytetowych:
    - kultura fizyczna – 273.000 zł (269.000,00 zł z konkursu, 4.000,00 zł z małych dotacji),
    - kultura – 39.000,00 zł (33.000,00 zł z konkursu, 6.000,00 zł z małych dotacji),
    - zdrowie, przeciwdziałanie patologiom – 40.875,00 zł (39.875,00 zł z konkursu, 1.000,00 zł z małych dotacji),
    - bezpieczeństwo – 10.000,00 zł (8.000,00 zł z konkursu i 2.000,00 zł z małych dotacji),
    - ekologia – 3.000,00 zł (tylko z konkursu)
- wysokość budżetowych środków finansowych przeznaczonych na realizację Programu: 366.000,00 zł,
- wysokość budżetowych środków finansowych przekazanych na realizację Programu: 365.875,00 zł, w tym w otwartym konkursie ofert: 352.875,00 zł,
- wysokość środków finansowych przekazanych na małe dotacje: 13.000,00 zł,
- liczba zrealizowanych umów w ciągu roku, na które udzielono dotacji:
    - do 1000 zł – 7,
    - od 1001 do 5000 zł – 25,
    - powyżej 5001 zł – 11,
- zasięg działań organizacji w ramach realizacji zadania:
    - lokalny – 36,
    - ogólnopolski – 6 (Mistrzostwa Polski w Motocrossie, Pomorski Przegląd Piosenki Dziecięcej i Młodzieżowej, Regaty żeglarskie, Lawendowy Jarmark św. Jakuba, Konkurs Piosenki Francuskiej),
    - międzynarodowy – 1 (Polish Boogie Festival).

Współpraca Gminy Miejskiej Człuchów z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami odbywała się na wielu płaszczyznach i dotyczyła różnych sfer pożytku publicznego. Największe znaczenie dla organizacji miała współpraca finansowa. Dzięki przyznaniu dotacji w wysokości 365.070,08 zł stowarzyszenia zrealizowały zadania

o wartości 932.010,85 zł. Pozwoliło to na aktywizację człuchowskiej społeczności oraz wzmocnienie oferty, szczególnie sportowej i kulturalnej miasta.

3.4. Strategia integracji i rozwiązywania problemów społecznych

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Człuchowa na lata 2014–2020 została przyjęta uchwałą nr XLV.320.2014 Rady Miejskiej w Człuchowie z dnia 26 lutego 2014 r. Jest to dokument, którego celem jest zaplanowanie działań, które przyczynią się do poprawy jakości życia mieszkańców naszego miasta poprzez wykreowanie metod sprawnego rozwiązywania problemów społecznych w oparciu o system pomocy społecznej, organizacji pozarządowych i aktywności społecznej mieszkańców miasta.

3.4.1. Cele strategii i ich realizatorzy

W strukturze celów Strategii znajduje się 5 celów priorytetowych i liczne cele operacyjne:

I. Cel strategiczny: prawidłowo funkcjonująca rodzina, realizowany poprzez osiąganie następujących celów operacyjnych:
   - poprawa sytuacji rodzin,
   - poprawa funkcji opiekuńczo–wychowawczej rodzin,
   - przeciwdziałanie zjawisku przemocy domowej.

II. Cel strategiczny: zmniejszenie zjawiska izolacji osób niepełnosprawnych, realizowany poprzez osiąganie następujących celów operacyjnych:
   - zwiększenie aktywności zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych,
   - włączanie osób niepełnosprawnych do społeczności.

III. Cel strategiczny: seniorzy, realizowany poprzez osiąganie następujących celów operacyjnych:
   - zwiększanie aktywności osób starszych,
   - zapewnienie właściwej opieki osobom niesamodzielnym.

IV. Cel strategiczny: ekonomia społeczna, realizowany poprzez rozwój ekonomii społecznej na terenie Człuchowa.

V. Cel strategiczny: system pomocy społecznej, realizowany poprzez sprawny system pomocy społecznej odpowiadający na potrzeby mieszkańców.

Osiąganie powyższych celów wyznaczonych przez strategię obejmującą kilka lat jest możliwe poprzez realizowanie programów o krótszym zasięgu czasowym. Realizatorami strategii i wspomnianych programów są przede wszystkim: Urząd Miejski w Człuchowie, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii, Pełnomocnik Burmistrza ds. Rozwią-zywania Problemów Alkoholowych – inspektor ds. patologii, Centrum Konsultacyjno–Informacyjne ds. Uzależnień, Punkt ds. Przemocy w Rodzinie, Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, a także liczne instytucje i organizacje pozarządowe, które wśród celów statutowych mają prowadzenie działań społecznych i profilaktycznych, m.in.: Punkt ds. narkomanii, Świetlica Socjoterapeutyczna dla dzieci i młodzieży, Placówka Wsparcia Dziennego – świetlica MOPS, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Komenda Powiatowa Policji, Klub Abstynenta „KROKUS", Poradnia Psychologiczno–Pedagogiczna, Miejski Dom Kultury, Powiatowa Stacja Sanitarno–Epidemiologiczna, szkoły, przedszkola, żłobki, zakłady opieki zdrowotnej, Ośrodek Sportu i Rekreacji, Sąd Rodzinny, Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej – prowadzony przez Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Miasta i Gminy Debrzno, różne stowarzyszenia działające na terenie miasta i media.

3.4.2. Gminny Program Wspierania Rodziny

Obowiązujący w roku 2019 Gminny Program Wspierania Rodziny obejmuje lata 2019–2021, został przyjęty uchwałą nr V.47.2019 Rady Miejskiej w Człuchowie z dnia 25 marca 2019 r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2019 – 2021. Wspieranie rodziny jest prowadzone w formie pracy z rodziną oraz pomocy w opiece i wychowaniu dziecka.

3.4.2.1. Cele i działania Gminnego Programu Wspierania Rodziny

Tabela 8. Cele i działania Gminnego Programu Wspierania Rodziny

CEL SZCZEGÓŁOWY 1 **Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka.**		
Zadania	**Realizatorzy**	**Działania**

1) zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej rodzinom w trudnej sytuacji materialnej	MOPS, organizacje pozarządowe	• Pomoc finansowa dla rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej (zasiłki celowe, zasiłki okresowe, świadczenia pieniężne, pomoc finansowa na dożywianie) – zadanie stałe MOPS – **68 rodzin z dziećmi do lat 18.** • Pomocy w formie pokrycia kosztów obiadów dla dzieci i dorosłych (Wieloletni rządowy program „Posiłek w szkole i w domu") – zadanie stałe MOPS **– obiady dla dzieci– 44 osoby.** • Paczki żywnościowe (produkty żywnościowe do paczek zostały pozyskane ze zbiórek żywności - CARITAS, wartość zebranej żywności to **3875,46** zł) – 130 paczek. • Pomoc żywnościowa we współpracy z PCK – **278 skierowań – (475** osób w rodzinach). • Ponadto w roku ubiegłym realizowaliśmy ustawę z 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci – Program „Rodzina 500+" – świadczenie wychowawcze wypłaciliśmy dla **2.112 dzieci na łączną kwotę 9.281.491,20 zł.** • Realizowaliśmy także Program rządowy „Dobry Start" (tzw. 300+) – 1385 świadczenia na kwotę 415.200 zł.
2) realizacja wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu" na lata 2019-2023	MOPS, Szkoły, organizacje pozarządowe	W 2019 roku wszystkie złożone wnioski dot. przyznania obiadów w szkole zostały rozpatrzone pozytywnie.
3) pomoc materialna dla uczniów - stypendium szkolne, zasiłek szkolny, wyprawka szkolna	Szkoły, Urząd Miejski	W 2019 roku: • 88 uczniów otrzymało pomoc w formie stypendium szkolnego na łączną kwotę 134.000 zł. • 69 uczniów otrzymało pomoc w formie wyprawki szkolnej na łączną kwotę 16.271,07 zł. • Żaden z uczniów nie otrzymał pomocy w formie zasiłku szkolnego, który przyznawany jest jednorazowo w wyniku zdarzenia losowego.
4) zabezpieczenie środków finansowych na współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka,	MOPS	W 2019 roku były zabezpieczone środki finansowe na współfinansowanie pobytu dzieci w pieczy zastępczej - 17 osób, na kwotę: 101.192,28 zł.

placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym		
CEL SZCZEGÓŁOWY 2 **Poprawa funkcjonowania rodziny, warunków dla rozwoju dziecka i wzmocnienie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych**		
Zadania	**Realizatorzy**	**Działania**
1) wsparcie asystentów rodziny dla rodzin z problemami w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej	MOPS	Rodziny z problemami wychowawczo-opiekuńczymi korzystały z pomocy 2 asystentek rodziny zatrudnionych w MOPS. W 2019 r. wsparciem objęto 29 rodzin (58 dzieci). W rodzinach prowadzone były m.in. działania: - pomoc rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej (w tym w zdobywaniu umiejętności prowadzenia gospodarstwa domowego), pomoc w rozwiązywaniu problemów socjalnych (finansowych), udzielanie pomocy w rozwiązywaniu problemów psychologicznych (treningi dot. komunikacji rodzic-dziecko, radzenia sobie ze stresem, asertywności), pomoc w roz-wiązywaniu problemów wycho-wawczych z dziećmi (edukacja, kontakt ze szkołą, kuratorem, pedagogiem, poradnią PP), wspieranie aktywności społecznej rodzin, motywowanie członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych oraz poszukiwaniu pracy, motywowanie do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców, udzielanie wsparcia dzieciom poprzez kierowanie do ośrodków wsparcia dziennego, świetlic, instytucji, wsparcie rodziny w kontaktach z lekarzami, psychologami itp.
2) zapewnienie dostępności konsultacji poradnictwa specjalistycznego oraz organizowanie i informowanie o miejscach pomocy	MOPS, PCPR, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, UM , Centrum Konsultacyjno-Informacyjne i Uzależnień UM	W roku 2019 zapewniono możliwość korzystania z poradnictwa specjalistycznego: - poradnictwo i konsultacje psychologa, terapeuty uzależnień i prawnika – Punkt Konsultacyjno-Informacyjny i Uzależnień Urzędu Miejskiego, - poradnictwo specjalistyczne, diagnozowanie itp. – Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna,

		- bezpłatne porady prawne – Punkt Nieodpłatnej Pomocy Prawnej (Starostwo Powiatowe – realizacja ustawy).
3) podnoszenie kompetencji rodzin, tego wymagających w zakresie prawidłowego pełnienia funkcji opiekuńczo-wychowawczych, poprzez organizowanie warsztatów, szkoleń, konsultacji, poradnictwa	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, MOPS, PCPR, Centrum Konsultacyjno-Informacyjne i Uzależnień UM	Szkolenia „**Szkoła skutecznego rodzica i wychowawcy**" – Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna (ukończyły 3 rodziny)
4) finansowanie istniejących świetlic oraz dążenie do tworzenia nowych placówek wsparcia dziennego na terenie miasta	MOPS, MKRPA, Szkoły, organizacje pozarządowe, UM	Na terenie miasta funkcjonują 3 placówki wsparcia dziennego: 1. Świetlica dla Dzieci i Młodzieży – Ośrodek Wsparcia Dziennego Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Człuchowie, 2. Ognisko Wychowawcze Towarzystwa Przyjaciół Dzieci w Człuchowie, 3. świetlica socjoterapeutyczna przy CKIiU Urzędu Miejskiego w Człuchowie.
5) tworzenie warunków do działania rodzin wspierających	MOPS	Rodziny, które przy współpracy asystenta rodziny, pomagają - rodzinie przeżywającej trudności w opiece i wychowaniu dziecka; prowadzeniu gospodarstwa domowego; kształtowaniu i wypełnianiu podstawowych ról społecznych. Mogą to być rodziny: „zaprzyjaźnione", krewni. W 2019 r. nie było chętnych do utworzenia rodzin wspierających.
6) monitorowanie sytuacji rodzin z problemem bezradności opiekuńczo-wychowawczej	MOPS, PCPR, przedszkola, szkoły, kuratorzy.	Monitorowanie sytuacji dzieci z rodzin zagrożonych jest zadaniem stałym wymienionych instytucji.

CEL SZCZEGÓŁOWY 3

Podejmowanie działań interdyscyplinarnych, mających na celu zapobieganie sytuacjom kryzysowym oraz rozwiązywanie sytuacji kryzysowych już istniejących

Zadania	Realizatorzy	Działania
1) wsparcie rodzin z problemem przemocy	MOPS, Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w	W 2019 r. realizowane były zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Zadania te realizowane były przez MOPS, Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,

	Rodzinie, Policja, MKRPA	Policję i MKRP. W związku z tym odbyły się 4 spotkania Zespołu oraz 162 spotkania grup roboczych powołanych do realizacji procedury „Niebieskiej Karty”.
2) tworzenie i realizacja programów profilaktycznych w zakresie zapobiegania niekorzystnym zjawiskom społecznym	Szkoły, przedszkola, MKRPA, MOPS, Zespół Interdyscyplinarny do spraw przeciwdziałania przemocy w rodzinie, Policja	• Realizacja spotkań z rodzicami, podczas których poruszana była tematyka „zdrowej rodziny” (Przedszkola i Szkoły). • Spotkania z rodzicami i uczniami – wszystkie Szkoły. • Dni zdrowia – akcja prowadzona w Gimnazjum Nr 1. • Bezpieczeństwo w czasie ferii i wakacji – Gimnazjum Nr 1. • Cyberprzemoc i inne negatywne zachowania w sieci – Zespół Szkół Agrobiznesu. • Profilaktyka nadużywania alkoholu "Piłeś - ni jedź" - Zespół Szkół Agrobiznesu. • Zajęcia warsztatowe "Profilaktyka nadużywania alkoholu przez młode kobiety - FAS" - Zespół Szkół Agrobiznesu. • Wykład prelekcja "Zdrowie młodej kobiety"- Zespół Szkół Agrobiznesu. • Rozbudzanie tolerancji dla odmienności światopoglądowej, religijnej i kulturowej - Zespół Szkół Agrobiznesu. • Zajęcia edukacyjne, z zakresu aktywnego i zdrowego stylu życia - Świetlica dla dzieci i młodzieży MOPS oraz Świetlica Socjoterapeutyczna Urzędu Miejskiego. • „Trzymaj formę” – SANEPiD we współpracy ze Szkołami. • Praca stała lekarzy rodzinnych – informowanie rodziców o konieczności szczepienia dzieci i młodzieży, profilaktyce chorób, wpływu zdrowego odżywiania i aktywności ruchowej na zdrowie całej rodziny, itp. • Ważnym tematem (m.in.), poruszanym przez asystentki rodziny podczas pracy z rodzinami, jest kwestia zdrowia dzieci i rodziców (instruktaż prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego, trening kulinarny, piramida żywieniowa, zasady zdrowego żywienia), edukacja w zakresie zachowania higieny, pomoc w nawiązaniu i utrzymaniu kontaktu z lekarzem rodzinnym lub specjalistami. • Odpowiedzialność prawna nieletnich -

		Szkoła Podstawowa Nr 1. • Dzień bezpiecznego Internetu - Szkoła Podstawowa Nr 1. • Wspólna przerwa z grą planszową - Szkoła Podstawowa Nr 1. • STOP uzależnieniom - Szkoła Podstawowa Nr 1. • Profilaktyka uzależnień - Towarzystwo Przyjaciół Dzieci. • Bezpieczeństwo podczas poruszania się po drodze - Towarzystwo Przyjaciół Dzieci. • Higieniczny tryb życia - Towarzystwo Przyjaciół Dzieci • Dni profilaktyki - Zespół Szkół Technicznych • Odpowiedzialność karna nieletnich - Zespół Szkół Technicznych. • Dni zdrowia: profilaktyka i promocja zdrowego stylu życia - Zespół Szkół Technicznych. • Zdrowie psychiczne: higiena psychiczna, depresja - Zespół Szkół Technicznych. • Współpraca: pielęgniarka szkolna, policjant, lekarz - Zespół Szkół Technicznych.
3) kontynuacja współpracy pomiędzy instytucjami z terenu miasta w zakresie pomocy na rzecz rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze.	Szkoły, przedszkola, MOPS, Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Policja, MKRPA	Współpraca z wymienionymi instytucjami w zakresie: wymiany informacji, doświadczeń, działań informacyjnych i promocyjnych – przebiega bardzo dobrze.
CEL SZCZEGÓŁOWY 4 **Podnoszenie kompetencji służb zajmujących się niesieniem pomocy rodzinom**		
Zadania	**Realizatorzy**	**Działania**
1) Pomoc w podnoszeniu kwalifikacji zawodowych pracowników pomagających rodzinie	MOPS, MKRPA, UM, PCPR, szkoły, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna,	Wszystkie wymienione podmioty mają obowiązek szkolenia swoich pracowników oraz wspierania podnoszenia przez nich kwalifikacji zawodowych.

3.4.3. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień

Podstawę prawną rozwiązywania problemów alkoholowych stanowi ustawa z 26 października 1982 o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz.U. z 2019 r., poz. 2277 ze zmianami) i Ustawa o Zdrowiu Publicznym z dnia 11 września 2015 (t.j. Dz. U. z 2018 r., poz. 1492 ze zmianami).

W myśl ustawy „prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu i ich rodzin należy do zadań własnych gmin". Zadanie to, jest realizowane
w postaci gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, stanowiących część strategii rozwiązywania problemów społecznych. Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień na 2019 rok został uchwalony na sesji Rady Miejskiej w dniu 17 grudnia 2018 r. Uchwałą nr III.8.2018 w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Miejskiej Człuchów na rok 2019.

Na realizację zadań Programu w roku 2019 wydano **456.035,04 zł**:

- rozwiązywanie problemów alkoholowych – z zaplanowanej w budżecie kwoty 379.647,35 zł, wykorzystano 375.263,36 zł, tzn. że wykonano plan na poziomie 98,85%,
- przeciwdziałanie narkomanii – z zaplanowanych 87.736,33 zł, wydano 80.771,68 zł, wykonano – 92,06% planu.

3.4.3.1. Cele strategiczne Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień

1. Zapobieganie powstawaniu nowych problemów alkoholowych i narkotykowych oraz zmniejszenie tych, które aktualnie już występują na terenie Gminy Miejskiej Człuchów.

2. Zmniejszanie skali problemów dotyczących rodziny, wynikających z podejmowania różnych zachowań patologicznych, przede wszystkim przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.
3. Promowanie zdrowego stylu życia i alternatywnych form spędzania wolnego czasu zwłaszcza przez dzieci i młodzież.
4. Zwiększanie kompetencji rodziców w zakresie umiejętności wychowawczych.
5. Promowanie postaw społecznych istotnych dla profilaktyki uzależnień.
6. Zmniejszenie uciążliwości w życiu rodzinnym, spowodowanych nadużywaniem alkoholu lub braniem narkotyków przez członków rodzin.

3.4.3.2. Zadania wynikające z programu realizowane w roku 2019

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków oraz osób zagrożonych uzależnieniem. Na realizację tego zadania wydano **98.000,00 zł**, ze środków tych sfinansowano m.in.:
   - działalność Centrum Konsultacyjno–Informacyjnego ds. Uzależnień, pełnią w nim dyżury psycholog, prawnik, pedagog, specjalista terapii uzależnień, w roku 2019 w Centrum udzielono 500 porad,
   - szkolenia i kursy specjalistyczne oraz udział w konferencjach osób zajmujących się tą problematyką, szkolenie o dopalaczach, programy nakierowane na redukcję picia oraz programy terapii dla młodzieży uzależnionej i zagrożonej uzależnieniem,
   - koszty powołania biegłych orzekających w przedmiocie uzależnienia i opłacenie kosztów sądowych.
2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe i narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrona przed przemocą w rodzinie. Na realizację tego zadania wydano **85.000 zł**, ze środków tych sfinansowano m.in.:
   - bieżącą działalność świetlicy socjoterapeutycznej i Placówki Wsparcia Dziennego działającej jako świetlica MOPS przy ul. Słowackiego (wynagrodzenie nauczycieli, utrzymanie, materiały pomocnicze, doposażenie, wyżywienie dzieci) – w roku 2018 otaczały one opieką dzieci i młodzież 5 razy

w tygodniu po trzy godziny dziennie, uczęszczały do nich dzieci ze szkoły podstawowej, gimnazjum i szkół ponadgimnazjalnych – razem ok. 40 dzieci i młodzieży, dzięki współpracy socjoterapeutów z rodzicami, pedagogami szkolnymi, wychowawcami klas, MOPS i policją do świetlic trafiły dzieci z rodzin przeżywających trudności opiekuńczo–wychowawcze, jak również dzieci i młodzież z rodzin znajdujących się w trudnych sytuacjach życiowych, opiekę wychowawczą i terapeutyczną sprawowało 8 nauczycieli,

- działalność Punktu ds. Przemocy w Rodzinie (wynagrodzenia, utrzymanie),
- organizację szkoleń i wspieranie pracy Zespołu Interdyscyplinarnego,
- wyjazdy, imprezy i spotkania rodzinne oraz uroczystości kształtujące postawy moralne bez alkoholu, narkotyków, przemocy, promujące zdrowy styl życia,
- wsparcie środowiskowe – TPD, OHP, Ośrodek Kuratorski, SOSW,
- szkolenie dla nauczycieli w zakresie pracy z dziećmi.

3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholizmu i narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo–rekreacyjnych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo–wychowawczych i socjoterapeutycznych. Na realizację tego zadania wydano **207.719,84zł**, środki te przeznaczono m.in. na:
   - zagospodarowanie czasu wolnego w ramach kształtowania postaw i poszukiwania inspiracji wśród dzieci i młodzieży ze szkoły podstawowej zgodnie ze złożonym programem (nagrody dla uczniów, wycieczki, konkursy, festyny, wspieranie działań profilaktycznych itp.),
   - współfinansowanie działań profilaktycznych w szkołach ponadgimnazjalnych: Zespół Szkół Technicznych, Liceum Ogólnokształcące, Zespół Szkół Agrobiznesu, Zespół Szkół Sportowych,
   - wspieranie wolontariatu i działań młodzieżowych,
   - wspieranie działalności alternatywnych form spędzania wolnego czasu dla dzieci, młodzieży i dorosłych,
   - Miejski Dom Kultury – projekt edukacyjno-teatralny, warsztaty wokalne, warsztaty dla młodzieży, koncerty dla młodzieży, warsztaty profilaktyczne, spotkania seniorów,

- organizacja form wypoczynku o charakterze profilaktycznym i terapeutycznym dla dzieci i młodzieży :
    - ferie zimowe 2019 w szkołach i MDK,
    - wakacje w mieście 2019 - dofinansowanie działań realizowanych przez instytucje, szkoły - pozostała kwota ujęta w pkt.VI. Wspomaganie stowarzyszeń).
- działania profilaktyczne w szkołach i na drogach prowadzone przez Powiatową Komendę Policji i Klub Abstynenta - materiały profilaktyczno-edukacyjne,
- Dzień Dziecka i mikołajki w mieście- zakup słodyczy i inne atrakcje dla dzieci,
- taniec przeciw przemocy wobec kobiet- Rynek Miasta- 14 luty 2019 walentynki,
- zakup nagród na zawody sportowe Państwowej i Ochotniczej Straży Pożarnej,
- współfinansowanie Dni Kultury Francuskiej - nagrody dla dzieci biorących udział w konkursie piosenki francuskiej,
- Wyjazdy dzieci na basen i lodowisko ze szkół i świetlic,
- Dziadkowie to Skarb- kampania profilaktyczna i współpraca z seniorami z Człuchowa (spotkania i festyny z Seniorami, zajęcia taneczne),
- Ośrodek Kuratorski - dofinansowanie wyjazdu na zawody sportowe i spotkanie wigilijne,
- koncert dla młodzieży w Gdyni bilety, poczęstunek, przejazd, NIEĆPA 2019,
- wspieranie działań- zakup nagród na konkurs -Państwowy Powiatowy Inspektorat Oświaty,
- zawody i konkursy sportowe organizowane przez szkoły, OSiR) oraz koszykówka dla najmłodszych i młodzieży,
- Bieg Tura dla dzieci i młodzieży- nagrody,
- Wigilia na Rynku i powitanie Nowego Roku dla mieszkańców. Organizowane dla mieszkańców – MOPS, MDK i MKRPA,
- Festyn –impreza sportowa „Biegaj z nami" – Szkoła Podstawowa,
- dzieci i młodzież w Hospicjum przez cały rok 2019,
- PRO KULTURA Konkurs Młodych Instrumentalistów,
- spotkania wigilijne i noworoczne w SP nr 1,

- piknik rodzinny i katolicy na ulicy w parafiach rzymsko-katolickich - Rodzina razem,
- wspieranie działalności profilaktycznej Towarzystwa Pomocy im. Brata Alberta, Towarzystwa Przyjaciół Dzieci,
- warsztaty dla ojców w Szkole Podstawowej,
- KPP z profilaktyką wśród mieszkańców – ulotki. .
- Wspieram pasję- taniec dla młodych i seniorów,
- współfinansowanie festynu dla dzieci i rodziców organizowanego przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie , PCK. Klub Abstynenta,
- wspieranie działań Zespołu Interdyscyplinarnego i Grup Roboczych ds. przemocy.
- nagrody na konkursy- szkoły podstawowe i ponadpodstawowe,
- nagrody w konkursach organizowanych przez MBP, Biblioteka Pedagogiczna,
- Powiatowy Konkurs Małych Form Teatralnych- nagrody,
- Lato na wodzie – rejsy po jeziorze dla grup zorganizowanych,
- Dzień Dziecka w mieście.

4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych i narkomanii. Na realizację tego zadania wydano **39.315,20 zł**. Środki finansowe przeznaczono na poniższe zadania.

   1. Udzielanie dotacji organizacjom pozarządowym tj. działania profilaktyczne i organizacja wypoczynku letniego (21.315,20 zł).
   2. Wspieranie i propagowanie idei ruchów samopomocowych, trzeźwościowych i abstynenckich tj. dla Klubu Abstynenta KROKUS (18.000,00 zł).

3.4.3.3. Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii

Do ustawowych zadań gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych należą:

- inicjowanie działań w zakresie realizacji zadań własnych gminy związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracją społeczną osób uzależnionych od alkoholu,
- podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie lecznictwa odwykowego,
- opiniowanie wydawania zezwoleń na sprzedaż lub podawanie napojów alkoholowych pod względem zgodności lokalizacji punktów sprzedaży z uchwałami rady gminy,
- kontrola przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż lub podawanie napojów alkoholowych.

W 2019 r. Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii odbyła 16 posiedzeń, przyjęła 24 wnioski od rodzin i instytucji o przypadku wystąpienia nadużywania alkoholu. Zgłoszone osoby wezwano na rozmowy motywujące do podjęcia leczenia w formie ambulatoryjnej lub stacjonarnej. Zgłosiło się 20 osób, z tego 20 osób wyraziło gotowość podjęcia leczenia ambulatoryjnego a 6 osób zostało skierowanych na badania w kierunku uzależnienia przez biegłych sądowych.

Koszty związane z działalnością komisji w 2019 r. to:

- wynagrodzenie roczne dla 5 członków komisji za pracę w komisji – 25 000 zł.

3.4.4. Miejski Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie

Miejski Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2017–2020 został przyjęty uchwałą nr XXVII.192.2017 RM z dnia 30 stycznia 2017 r. W jego realizację w 2019 r. wpisuje się przede wszystkim działalność Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

3.4.4.1. Zespół Interdyscyplinarny do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

Zespół powołany został 21 marca 2011 r. zarządzeniem Burmistrza Miasta Człuchowa nr 39/2011, na podstawie uchwały nr LXVII/378/2010 Rady Miejskiej w Człuchowie z dnia 13 października 2010 r. w sprawie warunków funkcjonowania oraz trybu i sposobu powoływania i odwoływania członków Zespołu Interdyscyplinarnego w Człuchowie. Zespół liczy 10 członków. Jest to grupa specjalistów z różnych instytucji, łącząca swoją wiedzę, umiejętności oraz możliwości wynikające z instytucji, którą reprezentują, podejmująca współpracę i skoordynowane działania mające na celu niesienie pomocy osobom krzywdzonym oraz przeciwdziałania zjawisku przemocy na terenie miasta Człuchowa. Jego obsługę organizacyjno–techniczną zapewnia Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Człuchowie.

3.4.4.2. Działania podejmowane przez Zespół Interdyscyplinarny

Działania Zespołu są skierowane do rodzin w kryzysie, niewydolnych wychowawczo i ukierunkowane na rozwiązanie konkretnego problemu w rodzinie, a ich celem jest przeciwdziałanie następstwom zaistnienia problemu. Zadaniem Zespołu Interdyscyplinarnego jest zintegrowane oddziaływanie na rodzinę i budowanie dla niej sieci wsparcia oraz wspomaganie dzieci poprzez wyposażenie rodziców w umiejętności związane z prawidłowym pełnieniem roli rodzica i członka rodziny. Wydatki Zespołu w roku 2019 r. dotyczyły m.in zakupu ulotek informacyjnych, zakupu materiałów i sprzętu do obsługi Zespołu i grup roboczych oraz szkoleń.

W celu rozwiązywania problemów związanych z wystąpieniem przemocy w rodzinie w indywidualnych przypadkach Zespół Interdyscyplinarny lub Przewodniczący Zespołu powołuje grupy robocze, których prace prowadzone są w zależności od zgłaszanych potrzeb i występujących problemów w indywidualnych przypadkach.

W skład grup roboczych wchodzą zarówno członkowie Zespołu jak i pracownicy w/w instytucji. Podejmowanie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej

przemocą odbywa się w oparciu o procedurę "Niebieskiej Karty" i nie wymaga zgody osoby dotkniętej przemocą w rodzinie.

Procedura Niebieskiej Karty obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek wchodzących w skład Zespołu, w związku z uzasadnionym podejrzeniem przemocy w rodzinie.

W ramach bezpośrednich działań Zespołu w roku 2019 r.:

- odbyły się cztery posiedzenia Zespołu Interdyscyplinarnego. Na posiedzeniach Zespołu Interdyscyplinarnego były omawiane sprawy organizacyjne pracy Zespołu i grup roboczych, a także dokonywano oceny sytuacji w rodzinach w wyniku prowadzonego monitoringu i podejmowanych działań oraz podejmowano decyzje o zakończeniu procedury Niebieskiej Karty w rodzinach. Zarządzeniem NR 0050.64.2019 z dnia 14 czerwca 2019 w skład Zespołu Interdyscyplinarnego powołano Panią Iwonę Wożniak - Komisarza Komendy Powiatowej Policji w Człuchowie.
- wpłynęło 37 "Niebieskich Karty A" w tym 34 sporządzonych przez Komendę Powiatową Policji, oraz 3 sporządzone przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej.
- do roku poprzedniego wzrosła liczba założonych Niebieskich Kart. Różnica miedzy rokiem poprzednim wynosi 15. W związku z powyższym odbyło się 162 posiedzeń grup roboczych, w których uczestniczyli zarówno osoby co do której istnieje podejrzenie,
  że jest dotknięta przemocą w rodzinie oraz osoby, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie. Na posiedzeniach grup roboczych z wezwanymi osobami przeprowadzono rozmowy, wypełniono formularze Niebieskich Kart C oraz część D i opracowano plan działań oraz podjęto stosowne działania wobec osób i rodzin.
- był prowadzony monitoring sytuacji w rodzinach przez dzielnicowych Komendy Powiatowej Policji w Człuchowie tam, gdzie zachodziła potrzeba i za zgodą strony rodzinom przydzielono pomoc asystenta rodziny. Dzieci z rodzin, w których występuje problem przemocy były także objęte pomocą pedagogów szkolnych.
- zakończono procedury "Niebieskiej Karty" w 29 przypadkach z powodu, ustania przemocy, zrealizowania indywidualnego planu pracy, niepotwierdzenia faktu

przemocy w rodzinie, braku współpracy bądź z powodu bezzasadności prowadzenia procedury.

Praca w grupach roboczych zapewnia profesjonalną pomoc ofiarą przemocy i ich rodzinom. Podnosi się świadomość na temat przemocy w rodzinie. Z analizy "Niebieskich Kart", które wpłynęły do zespołu można stwierdzić, iż przemoc dotyka zarówno osoby dorosłe, starsze jak i dzieci, jednak w większości przypadków przemoc dotyczy małżonków. Była to zarówno przemoc fizyczna i psychiczna.

Członkowie Zespołu w maju 2019 r. uczestniczyli w trzydniowym szkoleniu wyjazdowym organizowanym przez Miejską Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przy UM w Człuchowie pn. „Zasady funkcjonowania ZI i grup roboczych. Współpraca z Miejską Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych". Członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego co roku biorą udział w happeningach dot. przemocy organizowanych w szkole podstawowej a skierowanych do rodziców i opiekunów. Wszyscy otrzymują materiały profilaktyczne, przeprowadzane są rozmowy, wyświetlane są filmy tematyczne. Prowadzone są także działania edukacyjne wobec dzieci i dorosłych oraz działania podnoszące świadomość społeczną na temat przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Kolejny raz członkowie Zespołu oraz grup roboczych, terapeuci oraz młodzież włączyli się do akcji stop przemocy " Nazywam Się Miliard".

Członkowie grup roboczych i członkowie zespołu spotykali się w roku 2019r. aby omówić sprawy organizacyjne, formy współpracy i wypracować stosowanie tzw. "dobrych praktyk".

W wyniku pracy Zespołu Intedyscyplinarnego oraz grup roboczych skierowano 2 wnioski do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Człuchowie o podjęcie działań, dwa wnioski do sądu rodzinnego o wgląd w sytuację rodzinną oraz trzy zawiadomienia do prokuratury o możliwości popełnienia przestępstwa

Zespół Interdyscyplinarny ściśle współpracuje z Centrum Konsultacyjno – Informacyjnym ds. Uzależnień przy Urzędzie Miejskim w Człuchowie, który zajmuje się zjawiskiem przemocy w rodzinie. Centrum to dysponuje specjalistyczną kadrą i prowadzi: punkt ds. Przemocy w rodzinie, punkt ds. Narkomanii, świetlicę socjoterapeutyczną.

Punkty te zajmują się udzielaniem pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie, osobom uzależnionym i ich rodzinom oraz dzieciom z rodzin dysfunkcyjnych.

3.4.5. Zmniejszanie zjawiska izolacji osób niepełnosprawnych

Działania podejmowane dla zmniejszenia izolacji osób niepełnosprawnych prowadzone są bezpośrednio przez MOPS, a także we współpracy z instytucjami powiatowymi, które powołane są do realizacji zadań na rzecz aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych, duże znaczenie w realizacji tego celu strategii odgrywa Środowiskowy Dom Samopomocy w Człuchowie, który funkcjonuje od lipca 2017 r.

3.4.5.1. Współpraca z instytucjami powiatowymi

Jest to przede wszystkim współpraca z:

- Powiatowym Urzędem Pracy – polegająca na wspieraniu działań PUP, których celem jest aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych – kierowanie osób z orzeczonymi stopniami niepełnosprawności do PUP, gdzie osoby te mogą zarejestrować się jako bezrobotne lub poszukujące pracy, mogą korzystać ze: szkoleń, staży zawodowych, przygotowania zawodowego dorosłych, dofinansowania studiów podyplomowych lub szkoleń, innych instrumentów finansowanych ze środków PFRON (adresowanych do osób niepełnosprawnych oraz ich pracodawców),
- Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych – osoby niepełnosprawne informowane są o możliwości korzystania z pomocy finansowej, m.in. na: turnusy rehabilitacyjne, zakup sprzętu, czy dofinansowanie dla pracodawców zatrudniających osoby niepełnosprawne.

3.4.5.2. Rola Środowiskowego Domu Samopomocy

Środowiskowy Dom Samopomocy w Człuchowie obejmuje wsparciem osoby z zaburzeniami psychicznymi wymagające pomocy w życiu, w środowisku rodzinnym i społecznym, w celu zwiększania zaradności i samodzielności życiowej, a także ich integracji społecznej, jest placówką pobytu dziennego: typu A – dla osób przewlekle psychicznie chorych, typu B – dla osób upośledzonych umysłowo i typu C – dla osób wykazujących inne przewlekłe zaburzenia czynności psychicznych.

ŚDS w Człuchowie jest placówką dla 30 dorosłych osób (mieszkańców Człuchowa) i działa przez 5 dni w tygodniu po 8 godzin dziennie. Jego uczestnicy korzystają z indywidualnych lub zespołowych treningów samoobsługi i treningów umiejętności społecznych, polegających na nauce, rozwijaniu lub podtrzymywaniu umiejętności w zakresie czynności dnia codziennego i funkcjonowania w życiu społecznym. Placówka oferuje możliwość korzystania m.in. ze: śniadania, przerwy kawowej, ciepłego posiłku, terapii ruchowej (w tym zajęć sportowych, turystyki i rekreacji) i zajęciowej (zajęcia plastyczne, techniczne, terapia kulinarna), zajęć warsztatowych (malarskich, teatralnych), poradnictwa psychologicznego (indywidualnego, grupowego, dla rodzin), pomocy w załatwianiu spraw urzędowych, wycieczek, udziału w imprezach, grupy wsparcia dla rodzin i opiekunów uczestników ŚDS.

W 2019 r. na bieżącą działalność placówka otrzymała środki z budżetu państwa w wysokości **662.448,00 zł**.

3.4.6. Program Aktywizacji i Integracji Seniorów Miasta Człuchowa

Program Aktywizacji i Integracji Seniorów Miasta Człuchowa na lata 2015–2020 został przyjęty do realizacji uchwałą nr III.13.2014 RM z dnia 30 grudnia 2014 r.

3.4.6.1. Działania realizowane przez MOPS

Wśród działań prowadzonych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w 2019 r. zrealizowano następujące wskaźniki:

- 108 osobom i rodzinom wypłacono zasiłki okresowe zaś 174 osobom wypłacono zasiłki celowe,
- 201 rodzin otrzymało pomoc na dożywianie,
- 111 środowisk skorzystało z pomocy w formie usług opiekuńczych przyznawanych w miejscu zamieszkania, z czego 9 środowisk skorzystało ze specjalistycznych usług opiekuńczych,
- 97 osobom wypłacono zapomogi z tytułu urodzenia dziecka,

- 142 opiekunom osób niepełnosprawnych wypłacono świadczenia pielęgnacyjne,
- 85 rodzinom wypłacono świadczenia z Funduszu Alimentacyjnego.

3.4.6.2. Miejska Rada Seniorów

Miejska Rada Seniorów w Człuchowie została powołana na podstawie dwóch uchwał Rady Miejskiej w Człuchowie: nr VIII.54.2015 z 27 maja 2015 r. w sprawie powołania Miejskiej Rady Seniorów i nadania jej statutu oraz nr V.48.2019 w sprawie powołania składu osobowego Miejskiej Rady Seniorów z dnia 25 marca 2019 r.

Statut MRS w Człuchowie określił jej cel, zadania, skład i tryb wyboru jej członków, a także organy i tryb pracy. Głównym celem MRS jest integracja środowiska osób starszych oraz wzmacnianie udziału osób starszych w życiu społeczności lokalnej. MRS jest organem konsultacyjnym, doradczym i inicjatywnym.

Miejska Rada Seniorów działa w następujących obszarach:

1) integracji i wspierania środowiska osób starszych oraz reprezentowania zbiorowych interesów tych osób na zewnątrz,
2) wspierania aktywności osób starszych,
3) profilaktyki i promocji zdrowia osób starszych,
4) zapobiegania i przełamywania marginalizacji osób starszych,
5) zapewnienia osobom starszym dostępu do edukacji, kultury i rekreacji.

Do zadań Miejskiej Rady Seniorów należy:

- współpraca z władzami miasta przy rozstrzyganiu w sprawach istotnych oczekiwań i potrzeb osób starszych, w tym przedstawianie propozycji zadań o charakterze priorytetowym,
- podejmowanie działań zmierzających do wykorzystania potencjału i czasu osób starszych na rzecz inicjatyw środowiskowych,

- propagowanie wśród osób starszych oferty kulturalnej, rekreacyjnej i edukacyjnej,
- monitorowanie potrzeb osób starszych,
- zgłaszanie uwag i wniosków do projektów aktów prawa miejscowego,
- podejmowanie przedsięwzięć zmierzających do integracji społecznej osób starszych, wzmacniania ich aktywności obywatelskiej oraz służących ochronie praw i poszanowaniu godności osób w wieku senioralnym,
- budowanie pozytywnego wizerunku osób starszych,
- współpraca z organizacjami społecznymi i instytucjami, działającymi na rzecz osób starszych,
- promowanie partnerstwa między samorządem lokalnym a organizacjami społecznymi działającymi na rzecz osób starszych,
- upowszechnianie informacji o działaniach podejmowanych na terenie miasta na rzecz osób starszych,
- prowadzenie edukacji społecznej o potrzebach, uprawnieniach i możliwościach osób w wieku senioralnym.

Skład Miejskiej Rady Seniorów tworzą:

1) Irena Neckar – przedstawiciel Burmistrza Człuchowa,
2) Alfons Żebryk – przedstawiciel Burmistrza Człuchowa,
3) Irena Bartnik – przedstawiciel Klubu Emerytowanych Nauczycieli i Nauczycieli Rencistów „TYSIĄCLATKA” w Człuchowie,
4) Anna Czurejno – przedstawiciel Klubu Seniora „Transportowiec”.
5) Kazimierz Giełdon – przedstawiciel Klubu Emerytowanych Nauczycieli Zespołu Szkół Technicznych w Człuchowie,
6) Janina Szostak – przedstawiciel Klubu Seniora „Złota jesień”,
7) Tadeusz Szostak – przedstawiciel Stowarzyszenia Emerytów i Rencistów Policyjnych – wiceprzewodniczący MRS,
8) Grzegorz Daniuk – przedstawiciel Klubu Seniora „RÓŻA”,
9) Zdzisława Pawłowska – przedstawiciel Klubu Emeryta „Medyk” – przewodnicząca MRS,
10) Maria Janczak – przedstawiciel Stowarzyszenia Klub Emerytów „Jedynka”,

11) Mirosław Szkudlarek – przedstawiciel Klubu Emerytów i Rencistów Związku Nauczycielstwa Polskiego,
12) Urszula Gera – przedstawiciel Stowarzyszenia Diabetyków,
13) Pani Krystyna Kaczmarek – przedstawiciel Klubu Seniora „Za Mostkiem”,
14) Pani Bożena Wieczorek - przedstawiciel Klubu Seniora „Witosa”,
15) Pani Sonia Klonowska – przedstawiciel Klubu Seniora „Samorządowiec”,
16) Pani Janina Lewek - przedstawiciel Klubu Seniora „Lawenda”,
17) Pani Krystyna Wiśniewska - przedstawiciel Związku Emerytów i Rencistów Pożarnictwa RP – Koło Nr 10 w Człuchowie.

Podczas swojej kadencji MRS realizowała:

- funkcje konsultacyjne – członkowie MRS brali udział w konsultacjach dotyczących ważnych dla mieszkańców kwestii, m.in.: opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji Śródmieścia w Człuchowie, budżetów obywatelskich, działań Uniwersytetu Trzeciego Wieku itp.,
- funkcje doradcze – podczas posiedzeń członkowie MRS zgłaszali uwagi i sugestie do działań miasta (np. dotyczące kwestii bezpieczeństwa seniorów, promocji naszego miasta, zagospodarowania terenów użyteczności publicznej, estetyki ulic i podwórek itp.),
- funkcje inicjatywne – dotyczące własnych pomysłów na działania osób starszych, m.in.: organizacja zajęć sportowych ZUMBA 60+, aktywne działania na rzecz Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy itp.

W czasie całej kadencji odbyło się 20 posiedzeń MRS, z czego **4 posiedzenia** w roku 2019 – w kwietniu, czerwcu, wrześniu i grudniu. Frekwencja na posiedzeniach wyniosła średnio około 100%.

3.4.6.3. Uniwersytet Trzeciego Wieku

Uchwałą nr XXXVII.260.2018 RM z dnia 7 marca 2018 r. z dniem 15 marca 2018 r. w strukturze Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Człuchowie został utworzony Uniwersytet Trzeciego Wieku z siedzibą w Człuchowie. Od 15.04.2019 trwa trzeci semestr UTW jest on realizowany dzięki współpracy z Akademią Pomorską w Słupsku, w ramach projektu "Wiedzieć, umieć, chcieć".

Zgodnie z przyjętym Regulaminem organizacyjnym oraz założeniami projektu – UTW w Człuchowie obecnie liczy do 100 słuchaczy (91 kobiet i 9 mężczyzn), którzy są mieszkańcami Człuchowa. Do grona słuchaczy mogą kandydować emeryci, renciści, którzy ukończyli 50 rok życia w roku kalendarzowym, w którym zgłosili się do UTW.

Kandydaci na słuchaczy UTW nadal są wpisywani na listę rezerwową. W ramach drugiego i trzeciego semestru odbyło się 40 spotkań **(**warsztaty, spektakle, koncert pianistyczny, wycieczka ,wyjazdy studyjne, laboratoria, wykłady). Słuchacze brali bardzo aktywny udział we wszystkich proponowanych działaniach. Zapewnienie odpowiednio wysokiego poziomu realizowanych zajęć zwiększyło zaangażowanie seniorów i aktywizowało ich intelektualnie.

Konsekwencją prowadzonych działań w ramach UTW jest nieustannie rosnące zainteresowanie udziałem w zajęciach. Zatem zasadne staje się podjęcie działań, które pozwolą nadal wszechstronnie aktywizować osoby starsze, rozwijać ich ciekawość poznawczą, pasje i zainteresowania. Przybliżyć im osiągnięcia nauki, a także zwiększyć ogólną wiedzę. Kluczowym elementem jest współpraca z uczelniami, które prowadzą działalność na poziome akademickim i udzielają wsparcia merytorycznego.

Trzeci semestr UTW będzie trwał do 28.02.2021 roku. Działalność uniwersytetu kosztowała w 2019 r. – **21.780,16 zł.**

3.5. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Człuchów

Polityka planistyczna miasta Człuchów oparta jest o obowiązujące Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Człuchów przyjęte uchwałą nr LIII/306/2009 Rady Miejskiej w Człuchowie z dnia 25 listopada 2009 r.

W dniu 5 września 2018 r. RM podjęła uchwałę nr XLII.294.2018 w sprawie oceny aktualności studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego miasta Człuchów.

Dokument ten stwierdza, iż cele i wizje rozwoju miasta określone w studium pozostają aktualne, stanowiąc główny kierunek dążenia do wytyczonych celów. Wszystkie obowiązujące plany miejscowe są również aktualne. Braki formalne oraz nowe wymagania prawne będą likwidowane sukcesywnie w trakcie opracowywania zmian.

4. Stan finansów gminy

Budżet Gminy Miejskiej Człuchów został przyjęty uchwałą Nr III.34.2018 Rady Miejskiej w Człuchowie z dnia 17 grudnia 2018 roku. W trakcie ubiegłego roku był zmieniany dwadzieścia trzy razy.

Tabela 9. Kwoty w budżecie na koniec 2019 r.

Wyszczególnienie	Plan	Wykonanie	% wykonania
Dochody, w tym	**63 500 075,41**	**65 317 518,90**	**102,86%**
bieżące	56 063 382,13	57 544 337,00	102,64%
majątkowe	7 436 693,28	7 773 181,90	104,52%
Wydatki, w tym	71 409 765,41	67 853420,94	95,02%
bieżące	55 694 067,32	52 492 078,13	94,25%
majątkowe	15 715 698,09	15 361 342,81	97,75%
Wynik budżetu	- 7 909 690,00	- 2 535 902,04	-
Przychody	10 306 523,96	10 353 961,21	100,46%
Rozchody	2 396 833,96	2 396 833,96	100,00%
Wolne środki, w tym:	0,00	5 421 225,21	-
z tytułu opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi		35 728,86 zł	
z tytułu opłaty za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych		11 348,64 zł	

Według planu budżet roku 2019 to budżet z deficytem na poziomie 7.909.690,00 zł, natomiast wykonanie to deficyt w wysokości 2.535.902,04 zł będący wynikiem wyższego niż planowano wykonania dochodów oraz niższego wykonania wydatków (głównie bieżących). Wyższe niż planowano wykonanie dochodów dotyczy dochodów zarówno bieżących jak i majątkowych. Niższe wykonanie wydatków wynika z faktu prowadzenia polityki oszczędnościowej bez zmniejszania jakości wykonywanych usług i realizowanych zadań. Przychody wykonano nieco powyżej planu, natomiast

rozchody wykonano na zaplanowanym poziomie i w związku z tym po zamknięciu roku w budżecie pozostały wolne środki w wysokości 5.421.225,21 zł.

Tabela 10. Wykonanie wydatków wg poszczególnych rodzajów

Wyszczególnienie	Plan (po zmianach)	Wydatki wykonane	Wydatki, które nie wygasły z upływem roku budżetowego (art.191 ust. 2 i ust. 3 ustawy o finansach publicznych)
	w zł		
WYDATKI OGÓŁEM z tego:	**71 409 765,41**	**67 853 420,94**	**0,00**
Wydatki bieżące z tego:	55 694 067,32	52 492 078,13	0,00
wydatki jednostek budżetowych, z tego	29 177 795,94	27 067 235,60	0,00
wynagrodzenia i składki od nich naliczane	16 895 086,67	16 185 327,89	0,00
wydatki związane z realizacją ich zadań statutowych	12 282 709,27	10 881 907,71	0,00
dotacje na zadania bieżące	7 242 459,49	6 959 981,61	0,00
świadczenia na rzecz osób fizycznych	18 183 493,00	17 953 092,87	0,00
wydatki na programy finansowane z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3	196 413,89	182 915,02	0,00
wypłaty z tytułu poręczeń i gwarancji	60 953,00	0,00	0,00
obsługa długi	832 952,00	328 853,03	0,00
Wydatki majątkow	15 715 698,09	15 361 342,81	0,00
wydatki na programy finansowane z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust.1 pkt 2, 3	7 366 914,44	7 318 932,75	0,00

W roku 2019 Gmina Miejska Człuchów realizowała zadania z udziałem środków z Unii Europejskiej w łącznej kwocie 7.501.847,77 zł.

W trakcie roku z budżetu Gminy udzielono następujących dotacji:

1. dla jednostek spoza sektora finansów publicznych:
   a) dotacje celowe dla stowarzyszeń – 365.070,08 zł
   b) dotacja celowa dla niepublicznych żłobków – 291.420,00 zł
   c) dotacja celowa dla niepublicznych jednostek systemu oświaty – 10.930,70zł
   d) dotacja podmiotowa dla niepublicznych jednostek systemu oświaty – 3.092.560,83 zł
   e) dotacja celowa dla osób fizycznych i prawnych – 213.779,99 zł
2. dla jednostek sektora finansów publicznych :
   a) dotacje podmiotowe dla instytucji kultury – 2.503.500,00 zł
   b) dotacja przedmiotowa dla zakładu budżetowego – 696.500,00 zł
   c) dotacja celowa dla zakładu budżetowego – 129.026,64 zł
   d) dotacja celowa na pomoc finansową pomiędzy jst – 358.300,00 zł
   e) wpłata na fundusz celowy Komendy Wojewódzkiej Policji – 10.000,00 zł

W trakcie roku nie realizowano żadnych zadań na podstawie porozumień pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego.

Jednostki oświatowe – Szkoła Podstawowa Nr 1 w Człuchowie zgromadziła na rachunku dochodów własnych kwotę 12.884,97 zł, którą wydatkowała w tej samej wysokości.

Zadania z zakresu administracji rządowej wykonano na kwotę 17.842.113,70 zł na co otrzymano dotację celową w tej samej kwocie.

W roku 2019 uzyskano dochody związane z korzystaniem ze środowiska na poziomie 21.311,62 zł, które w całości wydatkowano na zadania związane z ochroną środowiska. W trakcie roku otrzymano dochody z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż alkoholu w kwocie 467.383,68 zł i przeznaczono je na realizację programu profilaktyki
i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii. Wydatki na realizację programu wyniosły 456.035,04 zł. Wykonane dochody w tym zakresie są o 11.348,64 zł wyższe od wykonanych wydatków, w związku z tym planuje się dodać do wydatków na przeciwdziałanie alkoholizmowi i zwalczanie narkomanii w roku 2020 wskazaną różnicę.

W zakresie systemu gospodarki odpadami Gmina otrzymała dochody w kwocie 2.835.191,45 zł i wydatkowała je w kwocie 2.799.462,59 zł. Wykonane

dochody w tym zakresie są o 35.728,86 zł wyższe od wykonanych wydatków, w związku z tym planuje się dodać do wydatków na obsługę systemu w roku 2020 wskazaną różnicę.

Przychody budżetu zostały wykonane na poziomie 10.353.961,21 zł, a rozchody 2.396.833,96 zł.

W trakcie roku zaciągnięto kredyt w wysokości 5.400.000,00 zł.

Utworzona w budżecie rezerwa ogólna nie została rozdysponowana w kwocie 83.209,33 zł. Natomiast rezerwa celowa na realizację zadań z zakresu zarządzania kryzysowego w kwocie 160.000,00 zł nie została wykorzystana w trakcie roku.

Analiza wykonania budżetu Gminy Miejskiej Człuchów za 2019 r. nie budzi zastrzeżeń co do jego przebiegu. Zadania bieżące i inwestycyjne zostały wykonane zgodnie z zaplanowanym i zmodyfikowanym w trakcie roku planem. W trakcie roku nie wystąpiły żadne przesłanki mogące istotnie wpłynąć na zachwianie gospodarki finansowej w Gminie Miejskiej Człuchów.

Wszelkie zobowiązania finansowe realizowane były terminowo przy zachowaniu płynności finansowej. Wykazana w sprawozdaniu Rb 28S kwota zobowiązań w wysokości 1.330.066,12 zł dotyczyła w całości zobowiązań niewymagalnych.

Tabela 11. Przychody i rozchody budżetu w 2019 r

Lp.	Treść	Klasyfikacja §	Plan	Wykonanie
Przychody ogółem:			**10 306 523,96**	**10 353 961,21**
1	Wolne środki	950	4 906 523,96	4 953 961,21
2	Kredyty	952	5 400 000,00	5 400 000,00
Rozchody ogółem:			**2 396 833,96**	**2 396 833,96**
1	Spłaty otrzymanych krajowych pożyczek i kredytów	992	2 396 833,96	2 396 833,96

Tabela 12. Zadłużenie gminy na koniec 2019 r. przedstawia się następująco:

Zobowiązania w zł	Stan na 01.01.2019	Stan na 31.12.2019
Kredyty	12 900 579,60	15 903 745,64
Poręczenia i gwarancje niewymagalne	755 285,00	694 332,00

Po zakończeniu roku 2019 w budżecie Gminy Miejskiej Człuchów pozostały wolne środki wynikające z rozliczeń z lat ubiegłych w wysokości 5.421.225,21 zł, w tym z tytułu opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi w wysokości 35.728,86 zł oraz z tytułu opłaty za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych w wysokości 11.348,64 zł, które zostaną przeznaczone na pokrycie deficytu roku 2020.

W 2019 roku uległa obniżeniu wysokość udzielonych poręczeń dla Zakładu Zagospodarowania Odpadów sp. z o.o. w Nowym Dworze, w wyniku dokonywanych przez ZZO spłat pożyczki, dla których Gmina Miejska Człuchów jest gwarantem.

Relacja łącznej kwoty spłat zobowiązań wraz z odsetkami do planu dochodów wynosi 3,67% oraz relacja zadłużenia do dochodów wykonanych ogółem wynosi 24,35 %. Spłaty długu w roku 2019 mieściły się w granicach określonych ustawowo określonych w art. 243 ustawy o finansach publicznych, tj. z zachowaniem relacji

$$\frac{(R+O)}{Db} \leq \frac{1}{7} \times \sum_{i=1}^{7} \frac{(Dbei - Wbei)}{Dbi}$$

Spłata zadłużenia odbywa się zgodnie z harmonogramem.

Dynamika CIT i PIT

1. PIT 2019 – 13.130.495,00 zł, tj. 107,81% tej pozycji dochodowej w porównaniu z rokiem 2018
2. CIT 2098 – 546.091,76 zł, tj. 131,57% tej pozycji dochodowej w porównaniu z rokiem 2018

Szczegóły dotyczące finansów Gminy Miejskiej Człuchów znajdują się sprawozdaniu z wykonania budżetu za rok 2019 przyjętym Zarządzeniem Burmistrza Nr 0050.16.2020 z dnia 3 marca 2020 roku oraz w sprawozdaniu dotyczącym informacji o stanie mienia komunalnego i przebiegu planów finansowych instytucji kultury, dla

których organem założycielskim jest Gmina Miejska Człuchów przyjętym Zarządzeniem Burmistrza Nr 0050.17.2020 z dnia 3 marca 2020 roku.

5. Budżet obywatelski

Ostatnie głosowanie na ujęcie zadania w budżecie obywatelskim odbyło się w 2018r., na które zaplanowano kwotę 150 tys. zł. Jedno zadanie mogło być dofinansowane maksymalnie kwotą 45 tys. zł, jednak nie mniejszą niż 10 tys. zł. Przedsięwzięcia mogły być zgłaszane przez osoby pełnoletnie, zamieszkujące na terenie Człuchowa, posiadające czynne prawo wyborcze. Ze względu na wysokie wartości inwestycji, które zostały wybrane podczas głosowania mieszkańców Burmistrz zdecydował o zrealizowaniu dwóch zadań w 2019 roku. Jedno zadanie tj. Wybieg dla psów „Szczęśliwy pies" - OSiR przy stadionie miejskim lub teren przy ul. Jeziornej, zostało przeniesione do realizacji na 2020 r.

5.1. Zasady składania wniosków i ich ocena

Propozycje przedsięwzięć należało zgłaszać na przygotowanym formularzu wniosku. Niezbędne było dołączenie listy z podpisami co najmniej 25 osób popierających daną propozycję. W terminie do 31 sierpnia 2018 r. do UM wpłynęło 11 wniosków.

W dniu 5 września 2018 r. odbyło się posiedzenie Zespołu ds. wdrożenia budżetu obywatelskiego w składzie: Maria Pazda – przewodnicząca, Dorota Cieplińska, Justyna Gołębiewska, Urszula Trzebiatowska, Jerzy Górny i Henryk Krusiński. Zespół dokonał pozytywnej weryfikacji 9 projektów, 3 z nich nie spełniały wymogów formalnych

Pozytywną ocenę formalną przeszły następujące wnioski:

1. Modernizacja skateparku w Człuchowie – miejsca spotkań i rekreacji dzieci i młodzieży - OSiR, ul. Szkolna 1,
2. Wiata na rowery ze stojakami - ul. Stajenna, podwórze pomiędzy ul. Wejhera, Królewską, Długosza,
3. Rewitalizacja cmentarza I (ogrodzenie)- pl. Bohaterów,
4. Rewitalizacja cmentarza II (alejki) - pl. Bohaterów,
5. Wykonanie zadaszenia na stadionie miejskim w Człuchowie (trybuna kryta) - OSiR, ul. Szkolna 1,

6. Park Street Workoutowy - Park „Lasek Luizy”, ścieżka pieszo-rowerowa wzdłuż jeziora,
7. Wybieg dla psów „Szczęśliwy pies” - OSiR przy stadionie miejskim lub teren przy ul. Jeziornej,
8. Zwiększenie przeżywalności osób z Nagłym Zatrzymaniem Krażenia w mieście Człuchów – zakup 4 Automatycznych Defibrylatorów Zewnętrznych AED dostępnych przez całą dobę dla wszystkich mieszkańców oraz 5 apteczek medycznych w wybranych miejscach publicznych, a także cykl szkoleń Pierwszej pomocy Przedmedycznej dla mieszkańców Człuchowa - Rynek Miejski, Dworzec Kolejowy, Okolice Osiedla Młodych, Plaża OSiR.

Negatywną ocenę formalną uzyskały zadania:

1. Wymiana betonowej nawierzchni na boisku sportowym na os. Sikorskiego „KORT” - os. Sikorskiego - Inwestycja zaplanowana na terenie nie należącym do Gminy Miejskiej Człuchów, brak dostarczonego porozumienia ze Spółdzielnią Mieszkaniową Pomorzanka.
2. Budowa dwóch pomostów pływających na przystani żeglarskiej - Przystań Yacht Klubu Człuchów - Inwestycja zaplanowana na terenie, który nie jest ogólnodostępny dla mieszkańców.
3. Tablica upamiętniająca rtm. Witolda Pileckiego pl. Bohaterów - Brak złożenia podpisu pod wnioskiem, brak zebrania wymaganej ilości podpisów mieszkańców Człuchowa.

Z wniosków zaopiniowanych pozytywnie i negatywnie została utworzona lista wszystkich propozycji realizacji przedsięwzięć. Opublikowano ją na stronie internetowej miasta www.czluchow.eu i na tablicy ogłoszeń w siedzibie Urzędu Miejskiego w Człuchowie.

5.2. Wybór przedsięwzięć do realizacji

Tabela 13. Kwalifikacja zadań budżetu obywatelskiego w planie finansowym Gminy Miejskiej Człuchów na rok 2019.

Lp.	Zadanie	Kwalifikacja w planie	Zaplanowana kwota
1.	Modernizacja skateparku w Człuchowie – miejsca spotkań i rekreacji dzieci i młodzieży - OSiR, ul. Szkolna 1	Dział 926 Rozdział 92695 Paragraf 6050	50 000,00
2.	Wybieg dla psów „Szczęśliwy pies" - OSiR przy stadionie miejskim lub teren przy ul. Jeziornej	Dział 926 Rozdział 92695 Paragraf 6050	50 000,00
3.	Zwiększenie przeżywalności osób z Nagłym Zatrzymaniem Krążenia w mieście Człuchów – zakup 4 Automatycznych Defibrylatorów Zewnętrznych AED dostępnych przez całą dobę dla wszystkich mieszkańców oraz 5 apteczek medycznych w wybranych miejscach publicznych, a także cykl szkoleń Pierwszej pomocy Przedmedycznej dla mieszkańców Człuchowa - Rynek Miejski, Dworzec Kolejowy, Okolice Osiedla Młodych, Plaża OSiR	Dział 600 Rozdział 60016 Paragraf 6050	50 000,00

W lipcu 2019 r. rozpoczęły się prace dotyczące modernizacji skateparku przy ul Szkolnej. Zamontowano nowe urządzenia typu FunBox, które składają się z kilku modułów i ważą ponad 17 ton. W rzucie mają one wymiar 9x7 metrów. Konstrukcja urządzeń wykonana jest z betonu oraz ocynkowanych elementów stalowych, co zapewnia gładkość powierzchni użytkowych, oraz odporność na działanie warunków atmosferycznych.

Fot. 1. Skatepark przy ul. Szkolnej.

W ramach drugiego przedsięwzięcia zainstalowano w mieście automatyczne defibrylatory i wyposażono jednostki miejskie w specjalistyczne torby medyczne. Defibrylatory zamontowano na ścianie szaletu miejskiego – przy wejściu do parku, na ścianie gabinetu stomatologicznego „Uśmiechnij się" – przy drodze krajowej 22, na budynku laboratorium bakteriologicznego na os. W. Witosa. Czwarty defibrylator w sezonie letnim znajdował się na plaży miejskiej, poza sezonem służy ratownikom na basenie przy ul. Koszalińskiej. Wszystkie urządzenia pracują w trybie automatycznym. Po zdjęciu pokrywy ochronnej uruchamia się alarm informujący o ich użyciu. Następnie urządzenie samoczynnie wydaje instrukcje głosowe osobie prowadzącej akcję ratunkową. Torby medyczne pozostają na wyposażeniu: Urzędu Miejskiego, Miejskiego Domu Kultury, Ośrodka Sportu i Rekreacji, Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej oraz Muzeum Regionalnego.

Od lipca odbywały się również bezpłatne kursy udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej. Szkolenia obejmowały zarówno część teoretyczną, jak i zajęcia praktyczne. Podczas zajęć poruszano zagadnienia dotyczące psychologicznych i prawnych aspektów udzielania pierwszej pomocy, kształtowania m.in. umiejętności wzywania pomocy, resuscytacji krążeniowo- oddechowej, obsługi defibrylatora zewnętrznego AED.

W szkoleniach wzięli udział m.in. pracownicy urzędów i instytucji publicznych, członkowie klubów seniora i zainteresowanie tematem mieszkańcy.

Tabela 14. Koszty wykonania zadań wyłonionych do realizacji w ramach Człuchowskiego Budżetu Obywatelskiego 2019.

1.	Modernizacja skateparku w Człuchowie – miejsca spotkań i rekreacji dzieci i młodzieży - OSiR, ul. Szkolna 1	95.469,58 zł
2.	Zwiększenie przeżywalności osób z Nagłym Zatrzymaniem Krażenia w mieście Człuchów – zakup 4 Automatycznych Defibrylatorów Zewnętrznych AED dostępnych przez całą dobę dla wszystkich mieszkańców oraz 5 apteczek medycznych w wybranych miejscach publicznych, a także cykl szkoleń Pierwszej pomocy Przedmedycznej dla mieszkańców Człuchowa - Rynek Miejski, Dworzec Kolejowy, Okolice Osiedla Młodych, Plaża OSiR	46.956,73 zł

6. Spółki komunalne i jednostki organizacyjne gminy

Gmina Miejska Człuchów posiada 100% udziałów we własnej spółce – w Przedsiębiorstwie Komunalnym Sp. z o.o., a także udziały w innych spółkach: ZZO w Nowym Dworze oraz w Pomorskim Regionalnym Funduszu Poręczeń Kredytowych w Gdańsku. W gminie funkcjonują:

- 4 jednostki budżetowe:
    - Przedszkole Miejskie im. Jacka i Agatki w Człuchowie,
    - Szkoła Podstawowa nr 1 im. Przyjaciół Ziemi w Człuchowie,
    - Środowiskowy Dom Samopomocy w Człuchowie,
    - Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Człuchowie;
- 1 samorządowy zakład budżetowy:
    - Ośrodek Sportu i Rekreacji w Człuchowie;
- 3 instytucje kultury:
    - Miejska Biblioteka Publiczna im. doktora Janusza Korczaka w Człuchowie,
    - Miejski Dom Kultury w Człuchowie,
    - Muzeum Regionalne w Człuchowie.

W spółkach komunalnych, w których udziały posiada Gmina Miejska Człuchów ani w instytucjach kultury, dla których organem założycielskim jest Gmina Miejska Człuchów w 2019 roku nie byli zatrudnieni radni Rady Miejskiej w Człuchowie.

6.1. Udział miasta w spółkach komunalnych

Gmina Miejska Człuchów posiada udziały w trzech następujących spółkach komunalnych: Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o. w Człuchowie, Zakład Zagospodarowania Odpadów Nowy Dwór Sp. z o.o., Pomorski Regionalny Fundusz Poręczeń Kredytowych w Gdańsku.

Tabela 15. Udziały Gminy Miejskiej Człuchów w spółkach komunalnych.

Lp.	Wyszczególnienie	Wartość na 31.12.2019 r.	Liczba udziałów	Struktura własności
I	**W spółkach utworzonych przez Gminę**	**20 356 200,00 zł**	**407 124**	**X**
1.	Przedsiębiorstwo Komunalne w Człuchowie	20 356 200,00 zł	407 124	100,00%
II	**W innych podmiotach**	**1 156 300,00 zł**	22 286	X
1.	ZZO w Nowym Dworze	1 126 300,00 zł	22 256	10,00%
3.	Pomorski Regionalny Fundusz Poręczeń kredytowych Gdańsk	30 000,00 zł	30	0,18%
	Ogółem (I +II)	**21 512 500,00 zł**	429 410	X

6.2. Jednostki budżetowe

6.2.1. Przedszkole Miejskie im. Jacka i Agatki w Człuchowie

Gmina Miejska Człuchów jest organem prowadzącym dla jednego przedszkola – Przedszkola Miejskiego im. Jacka i Agatki. Do przedszkola uczęszczało w roku szkolnym 2018/2019 – 184 dzieci, a w roku szkolnym 2019/2020 - 182 dzieci, w 7 oddziałach. W przedszkolu miejskim w roku szkolnym 2018/2019 oraz 2019/2020 zatrudnionych było 14 nauczycieli, w tym 1 nauczyciel stażysta, 3 kontraktowych,6 mianowanych oraz 4 nauczycieli dyplomowanych.

6.2.2. Szkoła Podstawowa nr 1 im. Przyjaciół Ziemi w Człuchowie

Gmina Miejska Człuchów jest organem prowadzącym dla jednej szkoły podstawowej tj. dla Szkoły Podstawowej nr 1 im. Przyjaciół Ziemi. Do końca roku szkolnego 2018/19 szkoła funkcjonowała z oddziałami przedszkolnymi, które od 1 września 2019 r. uległy, z mocy ustawy, wygaszeniu.

W roku szkolnym 2018/2019 uczęszczało 715 uczniów klas I-VIII, 105 uczniów klas III gimnazjów oraz 29 uczniów klas OHP, a dwóch oddziałach przedszkolnych było 37 uczniów Razem 45 oddziałów, w tym w oddziałach integracyjnych uczyło się 71 uczennic
i 57uczniów. Za wybitne osiągnięcia naukowe, sportowe i artystyczne oraz pracę na rzecz wolontariatu- 21 uczniów otrzymało Nagrodę Burmistrza. Jeden uczeń z klas III gimnazjum otrzymał honorowy tytuł „Absolwent roku".

Kolejny rok szkolny we wrześniu ubiegłego roku rozpoczęło 699 uczniów w 36 oddziałach, w tym 35 uczniów w dwóch oddziałach przedszkolnych.

Do jednej klasy (oddziału) uczęszczało w 2019 r. średnio w SP1 - 20 osób. Zatrudnionych było 81 nauczycieli (w przeliczeniu na pełne etaty), w tym 1 nauczyciel stażysta, 6 nauczycieli kontraktowych, 5 nauczycieli mianowanych, oraz 69 nauczycieli dyplomowanych. Ponadto w szkole zatrudnionych było 24 pracowników administracji i obsługi.

Po reformie oświaty związanej z likwidacją gimnazjów, Szkoła Podstawowa nr 1 mieści się w dwóch budynkach tj. przy ul. Szkolnej 3 oraz przy ul. Średniej 4a. Bazę całej szkoły stanowiło 55 sal lekcyjnych w tym 4 pracownie komputerowe, 1 pracownia do języka angielskiego, 1 pracownia do zajęć technicznych, 1 pracownia do zajęć chemicznych, hala
i sale gimnastyczne, sale korekcyjna, boisko wielofunkcyjne, 3 świetlice, 2 biblioteki oraz 1 stołówka z kuchnią.

Baza szkoły była modernizowana w 2019 r. w zakresie:

- budowy drogi pożarowej do budynku szkoły przy ul. Szkolnej na kwotę 114.999,99 zł,

- remontu sal lekcyjnych na kwotę 46.000,00 zł,

- wymiana drzwi – 26.900,00,

- remont schodów zewnętrznych – 20.172,00 zł.

Szkoła Podstawowa nr 1 w 2019 r. pozyskała środki finansowe z:

- z prowadzonej od wielu lat zbiórki makulatury i nakrętek – 5.860,00 ,

- darowizny z koła łowieckiego Darz Bór – 3.000,00.

6.2.3. Środowiskowy Dom Samopomocy w Człuchowie

Środowiskowy dom Samopomocy w Człuchowie jest wyodrębnioną jednostką organizacyjną gminy, realizującą zadania z zakresu pomocy społecznej. Powstał na mocy uchwały nr XXX.219.2017 Rady Miejskiej w Człuchowie z dnia 17 maja 2017 r. w sprawie utworzenia Środowiskowego Domu Samopomocy oraz nadania mu statutu. Jest ośrodkiem wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi, świadczy usługi dla dorosłych osób przewlekle psychicznie chorych i osób upośledzonych umysłowo. Środowiskowy Dom Samopomocy działa w formie jednostki budżetowej Gminy Miejskiej Człuchów i jest jednostką organizacyjną pomocy społecznej dziennego pobytu.

Do podstawowych zadań ŚDS należy:

1) podtrzymywanie i rozwijanie umiejętności niezbędnych do samodzielnego życia u osób z zaburzeniami psychicznymi,
2) organizowanie zajęć dostosowanych do stanu zdrowia, sprawności psychofizycznej i szczególnych potrzeb wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności,
3) pobudzenie społecznej aktywności w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych,
4) wsparcie terapeutyczne i psychologiczne.

Całość środków finansowych przeznaczonych na funkcjonowanie ŚDS w roku 2019 to 662.448,00 zł, w całości kwotę tę stanowiła dotacja na bieżące działania z budżetu Wojewody. Placówka nie otrzymała środków finansowych z innych źródeł. Łączna kwota wydatków ŚDS w roku 2019 wyniosła **659.228,67zł**. Niewykorzystana część dotacji, czyli 3.319,33 zł, została zwrócona.

6.2.4. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Człuchowie

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Człuchowie jest jednostką organizacyjną i budżetową Gminy Miejskiej Człuchów. Działa na podstawie uchwały Rady Miasta Człuchów Nr VIII/57/95 z dnia 28 marca 1995 r. w sprawie powołania Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Człuchowie, statutu zatwierdzonego uchwałą Rady Miejskiej Nr XLVIII/343/2014 z dnia 28 maja 2014 r., Regulaminu Organizacyjnego Ośrodka Pomocy Społecznej zatwierdzonego Zarządzeniem Nr 0050.78.2018 Burmistrza Miasta Człuchowa z dnia 5 września 2018 r., pozostałych przepisów wewnętrznych MOPS i aktów prawa miejscowego.

Ośrodek działa na podstawie licznych ustaw z zakresu polityki społecznej, m.in.: ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2018 r., poz. 1508 ze zm.), ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (t.j. Dz.U. z 2018 r. poz. 2220 ze zm.), ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2015 r., poz. 1390 ze zm.), ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz.U. z 2018 r. poz. 998 ze zm.), ustawy z 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz.U. z 2018 r. poz. 2134 ze zm.), a także innych ustaw, m.in.: ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. z 2018 r., poz. 994 ze zm.), ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (t.j. Dz.U. z 2017 r. poz. 2077, ze zm.), ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o pracownikach samorządowych (t.j. Dz.U. z 2018 r., poz. 1260 ze zm.), ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks Postępowania Administracyjnego (t.j. Dz.U. z 2018 r. poz. 2096 ze zm.).

W 2019 r. MOPS dysponował budżetem w wysokości **20.477.560,56 zł** z czego:

- ze środków budżetu miasta 2.403.690,82 zł
- z budżetu państwa 18.073.869,74 zł
  - na pomoc społeczną 3.892.158,70 zł;
  - na świadczenia rodzinne i inne 16.585.40,86 zł.

Pracownicy zatrudnieni w ośrodku to wyspecjalizowana kadra posiadająca wymagane kwalifikacje z zakresu pomocy społecznej. Biorą udział w szkoleniach i spotkaniach dotyczących pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych, realizacji projektów oraz innych kwestii niezbędnych dla prawidłowego funkcjonowania jednostki. W celu

realizacji zadań w 2019 r. MOPS zatrudniał pracowników na 36 etatów oraz 25 w formie umów zlecenie.

Struktura zatrudnienia w MOPS w roku 2019 przestawiała się następująco:

- Dział Pomocy Środowiskowej – łącznie 11 pracowników (11 etatów), w tym: 1 kierownik działu, 4 starszych specjalistów pracy socjalnej, 2 specjalistów pracy socjalnej, 1 pracownik socjalny, 1 aspirant pracy socjalnej, 2 asystentki rodziny,
- Dział Usług Opiekuńczych – łącznie 19 pracowników (15 etatów i 4 umów zlecenie), w tym: 1 kierownik działu, 12 opiekunek, 3 opiekunki specjalistyczne (2 pielęgniarki, pracownik socjalny), oraz na umowę zlecenia: pedagog, rehabilitant, logopeda i opiekunka,
- Dział Świadczeń Rodzinnych – łącznie 5 pracowników, w tym: 1 kierownik działu, 3 inspektorów ds. świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego, 1 pomoc administracyjna,
- Dział Pomocy Instytucjonalnej – łącznie 4 pracowników (4 umowy zlecenie), w tym: 3 opiekunów (noclegownia), 1 opiekun/wolontariusz (noclegownia – 2 osoby),
- Dział Finansowo–Kadrowy – łącznie 6 pracowników (4 etaty i 2 umowy zlecenia), w tym: główna księgowa, starszy referent ds. ekonomicznych, referent ds. ekonomicznych, pracownik kadr, sekretariatu, robotnik gospodarczy, informatyk,
- Dyrektor – 1 etat,
- Inni – radca prawny, inspektor ochrony danych osobowych, osoba zatrudniona przy dystrybucji żywności z Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa (umowa zlecenie), inne gospodarcze (2 umowy zlecenie), wykładowcy UTW, osoby prowadzące festyn.

MOPS dysponuje następującymi obiektami:

- budynek administracyjno–biurowy przy ul. Średniej o powierzchni 304 m^2,
- budynek noclegowni o powierzchni 133 m^2,
- budynek świetlicy ul. Słowackiego 3B o powierzchni ok. 110 m^2.

6.3. Samorządowy zakład budżetowy – Ośrodek Sportu i Rekreacji w Człuchowie

Ośrodek Sportu i Rekreacji w Człuchowie działa na podstawie uchwały RM nr IV/27/2003 z dnia 19 lutego 2003 r. OSiR jest gminną jednostką organizacyjną i działa jako zakład budżetowy. Siedzibą Ośrodka jest obiekt przy ul. Szkolnej 1 w Człuchowie, administruje on również ośrodkiem wypoczynkowym nad jez. Rychnowskim, w którego skład wchodzi: Camping nr 80, pole namiotowe, plaża miejska, park atrakcji z parkiem wodnym, parkiem linowym i polem do minigolfa.

6.3.1. Zadania OSiR

Do zadań Ośrodka należy:

- Organizowanie zajęć, zawodów i imprez sportowo–rekreacyjnych oraz turystycznych.
- Utrzymanie obiektów i urządzeń użyteczności publicznej – zapewnienie właściwej eksploatacji i konserwacji bazy sportowej, rekreacyjnej i usługowej.
- Tworzenie i zagospodarowanie w urządzenia sportowe i rekreacyjne terenów oraz miejsc specjalnie na ten cel wydzielonych i przekazanych przez Urząd Miejski.
- Popularyzacja walorów turystycznych i rekreacyjnych miasta.
- Odpłatne i nieodpłatne udostępnianie bazy sportowo–rekreacyjnej w celu szkolenia i dokształcania kadr trenersko–instruktorskich i zawodniczych.
- Organizowanie odpłatnych i nieodpłatnych imprez na zlecenie klubów, organizacji i instytucji.
- Eksploatacja kąpieliska oraz ośrodka wypoczynkowego wraz z campingiem i parkiem rozrywki nad jez. Rychnowskim.
- Prowadzenie sprzedaży informatorów turystycznych, widokówek, kopert, znaczków oraz pamiątek regionalnych.
- Współpraca z placówkami oświatowo–kulturalnymi i stowarzyszeniami kultury fizycznej i ich związkami prowadzącymi działalność sportową, turystyczną i rekreacyjną.

6.3.2. Przychody OSiR w 2019 r.

Ośrodek zanotował przychody w wysokości **816.330,77 zł**, w tym:

- dochody z najmu i dzierżaw 76.338,18 zł
- wpływy z usług 739.992,59 zł.

Wśród usług generujących w 2019 r. najwyższe przychody znalazły się:

- Boisko, stadion 1.719,58 zł
- Hala 41.756,56 zł
- Sauna 1.585,35 zł
- Siłownia 1.905,67 zł
- Noclegi w „Domu Sportowca" 145.357,51 zł
- Noclegi na Campingu nr 80 107.156,64 zł
- Pole namiotowe 63.681,09 zł
- Obozy sportowo–rekreacyjne 188.645,38 zł
- Wypożyczalnia sprzętu 15.028,09 zł
- Park atrakcji 151.620,45 zł.

Ośrodek otrzymał dotację przedmiotową na utrzymanie obiektów sportowych i rekreacyjnych w kwocie **696.500,00 zł**, oraz dotację celową w kwocie **129.026,64 zł**. W 2019 r. otrzymał również darowiznę pieniężną w kwocie 4.500 zł. Równowartość odpisów amortyzacyjnych wyniosła **337.258,04 zł**.

6.3.3. Analiza wydatków OSiR w 2019 r.

W 2019 r. średnioroczne zatrudnienie w OSiR wyniosło 13,75 etatu. Wydatki osobowe przedstawiały się następująco:

- Nagrody i wydatki osobowe nie wliczone do wynagrodzeń 7.935,87 zł
- Wynagrodzenie osobowe pracowników 519.625,67 zł
- Dodatkowe wynagrodzenie roczne 31.334,27 zł
- Wynagrodzenie bezosobowe 7.913,85 zł

Na nagrody konkursowe w 2018 r. przeznaczono 13.501,37 zł.

Na zakup materiałów i wyposażenia 100.243,37 zł, w tym m.in.:

- artykuły biurowe 2.118,30 zł
- paliwo 4.037,08 zł
- środki czystości 10.549,60 zł
- artykuły konserwatorskie 21.465,00 zł
- wyposażenie 42.925,81 zł.

Na zakup energii wydano 182.592,92 zł, w tym:

- energia 70.191,54 zł
- woda 41.963,88 zł
- energia cieplna 59.791,43 zł
- paliwo gazowe 10.646,07 zł

Poniesione koszty usług remontowych w 2019 r. to kwota 149.748,47 zł, natomiast na zakup usług pozostałych 276.095,75 zł, w tym m.in.:

- wyżywienie, hala, transport grup sportowych 188.645,36 zł
- usługi pralnicze 13.828,45 zł
- kanał, odczyt licznika 27.574,60 zł.

Stan środków obrotowych na początek roku wyniósł –2.116,61 zł, natomiast na koniec okresu sprawozdawczego wyniósł 9.820,32 zł. Suma wszystkich kosztów wraz z odpisami amortyzacyjnymi w roku 2019 wyniosła **2.000.600,19 zł**.

6.4. Instytucje kultury

Na podstawie rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 26 stycznia 2012 r. w sprawie sposobu prowadzenia i udostępniania rejestru instytucji kultury (Dz.U. z 2012, poz. 189) Gmina Miejska Człuchów prowadzi rejestr instytucji kultury,
dla których jest organizatorem. Figurują w nim 3 instytucje:

- pod numerem 1 – Miejski Dom Kultury w Człuchowie – MDK,
- pod numerem 2 – Miejska Biblioteka Publiczna im. Dr. Janusza Korczaka – MBP,
- pod numerem 3 – Muzeum Regionalne w Człuchowie.

6.4.1. Miejski Dom Kultury w Człuchowie

W obecnej formie Miejski Dom Kultury działa na podstawie uchwały nr XXIV/123/2008 RM z dnia 30 stycznia 2008 r. w sprawie reorganizacji Miejskiego Domu Kultury w Człuchowie i zmiany jego statutu. Miejski Dom Kultury w Człuchowie prowadzi działalność w zakresie rozwijania amatorskiego ruchu artystycznego, rękodzieła i folkloru, jak również działalność artystyczną w pracowniach instruktorskich, kołach i klubach zainteresowań. Przedmiotem działania MDK jest zaspokajanie i rozwijanie potrzeb w zakresie edukacji kulturalnej, kreacji artystycznej oraz rozwijanie kulturalnych form aktywności – zgodnie z uwarunkowaniami środowiskowymi. Miejski Dom Kultury stanowi bazę materialną tej działalności.

Majątek komunalny stanowi siedziba Miejskiego Domu Kultury, który jako administrator tego majątku udostępnia go wszystkim chętnym na zasadach niekomercyjnych, w związku z tym koszty funkcjonowania i odtwarzania tej bazy ponosi budżet miasta.

Systematyczne zajęcia merytoryczne w zespołach i klubach zainteresowań odbywają się od poniedziałku do piątku w godz. 8.00–20.00. Dodatkowo we wtorki dom kultury czynny jest do 22.00 (rozgrywki brydżowe), a w soboty i niedziele w zależności od potrzeb i kalendarza imprez.

W 2019 roku MDK prowadził działalność w macierzystej siedzibie do końca sierpnia. Od września, z powodu planowanego remontu budynku MDK, rozpoczęła się przeprowadzka do tymczasowej siedziby mieszczącej się na drugim piętrze w budynku byłego gimnazjum przy ul. Szkolnej 3, gdzie prowadzona była działalność do końca roku.

Dotacja Gminy Miejskiej Człuchów dla MDK w 2019 r. wyniosła **1.000.000,00 zł**. Wydatki osobowe w 2019 r. wyniosły:

- wynagrodzenia pracowników: 526.330,08 zł
- wynagrodzenia umowy zlecenia i o dzieło: 52.343,00 zł
- świadczenia na rzecz pracowników: 115.982,84 zł.

6.4.2. Miejska Biblioteka Publiczna im. dr. Janusza Korczaka w Człuchowie

Miejska Biblioteka Publiczna w Człuchowie jest samorządową instytucją kultury, posiadającą osobowość prawną, której celem jest rozwijanie i zaspakajanie potrzeb czytelniczych i informacyjnych, upowszechnianie wiedzy i osiągnięć kultury. Podstawę prawną funkcjonowania jednostki stanowią:

- Ustawa z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej (Dz.U.2017.862 tj. z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 27 czerwca 1997 r. o bibliotekach (Dz.U.2012.642 tj. z późn. zm.)
- Statut nadany uchwałą nr XLVII.335.2014 Rady Miejskiej w Człuchowie z dnia 29 kwietnia 2014 r.

Miejska Biblioteka Publiczna w Człuchowie jest finansowana z dotacji Gminy Miejskiej Człuchów oraz z przychodów własnych. W gminie w 2019 r. funkcjonowały 2 biblioteki, znajdują się przy ulicach Szczecińskiej 5 i Osiedlu Młodych 7.

Do zadań biblioteki należy między innymi: gromadzenie, opracowywanie, przechowywanie i konserwacja materiałów bibliotecznych, udostępnienia zbiorów bibliotecznych, prowadzenie działalności informacyjnej, organizowanie różnego rodzaju imprez popularyzujących wiedzę, kulturę i sztukę.

Do 31 sierpnia 2019 roku funkcjonowały następujące działy udostępniania:

- Wypożyczalnia dla Dzieci i Młodzieży z pokojem zabaw dla najmłodszych użytkowników,
- Wypożyczalnia dla Dorosłych,
- Czytelnia z Wypożyczalnią Prasy,
- Czytelnia Internetowa z 3 komputerami z bezpłatnym dostępem do Internetu dla użytkowników. Pracujący w niej bibliotekarze prowadzą bezpłatne szkolenia komputerowe dla seniorów, zajęcia komputerowe dla dzieci i młodzieży, pomagają również osobom bezrobotnym w poszukiwaniu pracy, pisaniu listów motywacyjnych i cv, a także uczniom i studentom w wyszukiwaniu informacji. Za niewielką odpłatnością świadczone są usługi ksero, drukowanie i skanowanie dokumentów.
- Dział Gromadzenia i Opracowania Zbiorów,

- Filia nr 1 z kącikiem czytelniczym i 2 komputerami dla czytelników.

Od 1 września 2019 r. struktura biblioteki przedstawia się następująco

- Wypożyczalnia dla Dzieci i Młodzieży z pokojem zabaw dla najmłodszych użytkowników,
- Wypożyczalnia dla Dorosłych, która włączyła zbiory Czytelni Naukowej, które czytelnicy mogą również wypożyczać na zewnątrz a nie tylko korzystać na miejscu,
- Czytelnia Internetowa z salą szkoleniową – tutaj też znajduje się kącik prasowy oraz punkt ksero,
- Dział Gromadzenia i Opracowania Zbiorów,
- Filia nr 1.

Od września 2019 r. biblioteka główna jest czynna od poniedziałku do piątku w godzinach 11:00 – 18:00. W soboty biblioteka jest nieczynna.

Stan zatrudnienia w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Człuchowie na koniec grudnia 2019 wynosił 6 bibliotekarzy w tym

- 2 osoby z wyższym wykształceniem (w tym 1 z wykształceniem bibliotekarskim),

- 1 osoba z wykształceniem średnim bibliotekarskim,

- 3 osoby z wykształceniem średnim.

Poza tym była zatrudniona główna księgowa na ¼ etatu i pracownik gospodarczy na ½ etatu. W 2019 r. na emeryturę przeszły 3 osoby, poza tym 1 osoba zwolniła się z pracy. Bibliotekarze podnosili swoje kompetencje zawodowe uczestnicząc w 16 szkoleniach.

W poszczególnych bibliotekach użytkowano 22 komputery, w tym 10 komputerów z dostępem do szerokopasmowego Internetu. Biblioteka zapewniała katalogi on–line. W 2019 r. biblioteka nie zapewniła możliwości zdalnego (internetowego) składania zamówień.

- W poszczególnych działach odwiedziło bibliotekę **23315** czytelników.
- Łącznie w 2019 r. zarejestrowano **53717** odwiedzin (zarówno podczas spotkań autorskich, wystaw, szkoleń, lekcji bibliotecznych, warsztatów, teatrzyków itp.).
- Udzielono **11297** informacji (w tym 491 Filia nr 1).

- Udostępniono na miejscu **12268** książek (w tym 255 na Filii nr 1), **6797** czasopism (690 na Filii nr 1).

Na koniec grudnia 2019 r. Miejska Biblioteka Publiczna posiadała 87 491 książek (MBP 76695, a Filia nr 10796), 1 117 oprawionych czasopism i 7 661 zbiorów specjalnych (w tym 60 egzemplarzy elektronicznych). W 2019 r. przybyło łącznie 2612 książek zł, z zakupu 2132 wol., dary 480 wol. Z Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego pozyskano 18.333,00 zł.

W 2019 roku w lokal filii nr 2 użytkowany jest bezpłatnie z zasobów Spółdzielni Mieszkaniowej „Pomorzanka". Wydatki to -koszty centralnego ogrzewania, zużycia wody i energii elektrycznej. W ubiegłym roku utrzymanie Filii kosztowało **4.452,92** zł. Koszt utrzymania budynku Miejskiej Biblioteki Publicznej w Człuchowie, ubiegłym roku, wyniósł **34.236,07** zł, w tym energia elektryczna 9122,13 zł, ogrzewanie centralne 24305,72 zł i woda 808,22 zł. Dotacja z Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego – **18.333,00zł.**

Od 26 lipca 2019 r. nowym dyrektorem biblioteki została Karolina Baranowska. Zastąpiła na tym stanowisku wieloletnią dyrektor – Marię Dąbrowską, która odeszła na emeryturę**.**

6.4.3. Muzeum Regionalne w Człuchowie

W 2019 r. Muzeum otrzymało dotację podmiotową w wysokości 700.000,00 zł. Koszty energii elektrycznej i ogrzewania oraz wody wyniosły 122.864,75 zł. Zakupy materiałów (m.in. zakup materiałów biurowych, farb i art. konserwatorskich, materiałów do sprzedaży) wyniosły 33.574,42 zł. Koszty usług obcych (m.in. druk wydawnictw, konserwacje systemu ppoż. i antynapadowego, opłaty telefoniczne, usługa bhp, usługi komunalne, konserwacja wind, wynajem wystaw, prace konserwatorskie) wyniosły 153.133,44 zł. Wynagrodzenia pracowników, umowy o dzieło, umowy zlecenia – 324.660,24 zł. Świadczenia na rzecz pracowników (urlopowe, szkolenia, badania lekarskie, składki ZUS) – 67.144,50 zł. Przychody własne wyniosły 180.686,82 zł (przeznaczono je m.in. na zakup muzealiów oraz poszerzenie księgozbioru).

Na dzień 31 grudnia 2019 r. w Muzeum było zatrudnionych 9 pracowników (6,25 etatu) – dwóch pracowników działalności podstawowej: kustosz (1 etat) i kustosz (0,5 etatu), główna księgowa (0,25 etatu), przewodnik (1 etat), dwie pracownice obsługi (2x1 etat), pracownik gospodarczy (1 etat) i dwie sprzątaczki (2x0,25 etatu).

W sezonie letnim w 2019 r. do obsługi zwiedzających zostały zatrudnione na umowę o pracę dwie osoby oraz pięć osób na umowę zlecenie. W roku sprawozdawczym Muzeum korzystało również, w okresie od stycznia do końca lipca, z pracy jednej osoby w ramach prac społecznie użytecznych. W 2019 roku Muzeum osiągnęło wpływy ze sprzedaży biletów wstępu w wysokości 150.460,00 zł, Muzeum odwiedziło 36.603 zwiedzających, w tym 15.431 osób bezpłatnie (m.in. podczas Nocy Muzeów, Zamkowego Pikniku Historycznego).

7. Promocja miasta

Celem nadrzędnym realizowanych działań promocyjnych miasta Człuchowa w 2019 roku było wzmocnienie wizerunku Człuchowa jako miasta atrakcyjnego turystycznie i gospodarczo. Był on realizowany przez różnorodne działania Referatu Organizacyjnego i Promocji Miasta – od wydawnictw po przygotowanie imprez.

7.1. Wydawnictwa i inne publikacje

Tabela 16. Wydawnictwa własne Gminy Miejskiej Człuchów.

Lp.	Tytuł	Okładka	Nakład [egz.]	Uwagi
1.	„Człuchów. Poznaj, by pokochać”	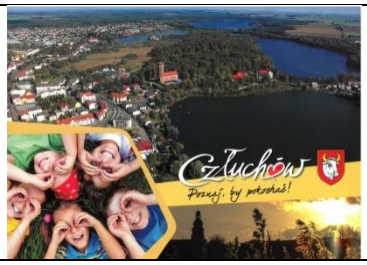	1000	Wydanie 2 poprawione i zaktualizowanie

2.	„Lotnik. Śladami sierżanta Jana Mikszy” autor: Grzegorz Janowczyk		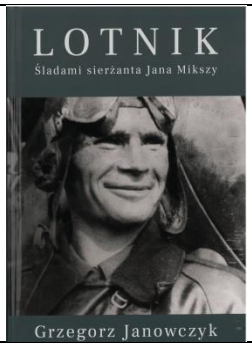	300	Wydano w grudniu 2018 r.

Jak co roku, dwukrotnie, w czerwcu i grudniu, wydano Informator Burmistrza i Rady Miejskiej „Prosto z Ratusza”, który trafił do wszystkich gospodarstw domowych w Człuchowie. Każdy został wydany w nakładzie 5 000 egz. W grudniu mieszkańcy otrzymali jako druk bezadresowy również kalendarz biurkowy pt. „Człuchowskie pejzaże” ze zdjęciami m.in. Krzysztofa Borka i Adama Zabrowarnego. Oprócz kalendarza biurkowego wykonane zostały również miejskie kalendarze ścienne w ilości 400 szt. i książkowe w ilości 150 szt.

Oprócz promocji we własnych wydawnictwach – reklamę miasta zamieszczono:

- tradycyjnie już, w Wakacyjnym Przewodniku Powiatu Człuchowskiego, załączonym do „Dziennika Bałtyckiego”,
- na zewnętrznej paginie zagranicznego dodatku wakacyjnego Wiadomości Turystycznych „Weekend w Polsce 2019 r.”, dodatek był wydany w kwietniu 2019 r. z przeznaczeniem do dystrybucji na targach turystycznych zagranicą, głównie w Niemczech,
- w lipcowym numerze „Forum Pomorskiego” magazynu społeczno – gospodarczego Polski Północnej wydawanego w Gdańsku.

Obszerne reklamy miasta zostały zamieszczone również w publikacjach książkowych:

- wydanej przez bydgoskie wydawnictwo Negatyw podsumowującej 100-lecie Niepodległości Polski w woj. pomorskim pt. „Pomorskie. 100 rocznica odzyskania niepodległości. Inteligentny rozwój regionu”,
- w książce „Atrakcje turystyczne województwa pomorskiego” wydanej po raz kolejny przez Zakład Poligraficzny Unigraf z Bydgoszczy.

7.2. Promocja w mediach

Aktualne informacje z miasta na bieżąco ukazywały się w lokalnej prasie, na miejskiej stronie internetowej www.czluchow.eu oraz na profilu Urzędu Miejskiego na Facebooku. Dodatkowo informacje z miasta publikowane były na stronie www.serwissamorzadowy.eu.

W sumie w 2019 r. przygotowano i umieszczono 318 materiałów w serwisie internetowym miasta oraz przygotowano i przesłano do mediów 137 materiałów do wykorzystania wraz z fotografiami i w większości z plikami dźwiękowymi.

Życzenia świąteczne wielkanocne i bożonarodzeniowe od władz miasta publikowane były w mediach lokalnych: ukazały się w tygodniku „Dziennik Człuchowski" oraz
na antenie Radia Weekend.

W 2019 r. został wykonany projekt nowej strony internetowej miasta, zgodnej z nowymi wymogami prawnymi dla tego typu witryn. Strona w nowej odsłonie będzie dostępna po przeniesieniu i zaktualizowaniu wszystkich zawartych na niej treści. Miejska strona internetowa w 2019 r. miała 1 148 325 odsłon.

W 2019 r. o 320 osób zwiększyła się liczba fanów naszego profilu na Facebooku i obecnie wynosi 1725 obserwujących, wśród nich 1693 osoby to fani, którzy polubili nasza stronę.

7.3. Materiały i wydarzenia promocyjne.

Jak co roku, przed sezonem turystycznym, przygotowane zostały materiały promocyjne opatrzone herbem, logiem lub hasłem promocyjnym miasta „Człuchów. Poznaj, by pokochać!". Można je było kupić w Muzeum Regionalnym w Człuchowie, w kasie Urzędu Miejskiego w Człuchowie oraz w sklepie „Złoty Róg" na Rynku. Znaczna część gadżetów została przekazana na upominki i nagrody podczas imprez współorganizowanych przez Burmistrza i pod patronatem Burmistrza..

Tabela 17. Materiały promocyjne wykonane w 2019 r.

Lp.	Produkt	Ilość	Koszt
1.	Torba zakupowa materiałowa – 4 uszy	225	2.463,08

2.	Worek na buty dla uczniów	100	984,00
3.	Czapka z daszkiem dziecięca	150	1.143,90
4.	Czapka z daszkiem dla dorosłych	200	2.164,80
5.	Kubek porcelanowy	324	4.184,46
6.	Notes z magnesem	300	793,35
7.	Brelok odblaskowy	100	984,00
8.	Maskotka odblaskowa	100	836,40
9.	Zestaw długopis breloczek	50	1.045,50
10.	Zestaw długopis pióro kulkowe	50	1.715,85
11.	Długopis metalowy	1000	1.537,50
12.	Długopis plastikowy	1000	1.107,00
13.	Etui na długopis	500	307,50
14.	Termo kubek	100	3.444,00
15.	Parasol	100	2.410,80
16.	Portfel	25	1.143,90
17.	Portmonetka	25	1.537,50
18.	u-disk	100	1.537,50
19.	Skarbonka – świnka	100	608,85
20.	Głośniczki	60	1.918,80
21.	Torba zakupowa mała	200	915,12
22.	Worek sportowy z kieszonką	100	915,12
23.	Koszulka t-shirt kolorowa	500	6.014,70
24.	Koszulka polo dziecięca	100	2.277,96
25.	Notes na gumkę	100	618,69
26.	Magnes na lodówkę	200	784,74
27.	Brelok metalowy do kluczy	200	865,92
28.	Zestaw piśmienniczy długopis + ołówek automatyczny	100	1.360,38
29.	Uchwyt na tablicę rejestracyjna pojazdu	200	664,20
30.	Smycz sublimacyjna	400	738,00
31.	Smycz sublimacyjna z różnym zadrukiem	100	209,10
32.	Zestaw podróżny ze słuchawkami	100	1.271,82
33.	widokówka	500	239,85
34.	Magnesy reklamowe z grafikami	400	1.643,28
		Razem	**50.387,57**

Po raz czwarty miasto przystąpiło do kampanii promocyjnej miasta Niceplace. Jest to połączenie reklamy, wizytówki i folderu informacyjnego, prezentowane w atrakcyjnej, formie. Miejsca z taką reklamą miasta znajdowały się w hotelach i punktach informacji turystycznej na terenie całego województwa pomorskiego, w kilku punktach w Wielkopolsce, na Kujawach i w woj. zachodniopomorskim.

W okresie świąteczno-noworocznym nasze miasto przyozdobiły m.in. zakupione w 2019 r. nowe bombki choinkowe i nowe lampki latarniowe.

Z okazji imienin patrona Miasta dnia 25 lipca 2019 r. odbył się VIII Lawendowy Jarmark Świętego Jakuba, wzięło w nim udział 42 wystawców z całego Pomorza. Pachnące bukieciki i lawendowe poduszeczki przyjechały spod Koszalina, ceramiczne naczynia
i ozdoby spod Wejherowa, a malowane obrazy – z Bydgoszczy. Wielu wystawców to jednak mieszkańcy Człuchowa i powiatu człuchowskiego. Podczas imprezy zostały rozstrzygnięte tradycyjne już konkursy na lawendowy strój oraz produkt lawendowego jarmarku, a także ogłoszone wyniki zorganizowanych tuż przed jarmarkiem konkursów „Człuchów lawendą malowany" – plastycznego dla dzieci i fotograficznego dla wszystkich. Na konkurs plastyczny wpłynęło 16 prac, natomiast na fotograficzny - 24. W konkursie na produkt VIII Lawendowego Jarmarku wzięło udział 16 osób, o ten tytuł walczyły m.in. ikona świętego Jakuba, lawendowe smakołyki, haftowane i malowane obrazy, wianki, upominki, dekoracje czy biżuteria. Jury przyznało pierwszą nagrodę pani Bożenie Treszczyńskiej za haftowany lawendowy krawat. Do konkursu na najfajniejszy lawendowy strój zgłosiło się 15 osób: ośmioro dorosłych i siedmioro dzieci.

Na stoiskach wystawienniczych można było kupić wyroby rękodzielnicze różnego rodzaju, dekoracje, biżuterię, obrazy, a także przetwory i wypieki, w których stosowana jest lawenda. Podczas tegorocznego jarmarku nie zabrakło atrakcji na dzieci i akcentów muzycznych. W jarmarku uczestniczyli również goście z Francji biorący udział w wymianie rodzin Człuchowa i Conches, a także dzieci i młodzież z Mozyra na Białorusi, którzy prezentowali swoje talenty artystyczne w Przechlewie kilka dni później

Fot. 2. Wystawa prac plastycznych dzieci podczas Jarmarku Lawendowego.

Nowym wydarzeniem w Człuchowie był pierwszy Jarmark Bożonarodzeniowy, który odbył się w niedzielę 15 grudnia 2019 r. przy okazji organizacji Wigilii Miejskiej przez człuchowskie Koło Pomocy im. Brata Alberta. Pracownicy Urzędu wzięli udział w ogłoszeniu, zebraniu zgłoszeń i ustaleniu umiejscowienia stoisk handlowych podczas jarmarku.

Finansowo i organizacyjnie uzyskały wsparcie takie imprezy jak: Orszak Trzech Króli, XXVI Bieg Tura, Street Jam, Pożegnanie Lata – Dni Powiatu, Słodkości na Dzień Niepodległości, XXIV Giełdę Birofilską. Ze środków miasta ufundowane zostały puchary i trofea na motocross, nagrody dla uczestników konkursu wiedzy o zamkach gotyckich, piosenki francuskiej, pakiety powitalne dla pierwszoklasistów itp

7.4. Nagrody specjalne Burmistrza.

W 2019 r. po raz pierwszy zostały przyznane nagrody specjalne Burmistrza dla osób, które w sposób szczególny przyczyniły się do kształtowania pozytywnego wizerunku Człuchowa w kraju i na świecie. Wnioski o ich przyznanie można było składać w Urzędzie Miejskim w terminie od 12 do 18 grudnia. Kandydatów do nagrody specjalnej mogły

zgłaszać instytucje oraz osoby prywatne. W 2020 r. nabór wniosków odbywać się będzie w trybie ciągłym. W 2019 r. zgłoszono aż 22 kandydatury osób i organizacji wyróżniających się ponadprzeciętną działalnością na rzecz promocji Człuchowa. Nagrody pieniężne w łącznej kwocie 7000 zł otrzymały:

- 3 stowarzyszenia:
  - **Człuchowski Auto-Moto Klub** – za obronę kolejny rok z rzędu tytułu Klubowego Mistrza Polski w motocrossie;
  - **MKS Polstyr** – za wychowywanie mistrzów w sportach wodnych;
  - **Stowarzyszenie Pro Kultura** – za organizację XV Polish Boogie Festival;
- 5 osób fizycznych:
  - **Paweł Kaczmarek** – za zdobycie podwójnego mistrzostwa Polski w kajakarstwie;
  - **Michał Łubniewski** – za zdobycie wicemistrzostwa świata w kajakach - kanadyjkach;
  - **Kacper Ochendal** – za nagranie singla z teledyskiem zrealizowanym w Człuchowie;
  - **Paulina Przyborowska** – za zdobycie mistrzostwa świata w fitnessie gimnastycznym;
  - **Marcin Przyszlak** – za zdobycie mistrzostwa świata w kulturystyce.

Ponadto przyznano 3 wyróżnienia, dla: Izabeli Odejewskiej za działalność dobroczynną, Człuchowskiego Koła Polsko – Francuskiego za rozwijanie współpracy międzynarodowej, Człuchowskiego Międzyszkolnego Klubu Lekkoatletycznego za krzewienie kultury fizycznej wśród dzieci i młodzieży".

7.5. Rankingi ogólnopolskie

W 2019 r. miasto Człuchów również wyróżniało się na tle podobnych jednostek samorządowych. Dowodem na to są bezpłatnie wyróżnienia przyznane przez niezależne organizacje na podstawie obiektywnych danych. Są to:

- wyróżnienie **„Złota Gmina na 5!" i „Gmina na 5!"** przyznane przez Zespół Badawczy funkcjonujący w ramach Studenckiego Koła Naukowego Akceleracji działającego przy Instytucie Przedsiębiorstwa w Szkole Głównej Handlowej w Warszawie,

- **usytuowanie Człuchowa wśród 63 miast dobrego życia** na podstawie wyników rankingu jakości życia w polskich miastach opracowanego przez Polski Instytut Ekonomiczny. Opracowanie sporządzono wykorzystując badania ankietowe i analizy statystyczne, objęło ono miasta poniżej 20 tys. mieszkańców. Badane miasta podzielono na 3 grupy: miasta potrzebujące impulsu rozwojowego, miasta niewykorzystanych szans i miasta dobrego życia. Do tej ostatniej grupy zaliczono Człuchów. Analizie statystycznej poddano zbiór 48 czynników: 13 czynników społecznych, np. poziom bezpieczeństwa w mieście, przyrost naturalny, liczba inicjatyw obywatelskich, 5 technologicznych, np. poziom dostępności transportowej do i z miasta, poziom rozwoju technologii cyfrowej w mieście, 11 ekonomicznych, np. poziom współpracy władz miasta z biznesem, dostępność terenów inwestycyjnych, 5 ekologicznych, np. poziom świadomości ekologicznej mieszkańców, stan środowiska naturalnego w mieście, 3 polityczne, np. gotowość władz miasta do współpracy z innymi miastami, 7 odnoszących się do wartości, np. potrzeba kultywowania tradycji, identyfikowanie się mieszkańców z miastem, 4 prawne, np. plany zagospodarowania przestrzennego w mieście,
- **III miejsce w rankingu Polskiej Federacji Campingu i Caravaningu dla Campingu** nr 80 w Człuchowie, zarówno za rok 2018, jak i 2019;
- nowy tytuł „**Camping przyjazny dla osób z niepełnosprawnościami" za 2019** r. dla Campingu nr 80;
- tytuł **Gmina Przyjazna Seniorom** w konkursie „Pomorskie dla Seniora" ogłoszonym przez marszałka Województwa Pomorskiego.

8. Mieszkańcy gminy

Na dzień 31 grudnia 2019 r., w porównaniu do końca 2018 r. liczba mieszkanek i mieszkańców zameldowanych na pobyt stały zmniejszyła się o 143 osoby, przez co na dzień 31 grudnia 2019 r. wynosiła **13 127 osób.**

Liczba osób zameldowanych na pobyt czasowy na terenie miasta Człuchowa na koniec 2019 r. wyniosła 501.

W 2019 r. odnotowano 1 143 zdarzeń związanych z migracją osób tj. zameldowania na pobyt stały i czasowy, przemeldowania w obrębie gminy, wymeldowania z pobytu stałego i czasowego.

Migracje przebiegały w kierunku z miasta do wsi, co związane jest z lokalizacją budownictwa jednorodzinnego na terenach podmiejskich. W znacznej części budownictwo jednorodzinne realizowane jest na wsi przez osoby pracujące i związane z miastem. Drugim powodem migracji ludności są względy ekonomiczne, co łączy się z wyjazdem osób
do większych ośrodków miejskich lub za granicę.

W danym roku nadano **185** numerów PESEL w związku z zameldowaniem cudzoziemców, dzieciom urodzonym poza granicami kraju przy zameldowaniu lub przy składaniu wniosku o dowód osobisty oraz na podstawie odrębnych przepisów dla cudzoziemców przebywających na terenie miasta Człuchowa bez zameldowania.

W 2019 r. **narodziło się** w m. Człuchów **113** osób, a zmarło 140 osób. Wobec tego przyrost naturalny w 2018 r. wyniósł –27.

W 2019 r. wydano **1 188 dowodów osobistych**. Przeciętny czas oczekiwania na wydanie dowodu osobistego wynosił **20 dni**. Ponadto przyjęto 169 zgłoszeń o utracie lub uszkodzeniu dowodu osobistego. Rozpatrzono i wydano także 15 decyzji w sprawach meldunkowych.

9. Pomoc społeczna i wsparcie dla rodzin

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Człuchowie w 2019 r. udzielił wsparcia w ramach pomocy społecznej dla **4,3%** mieszkańców Człuchowa, wsparcie systemem świadczeń rodzinnych objęło **30% mieszkańców** Człuchowa.

Beneficjentami środowiskowej pomocy społecznej w 2019r. były **365 osoby i rodziny**, w których żyło łącznie 591 osób.

W roku 2019 Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Człuchowie otrzymał i wydał na pomoc społeczną w ramach zadań własnych i zleconych kwotę **20.477.560,56 zł**, w tym:

- ze środków własnych gminy 2.403.690,82 zł

- ze środków budżetu państwa 18.073.869,74 zł.

Budżet przeznaczony na realizację świadczeń rodzinnych oraz funduszu alimentacyjnego w 2019 r. wyniósł **6.096.626,82 zł**.

9.1. Świadczenia pieniężne pomocy społecznej

Do świadczeń pieniężnych pomocy społecznej zaliczane są: zasiłek stały, zasiłek okresowy, zasiłek celowy i specjalny zasiłek celowy oraz zasiłek i pożyczka na ekonomiczne usamodzielnienie.

9.1.1. Zasiłki stałe

Zasiłek stały jest zadaniem własnym obligatoryjnym, przysługuje pełnoletniej osobie samotnie gospodarującej lub w rodzinie, całkowicie niezdolnej do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawności, jeżeli jej dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej –701 zł, lub osoby w rodzinie – 528 zł. Minimalna wysokość zasiłku to 30 zł, maksymalna – 645 zł.

Z tej formy pomocy w roku 2019 skorzystały **104** osoby na łączną kwotę **545.697,00 zł** (100% środki z budżetu państwa), średnia miesięczna wysokość zasiłku stałego wyniosła 523 zł, w ciągu całego roku były to **1 043** świadczenia.

9.1.2. Zasiłki okresowe

Zasiłek okresowy jest zadaniem własnym gminy dofinansowanym z budżetu państwa, przysługuje osobom i rodzinom ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, jego wysokość ustala się do wysokości różnicy między faktycznym dochodem a kryterium dochodowym osoby lub rodziny, w 2019 r. kwoty te nie mogły być niższe niż 50% różnicy w przypadku rodzin i osób samotnych.

W 2019 r. na pomoc w formie zasiłków okresowych wydatkowanych zostało łącznie **151.705,00 zł** (kwota 151 480 zł – dotacja z budżetu państwa, pozostałe 225 zł – środki własne), zasiłki okresowe zostały wypłacone **108** osobom i rodzinom, średnia wysokość zasiłku wyniosła **307 zł**, w sumie w roku było to **494** świadczeń.

9.1.3. Zasiłki celowe

Zasiłek celowy i specjalny zasiłek celowy jest zadaniem własnym gminy, przyznawany jest w celu zaspokojenia niezbędnej potrzeby bytowej osób i rodzin

spełniających kryterium dochodowe, może być przyznany na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, opału, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu, a także kosztów pogrzebu.

W 2019 r. zasiłki celowe zostały przyznane **174** osobom i rodzinom na łączną kwotę **104.343,00 zł**, w tym 6 rodzinom przyznano specjalny zasiłek celowy, średnia wysokość zasiłku celowego wyniosła **104 zł**, w całym 2019 r. wypłacono łącznie **1 002** takie świadczenia.

9.1.4. Zasiłek i pożyczka na ekonomiczne usamodzielnienie

W roku 2019 do MOPS nie wpłynął żaden wniosek o przyznanie zasiłku i pożyczki na ekonomiczne usamodzielnienie.

9.2. Świadczenia niepieniężne pomocy społecznej

Do świadczeń niepieniężnych pomocy społecznej należą: praca socjalna, składki na ubezpieczenie zdrowotne, składki na ubezpieczenie społeczne, pomoc rzeczowa na ekonomiczne usamodzielnienie, sprawienie pogrzebu, poradnictwo specjalistyczne, interwencja kryzysowa, schronienie, posiłek, niezbędne ubranie, usługi opiekuńcze, mieszkania chronione, pobyt w domu pomocy społecznej, ośrodki wsparcia.

9.2.1. Praca socjalna i interwencja kryzysowa

Praca socjalna świadczona jest na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym, prowadzona jest w celu rozwinięcia lub wzmocnienia ich aktywności i samodzielności życiowej oraz ze społecznością lokalną w celu zapewnienia współpracy i koordynacji działań instytucji i organizacji istotnych dla zaspokajania potrzeb członków społeczności. Praca socjalna świadczona jest osobom i rodzinom bez względu na posiadany dochód.

W 2019 r. udzielono pomocy w formie czystej pracy socjalnej dla **23** osób oraz w formie kontraktu socjalnego dla **28** osób.

Interwencja kryzysowa stanowi zespół działań podejmowanych na rzecz osób i rodzin, w tym dotkniętych przemocą, w celu zapobiegania lub pogłębiania się występujących dysfunkcji. Interwencją kryzysową obejmuje się osoby i rodziny bez względu na posiadany dochód. W ramach interwencji kryzysowej udziela się

w szczególności poradnictwa specjalistycznego oraz schronienia dostępnego przez całą dobę. W 2019 r. raz udzielono pomocy w formie interwencji kryzysowej.

9.2.2. Składki na ubezpieczenie zdrowotne i na ubezpieczenie społeczne

Składki na ubezpieczenie zdrowotne przysługują osobom objętym pomocą w formie zasiłków stałych i nieubezpieczonym z innego tytułu. W roku 2019 opłacane były składki zdrowotne za **99** osób na łączną kwotę **46.835,00 zł**.

Składki na ubezpieczenie społeczne są opłacane za osoby, które rezygnują z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania opieki nad ciężko chorym członkiem rodziny, jeżeli jej dochód nie przekracza 150% kryterium dochodowego na osobę w rodzinie (tj. 792 zł) i osoba opiekująca się nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu lub rentowemu z innych tytułów bądź nie otrzymuje renty lub emerytury. W roku 2018 nie złożono w MOPS w Człuchowie żadnego wniosku dotyczącego tej formy pomocy.

9.2.3. Pomoc rzeczowa na ekonomiczne usamodzielnienie

Pomoc rzeczowa na ekonomiczne usamodzielnienie następuje przez udostępnienie maszyn i narzędzi pracy stwarzających możliwość zorganizowania własnego warsztatu pracy oraz urządzeń ułatwiających pracę niepełnosprawnym. W roku 2019 nie złożono żadnego wniosku dotyczącego tej formy pomocy.

9.2.4. Sprawienie pogrzebu

W roku 2019 pokryto koszty sprawienia dwóch pogrzebów na kwotę **5.531,00 zł**.

9.2.5. Schronienie, posiłek i niezbędne ubranie

Zapewnienie schronienia dla osób bezdomnych jest zadaniem gminy o charakterze obowiązkowym, zadanie to realizowane jest poprzez udzielanie schronienia w noclegowni, która zapewnia bezpieczny nocleg i środki czystości. Osoby bezdomne korzystają również

z pomocy w formie pracy socjalnej. W 2019 r. z noclegowni skorzystały **18** osób bezdomnych, za których główne miejsce przebywania uznaje się miasto Człuchów. Koszt prowadzenia placówki w roku 2019 wyniósł **83.752,00 zł**. Ponadto w roku 2019 został pokryty koszt pobytu w schronisku dla dwóch osób bezdomnych w wysokości **22.665,00zł**.

W 2019 r. realizowany był Rządowy Program „Pomoc Państwa w zakresie dożywiania". Pomoc przyznana została na łączną kwotę **325.516,00 zł** (w tym z budżetu państwa 245.975,00 zł, ze środków własnych 77.541,00 zł). Łącznie programem dożywiania objęto **451** osób (dzieci od 0–7 lat, dzieci i młodzież szkolną, osoby chore, niepełnosprawne i ubogie), z czego:

- świadczenie celowe rzeczowe na dożywianie otrzymały **201** rodzin na łączną kwotę **245.565,00 zł**, średnia wartość świadczenia wyniosła **197,00 zł**, w roku było to **1 249** świadczeń,
- pomoc w formie obiadów – **72** osoby (obiady dla dzieci do 7 roku życia – 16 dzieci, obiady dla uczniów – 28 dzieci, obiady dla dorosłych – 30 osoby) na łączną kwotę **77.951,00 zł**,
- pozostałe osoby (np. dzieci w internatach, obiady z częściową odpłatnością) – **4.080** świadczeń na łączną kwotę **77.951,00 zł**.

Przyznanie niezbędnego ubrania następuje: poprzez udzielenie pomocy finansowej w formie zasiłku celowego na częściowe pokrycie kosztów zakupu odzieży lub poprzez możliwość skorzystania z odzieży używanej, która jest dostępna w punkcie przyjmowania i wydawania odzieży oraz sprzętu AGD. W 2019 r. wypłaconych zostało **220** zasiłków na ten cel na łączną kwotę **11.000,00 zł**.

9.2.6. Usługi opiekuńcze

Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania, w ośrodkach wsparcia oraz w rodzinnych domach pomocy to forma pomocy przysługująca osobie samotnej, która z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymaga pomocy innych osób, a jest jej pozbawiona, mogą być przyznane również osobie, która wymaga pomocy innych osób, a rodzina nie może takiej pomocy zapewnić. Usługi opiekuńcze obejmują pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną,

zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz, w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem. Ośrodek pomocy społecznej, przyznając usługi opiekuńcze, ustala ich zakres, okres i miejsce świadczenia.

W 2019 r. zarówno usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze świadczone były w miejscu zamieszkania w **111** środowiskach, z czego 9 środowisk korzystało ze specjalistycznych usług opiekuńczych. Wszystkie osoby, którym przyznano usługi opiekuńcze są osobami niepełnosprawnymi w stopniu znacznym. W zależności od posiadanych dochodów osoby te ponoszą częściową odpłatność za świadczone usługi. Warunki odpłatności określa uchwała nr LXVIII/380/2010 RM z dnia 9 listopada 2010 r. W 2019 r. pobrano odpłatność z tytułu usług opiekuńczych w wysokości **120.577,54 zł** oraz odpłatność za usługi specjalistyczne w wysokości **12.970,96 zł**. Na realizację usług opiekuńczych w roku 2019 wydana została łącznie kwota **735.494,28 zł** (429.977,32 zł ze środków własnych gminy i 178.397,86 zł ze środków budżetu państwa oraz 127.119,10 zł w ramach realizacji Programu „Opieka 75+", w tym 63.559,55 zł z budżetu państwa i 63.559,55 zł wkład własny miasta).

9.2.7. Pobyt w domu pomocy społecznej i mieszkania chronione

Prawo do umieszczenia w domu pomocy społecznej przysługuje osobie wymagającej całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niemogącej samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, której nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych. Jest to zadanie własne gminy o charakterze obowiązkowym. Od 2015 r. rodzina wnosi opłatę za pobyt w domu pomocy społecznej w zależności od dochodów, w praktyce główny ciężar ponoszenia odpłatności spoczywa na gminie. W 2019 r. miasto poniosło odpłatność za **9** osób w łącznej wysokości **278.094,00 zł**.

W 2019 r. Gmina Miejska Człuchów wydzieliła z mieszkaniowego zasobu 1 lokal z przeznaczeniem na mieszkanie chronione usytuowane przy ul. Batorego 7/1a, którego dysponentem został Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Człuchowie.

9.2.8. Ośrodki wsparcia

Ośrodki wsparcia na terenie miasta to noclegownia – prowadzona w 2019 r. przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, oraz Środowiskowy Dom Samopomocy –

funkcjonujący jako jednostka budżetowa gminy. Liczba miejsc w wymienionych ośrodkach wsparcia to:

- noclegownia – 10 miejsc,
- Środowiskowy Dom Samopomocy – 30 miejsc.

Noclegownia powstała w 2001 r., zapewnia schronienie dla 10 osób bezdomnych, z możliwością zwiększenia liczby miejsc w przypadku takiej potrzeby. Placówka jest czynna przez cały rok, w godzinach:

- w okresie od 1 października do 31 marca od 18^{00} do 8^{00} rano,
- w okresie od 1 kwietnia do 30 września od 20^{00} do 8^{00} rano,
- w dniu 1 stycznia, w pierwszy i drugi dzień Świąt Wielkanocnych oraz w dniach 24, 25, 26 grudnia – całą dobę.

Osoby przebywające w noclegowni korzystały również z jednego gorącego posiłku dziennie, który otrzymywały w ramach Rządowego Programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania" i środków czystości. Wszyscy objęci byli pomocą pracownika socjalnego. Bezpośredni nadzór sprawowało 4 opiekunów. Koszt prowadzenia placówki w roku 2019 wyniósł **83.752,00 zł**.

Środowiskowy Dom Samopomocy w Człuchowie działa od lipca 2017 r., prowadzi działalność w następujących formach:

- treningi funkcjonowania w życiu codziennym – w ramach pracowni gospodarstwa domowego odbywają się treningi kulinarny i ekonomiczny, uczestnicy uczą się wykonywać proste posiłki według określonego schematu działania, zdobywają umiejętności gospodarowania środkami finansowymi, dokonywania wyborów produktów, w ramach pracowni plastycznej nabywają umiejętności szycia ręcznego i na maszynie, przyszywania guzików, haftu krzyżykowego itp., w ramach pracowni techniczno–przyrodniczej nabywają umiejętności praktyczne związane z aranżacją przestrzenną terenu (przygotowanie podłoża pod wysiew trawy, kwiatów oraz ich późniejsza pielęgnacja); trening zdrowotny polegający na pogadankach na temat dbania o zdrowie, prowadzenia zdrowego trybu życia, przestrzegania przed stosowaniem używek, edukacji dotyczącej zdrowego odżywiania, uświadamianiu konieczności systematycznego przyjmowania leków, konsultacji i leczenia; trening higieniczny mający na celu kształtowanie i utrwalanie nawyków higienicznych oraz motywowanie do dbałości o higienę i wygląd,

- treningi umiejętności interpersonalnych i rozwiązywania problemów – udział w zebraniach społeczności ŚDS mających na celu konstruktywne pokonywanie kryzysów, zintegrowanie grupy, wspólne rozwiązywanie problemów, podejmowanie decyzji dotyczących życia codziennego, pracę nad właściwym wyrażaniem emocji itp., nauka prowadzenia rozmowy mająca na celu usprawnianie procesów poznawczych, przełamywanie barier językowych i poszerzanie słownictwa,
- treningi umiejętności spędzania czasu wolnego – rozwijanie zainteresowań literaturą, audycjami radiowymi, telewizyjnymi, Internetem, gry edukacyjne, gry stolikowe itp., udział w spotkaniach towarzyskich i kulturalnych, wyjścia do kręgielni, restauracji, kina, spotkania integracyjne, wycieczki turystyczne, udział w lokalnych uroczystościach,
- poradnictwo psychologiczne – od diagnozy poprzez poradnictwo indywidualne, konsultowanie z terapeutami stanu uczestników po prowadzenie zajęć grupowych i indywidualnych mających na celu wspomaganie funkcjonowania uczestników w codziennym życiu, zwiększenie skuteczności działania, wspieranie rozwoju,
- pomoc w dostępie do niezbędnych świadczeń zdrowotnych,
- pomoc w załatwianiu spraw urzędowych,
- terapia ruchowa – sportowe zajęcia ogólnorozwojowe, ćwiczenia usprawniające motorykę, sportowe zajęcia grupowe, ćwiczenia relaksacyjne itp.,
- wyżywienie – śniadania oraz ciepły posiłek w ramach treningu kulinarnego,
- transport – w ramach porozumienia z SP nr 1 w Człuchowie z transportu zorganizowanego przez placówkę korzysta 15 uczestników,
- współpraca z podmiotami środowiska lokalnego – m.in. z MOPS, PCPR, PUP, Poradnią Zdrowia Psychicznego i Oddziałem Psychiatrycznym, Specjalnym Ośrodkiem Szkolno–Wychowawczym, MDK, MBP, innymi ŚDS–ami w okolicy.

W roku 2019 w zajęciach wzięło udział **33** uczestników, średnia frekwencja uczestników wyniosła **72%**. W ciągu całego roku przeprowadzono 76 porad dla uczestników, odbyło się 9 spotkań grupy wsparcia dla rodzin i opiekunów, z których skorzystały łącznie 22 osoby. W trakcie roku z ewidencji ŚDS wykreślono 3 osoby z powodu rezygnacji uczestnika oraz 2 osoby z powodu usamodzielnienia.

9.3. Świadczenia rodzinne

Świadczeniami rodzinnymi są:

1) zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego,
2) jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka,
3) świadczenia opiekuńcze, do których należą zasiłek pielęgnacyjny i świadczenie pielęgnacyjne oraz specjalny zasiłek opiekuńczy,
4) świadczenie rodzicielskie.

Świadczenia rodzinne przysługują rodzinie, w której dochód netto na osobę nie przekracza 674 zł lub 764 zł na osobę, jeżeli w rodzinie wychowuje się dziecko niepełnosprawne. Bez względu na kryterium dochodowe przyznawany jest zasiłek pielęgnacyjny.

9.3.1. Zasiłki rodzinne oraz dodatki do zasiłku rodzinnego

Zasiłki rodzinne przysługują na dziecko do ukończenia 18 roku życia lub do ukończenia nauki w szkole, jednak nie dłużej niż do ukończenia 21 roku życia, albo 24 roku życia jeżeli kontynuuje naukę w szkole wyższej i legitymuje się orzeczeniem o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności. W 2019 r. przysługiwał zasiłek rodzinny w wysokości:

- 95 zł na dziecko do ukończenia 5 roku życia,
- 124 zł na dziecko powyżej 5 lat do ukończenia lat 18,
- 135 zł na każde dziecko powyżej 18 roku życia.

Osobom posiadającym prawo do zasiłku rodzinnego przysługują także dodatki do zasiłku rodzinnego z tytułu: urodzenia dziecka, opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego, samotnego wychowywania dziecka, wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej, kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego, rozpoczęcia roku szkolnego, podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania.

W 2019 r. zrealizowano łącznie **12 428** świadczeń tego typu na kwotę **1.399.439,43 zł**.

9.3.2. Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka

W 2019 r. wypłacono 97 jednorazowych zapomóg z tytułu urodzenia się dziecka na kwotę **97.000,00 zł**.

9.3.3. Świadczenia opiekuńcze

Do świadczeń opiekuńczych należą zasiłki pielęgnacyjne, świadczenia pielęgnacyjne i specjalne zasiłki opiekuńcze.

Zasiłek pielęgnacyjny przyznaje się w celu częściowego pokrycia wydatków wynikających z konieczności zapewnienia osobie niepełnosprawnej opieki i pomocy innej osoby w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji. Zasiłek ten przysługuje niepełnosprawnemu dziecku, osobie niepełnosprawnej powyżej 16 roku życia, jeżeli posiada orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności oraz osobie która ukończyła 75 lat. Zasiłek pielęgnacyjny przysługuje także osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia, jeśli posiada orzeczenie o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, jeżeli niepełnosprawność powstała w wieku do ukończenia 21 roku życia. Zasiłek przysługuje bez względu na dochód. W 2019 r. wypłacono **10 095** zasiłków pielęgnacyjnych na kwotę **1.911.155,00 zł**.

Świadczenie pielęgnacyjne przyznaje się matce, ojcu dziecka, opiekunowi faktycznemu, lub innym osobom, na których ciąży obowiązek alimentacyjny. Jeżeli nie podejmują lub rezygnują z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w celu sprawowania opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji, albo osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności. Wysokość świadczenia pielęgnacyjnego w 2019 roku wynosiła **1.583,00 zł**. W ciągu roku 2019 r. wypłacone zostały świadczenia pielęgnacyjne w ilości **1 045** świadczeń na łączną kwotę **1.641,323,00 zł**.

Specjalny zasiłek opiekuńczy jest świadczeniem przysługującym osobom, na których ciąży obowiązek alimentacyjny, jeżeli rezygnują z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w związku z koniecznością sprawowania stałej opieki nad osobą legitymującą

się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji. Specjalny zasiłek opiekuńczy przysługuje pod warunkiem spełnienia kryterium dochodowego (764 zł na osobę). W 2019 r. specjalny zasiłek opiekuńczy wypłacono w ilości **199** świadczeń na łączną kwotę **122.074,00 zł**.

Ponadto w 2019 r. realizowana była ustawa o wypłacie zasiłków dla opiekunów osób niepełnosprawnych, którzy utracili prawo do świadczenia pielęgnacyjnego – **142** świadczenia – łącznie **86.800,00 zł**.

9.3.4. Świadczenia rodzicielskie

Świadczenie rodzicielskie przysługuje matce lub ojcu dziecka lub opiekunowi faktycznemu dziecka w okresie 52 tygodni (w zależności od liczby urodzonych dzieci przy jednym porodzie, przysposobienia lub objęcia opieką, maksymalnie do 71 tygodnia). Z pomocy mogą skorzystać rodzice, którzy nie mają prawa do pobierania zasiłku macierzyńskiego (osoby bezrobotne, studenci, osoby zatrudnione na umowy cywilnoprawne). Świadczenie przysługuje od dnia porodu lub objęcia opieką. Wysokość świadczenia to 1 000 zł miesięcznie. W 2019 r. świadczenie rodzicielskie zostało wypłacone w ilości **286** świadczeń, na łączną kwotę **240.439,30 zł**.

9.3.5. Jednorazowe świadczenie wynikające z ustawy „Za życiem”

Jednorazowe świadczenie przysługuje bez względu na dochód, na dziecko posiadające zaświadczenie lekarskie o ciężkim i nieodwracalnym upośledzeniu lub nieuleczalnej chorobie zagrażającej życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu. Jednorazowe świadczenie w wysokości 4 000 zł zostało wypłacone pięciu osobom, łącznie było to **20.000,00 zł**.

9.4. Fundusz alimentacyjny

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują osobie uprawnionej do alimentów od rodzica, jeżeli ich egzekucja okazała się bezskuteczna, do ukończenia 18 lat lub 25 w przypadku kontynuowania nauki przez uprawnioną osobę, jeżeli dochód

w rodzinie na osobę nie przekracza kwoty 725 zł. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują w wysokości zasądzonych alimentów, jednakże nie wyższej niż 500 zł. W roku 2019 świadczenia z funduszu alimentacyjnego wypłacono **85** rodzinom na łączną kwotę **578.396,09 zł**.

Dłużnik alimentacyjny jest zobowiązany do zwrotu świadczeń wypłaconych osobie uprawnionej z funduszu alimentacyjnego, łącznie z odsetkami ustawowymi za opóźnienie. Dochód własny gminy wierzyciela stanowi 40% zwróconych kwot, natomiast pozostałe 60% oraz odsetki stanowią dochód budżetu państwa. Dochody uzyskane w ten sposób przez gminę przeznaczane są w szczególności na pokrycie kosztów podejmowania działań wobec dłużników alimentacyjnych.

W 2019 r. świadczenia zwrócone przez dłużników alimentacyjnych wyniosły **367.609,53 zł**, w tym:

- dochody Gminy Miejskiej Człuchów 85.585,11 zł,
- dochody budżetu państwa 128.377,66 zł,
- odsetki 213.962,77 zł.

9.5. Świadczenia wychowawcze

Świadczenie wychowawcze z Programu „Rodzina 500+" realizowane na mocy ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci przysługuje matce, ojcu, opiekunowi faktycznemu albo opiekunowi prawnemu dziecka do ukończenia przez dziecko 18 roku życia. Na pierwsze dziecko w roku 2019 świadczenie przysługiwało pod warunkiem spełnienia kryterium dochodowego (800 zł na osobę w rodzinie i 1200 zł na osobę w rodzinie, jeżeli członkiem rodziny jest dziecko niepełnosprawne), na drugie i kolejne dziecko przysługuje bez względu na dochód. Od lipca 2019 r. – bez dochodu.

W 2019 r. MOPS w Człuchowie wypłacił świadczenie wychowawcze w ilości **18.653** świadczeń na **2.112** dzieci, na łączną kwotę **9.281.491,20 zł**.

9.6. Program „Dobry start"

Rządowy program „Dobry start" został wprowadzony 1 czerwca 2018 r. na mocy Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry start". Świadczenie przysługuje raz

w roku na rozpoczynające rok szkolny dzieci do ukończenia 20 roku życia. Dzieci niepełnosprawne uczące się w szkole otrzymają je do ukończenia 24 roku życia. Wsparcie przysługuje niezależnie od posiadanego dochodu.

MOPS w Człuchowie w 2019 r. wypłacił **1 385** świadczeń na łączną kwotę **415.200,00 zł**.

9.7. Potrzeby w zakresie pomocy społecznej

Nadal jednym z najbardziej narastających problemów jest konieczność zapewnienia całodobowej opieki osobom, które z różnych przyczyn takiej opieki wymagają. Analiza wydatków miasta związanych z ponoszeniem odpłatności za pobyt w domach pomocy społecznej w ciągu ostatnich kilkunastu lat wskazuje na regularny ich wzrost. W roku 2005 był to koszt 12 830,17 zł za 2 osoby, natomiast w roku 2019 był już 278.094,00 zł za 9 osób. W najbliższych latach będzie wzrastało zapotrzebowanie na tę formę pomocy, a odpłatność ustalana jest na podstawie faktycznych kosztów utrzymania i prowadzenia domu i kształtuje się w granicach 3 900–4 500 zł miesięcznie.

Rozwiązaniem tego problemu mogłoby być rozszerzenie oferty pomocy MOPS o mieszkania chronione lub utworzenie i prowadzenie dziennego domu pomocy, w którym jednak mogą być prowadzone miejsca całodobowe okresowego pobytu.

10. Działalność inwestycyjna

Rok 2019 był rokiem rekordowym pod względem wydatków na inwestycje bowiem przeznaczono na nie blisko 15 mln zł. Działalność inwestycyjna gminy polegała głównie na kontynuowaniu dużych inwestycji dofinansowanych ze środków zewnętrznych polegających na utworzenie transportowych węzłów integrujących, rewitalizacji śródmieścia w Człuchowie oraz budowie kanalizacji deszczowej na terenie miasta Człuchów a także kilkudziesięciu innych zadań inwestycyjnych dzięki którym poprawił się stan miejskiej infrastruktury komunalnej i drogowej.

10.1. Infrastruktura drogowa

Infrastruktura drogowa w gminie obejmowała na 1 stycznia 2019 r. 44,316 km dróg. Na dzień 31 grudnia 2019 r. długość dróg w gminie również wynosiła 44,316 km. Drogi asfaltowe stanowiły na początku i pod koniec roku 2019 r. 45% wszystkich dróg. Drogi utwardzone stanowiły odpowiednio, 84% na dzień 1 stycznia 2019 r. i 85% na dzień 31 grudnia 2019 r.

Stan dróg według Systemu Oceny Stanu Nawierzchni, w podziale na poszczególne kategorie dróg publicznych, był następujący:

- drogi kategorii gminne – stan dobry,
- drogi kategorii wewnętrzne – stan zadowalający.

Długość ścieżek rowerowych w mieście na dzień 1 stycznia 2019 r. wynosiła 14,30 km, natomiast na dzień 31 grudnia 2019 r. **15,10 km**.

10.2. Najważniejsze inwestycje realizowane w 2019 r.

Wydatki przeznaczone przez Gminę Miejską Człuchów na inwestycje w 2019 r. wyniosły łącznie **15.715.698,09 zł.**

10.2.1. Inwestycje w infrastrukturę drogową

W pierwszej połowie 2019 r. rozpoczęto przebudowę ulic Chrobrego, Moniuszki, Chopina i Słoneczna w Człuchowie. Miasto Człuchów otrzymało rządowe dofinansowanie na realizację tej inwestycji z Programu Rozwoju Gminnej i Powiatowej Infrastruktury Drogowej – edycja 2019.

Prace zakładały kompleksową przebudowę wspomnianych ulic. W ramach zadania wykonano nowe odcinki sieci kanalizacji deszczowej, a w części ulicy Chopina wymieniony został także wodociąg. Po zrealizowaniu tego etapu prac nawierzchnie dróg zostały utwardzone. Na ulicy Chrobrego pojawił się asfalt. Na pozostałych trzech odcinkach – kostka betonowa. W tej części osiedla powstało też mini rondo, miejsca parkingowe, ścieżka rowerowa oraz nowe chodniki. Wartość zadania: 3 567 230,22 zł, w tym dofinansowanie: 1.566.574,00 zł z Funduszu Dróg Samorządowych (50% kosztów kwalifikowanych).

W połowie lipca 2019 r., rozpoczęto przebudowę ul. Jeziornej w Człuchowie. Zadanie zakładało przebudowę łącznie ponad pół kilometra starej drogi. Wykonano nową jezdnię o szerokości 5 metrów z jednostronnym chodnikiem o szerokości 2 metrów. Na nowo remontowanej ulicy powstał także próg zwalniający oraz bezpieczne skrzyżowanie z ulicą Brzezińskiego. Oba te miejsca są wyniesione ponad poziom jezdni, co wymusza na kierowcach samochodów i motocykli zmniejszenie prędkości jazdy. Przy okazji remontu drogi zbudowana została także nowa kanalizacja deszczowa. Dodatkowo w ramach rekompensaty przyrodniczej nasadzono 50 szt., głogów w pasie zieleni między jezdnią a ścieżką rowerową. Wartość zadania 1.564.410,15 zł. Inwestycja jest w całości finansowana z budżetu Miasta Człuchowa.

Na koniec czerwca gotowy był już odcinek ul. Łąkowej do ścieżki pieszo-rowerowej w Człuchowie. Przedmiotem zamówienia była przebudowa nawierzchni drogowej na ul. Łąkowej. Zadanie swoim zakresem objęło wykonanie chodnika, zjazdów indywidualnych oraz ciągu pieszo jezdnego z kostki betonowej typu polbruk. Wykonano również dojazd do jeziora z płyt żelbetowych pełnych. Wartość zadania 289.998,26 zł. Inwestycja jest w całości finansowana z budżetu Gminy Miejskiej Człuchów.

Na ul. Leśnej i Kamiennej w Człuchowie utwardzono tzw. sięgacze. Zakres robót obejmował utwardzenie nawierzchni kostką betonową. W ten sposób utworzone tam zostały ciągi pieszo – jezdne wraz z chodnikami. Wartość zadania: 152.755,46 zł. Inwestycja jest w całości finansowana z budżetu Miasta Człuchowa.

W ramach zadań drogowych wykonano także nakładkę z betonu asfaltowego na ul. Zielonej w Człuchowie. Wartość zadania: 152.755,46 zł. Inwestycja jest w całości finansowana z budżetu Miasta Człuchowa.

Przeprowadzono też prace związane z budową drogi przeciwpożarowej wraz z placem manewrowym, zjazdem oraz dojściem do budynku szkoły przy ul. Szkolnej 3 w Człuchowie. Wartość zadania 114.999,99 zł. Inwestycja jest w całości finansowana z budżetu Miasta Człuchowa.

W ramach działań podejmowanych w infrastrukturze drogowej przekazano dotację dla Powiatu Człuchowskiego w wysokości 358.300,00 zł na przebudowę drogi powiatowej na odcinku od skrzyżowania z DK 22 do granicy miasta wraz z budową ścieżki pieszo-rowerowej.

Wykonano również dokumentację techniczną przebudowy dróg na terenie miasta m.in. w ul. Zbożowa, Lawendowa, Pszeniczna, Rzepakowa, Kościuszki, Racławicka i Wyszyńskiego w Człuchowie za łączną kwotę 100.000,00 zł.

10.2.2. Inwestycje w ramach węzła transportowego

W ramach rozłożonego na kilka lat projektu pn. „Utworzenie transportowych węzłów integrujących wraz ze ścieżkami pieszo–rowerowymi i rozwojem sieci publicznego transportu zbiorowego na terenie Chojnicko–Człuchowskiego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego" w roku 2019 rozpoczęto realizację inwestycji polegającej na Remoncie
i przebudowie budynku dworca PKP w Człuchowie.

W ramach projektu budynkowi zostanie przywrócona funkcja dworcowa, wewnątrz ponownie zostanie uruchomiona poczekalnia, a jeśli przewoźnicy kolejowi wyrażą taką wolę, otwarte zostaną kasy biletowe lub powstaną biletomaty. Przed budynkiem powstaną miejsca postojowe dla autobusów i taksówek, zostanie powiększony plac manewrowy. Prace rozpoczęły się od rozebrania niepotrzebnych już budynków i hal magazynowych. Na samym budynku dworca zostanie wymieniony dach. Powstanie też nowa elewacja nawiązująca swoim charakterem do wyglądu obiektu sprzed wojny. Wewnątrz na piętrze urządzone zostaną 4 mieszkania. Parter będzie do dyspozycji podróżnych. Powstanie tam poczekalnia, przechowalnia bagażu oraz punkty usługowe. Główne prace budowlane zostały wykonane w 2019 roku. Na rok 2020 zaplanowane tylko wykończenia. Planowane zakończenia prac planowane jest na wrzesień 2020 r. Wartość zadania: 4 669 984,38 zł, w tym dofinansowanie: 2 463 944,08 zł (85% kosztów kwalifikowanych) ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego

Koszt zadania wraz z obsługą w 2019 r. zamknął się w kwocie **3.078.498,82** zł. Miasto otrzymało na ten cel dofinansowanie w wysokości **1.712.856,80** zł.

10.2.3. Inwestycje proekologiczne

Do dużych inwestycji proekologicznych miasta należy zakończona modernizacja oczyszczalni ścieków prowadzona przez miejską spółkę Przedsiębiorstwo Komunalne, a także trwający rozdział kanalizacji ogólnospławnej na sieć kanalizacji sanitarnej i deszczowej. Realizacja wszystkich wymienionych inwestycji została wsparta dofinansowaniami ze środków zewnętrznych.

10.2.3.1. Modernizacja oświetlenia zewnętrznego

W połowie roku 2018 rozpoczęła się wymiana lamp oświetleniowych na ulicach Człuchowa w ramach dużego projektu modernizacyjnego realizowanego w partnerstwie z Gminą Człuchów pn. „Modernizacja oświetlenia zewnętrznego na energooszczędne w ciągach komunikacyjnych oraz ogólnodostępnych przestrzeniach publicznych w Gminie Miejskiej Człuchów i Gminie Człuchów". Samorząd skorzystał z dofinansowania z Unii Europejskiej w wysokości 85% kwalifikowanych. Cała operacja kosztowała prawie 2 miliony złotych, przy czym miasto wydało na ten cel około 300.000,00 zł.

W 2019 r. zamontowano lampy przy al. Lawendowej, ul. Zbożowej, ul. Grodzisko. Ponadto przejścia dla pieszych przy drogach krajowych 22 i 25 zyskały dodatkowe oświetlenie. Doświetlono również ścieżki rowerowe od skrzyżowania z ul. Wołodyjowskiego do skrzyżowania z osiedlem Rychnowy Przylesie.

10.2.3.2. Rozdział kanalizacji ogólnospławnej

Trwa realizacja prac związanych z rozdziałem kanalizacji ogólnospławnej w ramach projektu pn. „Poprawa gospodarki wodami opadowymi i roztopowymi na terenie MOF Chojnice–Człuchów". Koszt inwestycji to ponad 6 mln złotych, 85% stanowi dofinansowanie unijne.

Zadanie polega na odseparowaniu wód deszczowych od sieci sanitarnej. Obecnie zarówno woda z roztopów, jak i deszczówka, spływała w większości jedną instalacją

do oczyszczalni miejskiej, choć nie ma było takiej potrzeby. Nowy system powoduje, że do oczyszczalni trafiają tylko ścieki sanitarne. Wody opadowe odprowadzane są do okolicznych jezior. Odciąża to system i poprawa bilans wodny w akwenach. Inwestycja zmniejszy również koszty funkcjonowania i eksploatacji oczyszczalni. Dodatkowo do granicy każdej prywatnej działki znajdującej się w obszarze prowadzenia prac doprowadzone są przyłącza, poprzez które właściciele nieruchomości włączą się ze swoimi wodami opadowymi.

Prace w ramach projektu rozłożono na kilka lat, aby nie były zbyt uciążliwe dla mieszkańców miasta. W 2019 r. zakończono rozpoczęty w 2018 r. montaż separatorów na ul. Garbarskiej. Prowadzone były roboty min. na ulicy Szczecińskiej, Sobieskiego, Traugutta i Placu Bohaterów.

Koszt inwestycji i obsługi projektu w 2019 r. wyniósł łącznie z wydatkami niewygasającymi **2.748.216,82** zł. Miasto otrzymało na ten cel dofinansowanie w wysokości **1.884.985,98** zł.

10.2.3.3. Modernizacja Miejskiej Oczyszczalni Ścieków

Miejska Oczyszczalnia Ścieków w Człuchowie to jedyna oczyszczalnia w regionie odbierająca ścieki z całego miasta oraz części gminy wiejskiej. Została ona zbudowana w latach 90. XX w. W roku 2001 przeszła gruntowną modernizację, lecz od tego czasu zmieniły się nie tylko normy oczyszczania ścieków, ale także ich ilość i jakość. Jednym z powodów tej sytuacji rozbudowa zarówno miasta, jak i gminy.

Realizacja projektu pn. „Modernizacja i rozbudowa Miejskiej Oczyszczalni Ścieków w Człuchowie", dofinansowanego w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura
i Środowisko 2014–2020 stała się najpotężniejszą inwestycją dofinansowaną ze środków unijnych w Człuchowie.

Koszt całkowity Projektu zamknął się kwotą **26.324.451,85** zł, w tym koszt kwalifikowany 21.531.839,12 zł.

Źródła finansowania Projektu:

- Pożyczka z WFOŚiGW w Gdańsku – 6.000.000,00 zł,
- Fundusz Spójności – 13.708.583,24 zł,
- środki własne – 6.615.868,61 zł (w tym VAT 4.792.612,73 zł).

Zakres projektu obejmował m.in.: przebudowę części biologicznej, przebudowę części mechanicznej wraz z punktem odbioru ścieków dowożonych i budową punktu przyjmowania odpadów z zatorów kanalizacyjnych, hermetyzację obiektów emitujących zapachy złowonne, modernizację obiektów do odwadniania osadów wraz z budową magazynu osadu, dodatkowe urządzenia i obiekty konieczne do zapewnienia prawidłowej eksploatacji. Korzyści wynikające z realizacji przedsięwzięcia to przede wszystkim:

- dotrzymanie aktualnych parametrów ścieków oczyszczonych, jak i przyjęcia ścieków o zwiększonym ładunku zanieczyszczeń,
- zwiększenie niezawodności procesu oczyszczania w sytuacji: nawalnych deszczy, topnienia śniegu, remontu bądź awarii jednego z reaktorów SBR,
- ograniczenie emisji gazów, udział energii odnawialnej w zużyciu energii ogółem, wzrost efektywności energetycznej.

Prace modernizacyjne oczyszczalni trwały do połowy roku 2019. W tym czasie obiekt był cały czas czynny.

Fot. 3. Oczyszczalnia miejska.

10.2.4. Rewitalizacja śródmieścia i remont budynku Miejskiego Domu Kultury

W 2019 r. kontynuowano inwestycje w ramach projektu „Rewitalizacja Śródmieścia w Człuchowie" współfinansowanego ze środków unijnych i budżetu państwa. Gmina Miejska Człuchów wraz z partnerami projektu – wspólnotami mieszkaniowymi i Spółdzielnią Mieszkaniową „POMORZANKA" realizują zadania przywracające funkcje społeczno-gospodarcze i poprawiające jakość przestrzeni publicznych w Śródmieściu.

Z końcem września rozpoczęła się przebudowa budynku Miejskiego Domu Kultury na potrzeby utworzenia „Centrum Rodzin" wraz z zagospodarowaniem terenu wokół budynku MDK. Dzięki modernizacji budynek będzie wspólnie użytkowany przez obie jednostki, a zaplanowane rozwiązania, takie jak winda i wejście do budynku z poziomu gruntu, zapewnią dostępność osobom niepełnosprawnym. Zagospodarowane zostanie poddasze, gdzie utworzone zostaną nowe pracownie. Powstanie także balkon, z którego będzie można oglądać wydarzenia w odnowionej sali widowiskowo-teatralnej. Zmieni się także otoczenie obiektu, zagospodarowany zostanie plac przed wejściem i powstaną nowe miejsca parkingowe, także dla osób niepełnosprawnych. Całość inwestycji ma zakończyć się w październiku 2020 roku, a na początku roku 2021 rozpocznie się realizacja komplementarnego projektu „Utworzenie Centrum Rodzin". Centrum Rodzin jest odpowiedzią na potrzebę kompleksowego wsparcia rodziny w prawidłowym funkcjonowaniu, dlatego swoim działaniem obejmie: dzieci, młodzież, rodziców i seniorów. Planowana jest realizacja działań w zakresie podnoszenia umiejętności rodzicielskich, utworzenie placówki wsparcia dziennego dla dzieci oraz centrum usług opiekuńczych z klubem seniora.

Zakończono także realizację kolejnego zadania, tj. utworzenie przestrzeni publicznej dla mieszkańców wraz z ciągiem pieszo-jezdnym w ul. Szczecińskiej i połączenie z ul. Jacka i Agatki. W części „drogowej" zadania wymieniono nawierzchnię, wybudowano kanalizację deszczową i oświetlenie, a w części związanej z zagospodarowaniem przestrzeni publicznej nad Jez. Urzędowym zbudowano taras widokowy z pochylnią dla niepełnosprawnych, usytuowano 3 drewniane altanki, siłownię plenerową i plac zabaw. Przestrzeń jest miejscem spotkań i aktywności ruchowej

dla różnych grup wiekowych mieszkańców, a wykonane prace drogowe zwiększyły dostępność przestrzeni dla mieszkańców Śródmieścia.

Na projekt Rewitalizacji Śródmieścia w 2019 r. przeznaczono **2.413.503,18** zł, dofinansowanie ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego wyniosło **1.099.305,95 zł.**

10.2.5. Realizacja programu „Ja w internecie".

Od początku 2019 r. Gmina Miejska Człuchów realizowała szkolenia w ramach projektu „Ja w internecie". Celem programu było zwiększenie umiejętności poruszania się w sieci, bezpieczeństwa w internecie i wzmocnienia pozycji na rynku pracy wśród osób powyżej 25 r.ż. Istotnym elementem szkoleń było także przygotowanie mieszkańców do korzystania z usług publicznych online (np. załatwianie spraw urzędowych, składanie wniosków o dopłaty dla rolników czy 500+), poruszania się w portalach społecznościowych czy wykorzystywania internetu we własnej działalności biznesowej. Elementem programu był zakup sprzętu komputerowego, czyli 26 laptopów z ekranami dotykowymi, które po zakończeniu szkoleń trafiły do Szkoły Podstawowej nr 1 przy ulicy Średniej. W bibliotece szkolnej korzystać z nich mogą uczniowie i nauczyciele.

Nakłady poniesione na realizację projektu w 2019 r. to **80.543,89 zł**, dofinansowanie wyniosło **28.294,22** zł (część dofinansowania została przekazana Gminie już w 2018 r.).

10.2.6. Budowa Otwartej Strefy Aktywności na terenie miasta Człuchów

W 2019 roku w mieście powstała także kolejna już otwarta strefa aktywności. Obiekt powstał na ulicy Szkolnej przy Ośrodku Sportu i Rekreacji. Tym razem budowana w Człuchowie Otwarta Strefa Aktywności jest obiektem w tak zwanym wariancie rozszerzonym. Oznacza to, że oprócz zestawu urządzeń siłowni plenerowej, urządzony

został tam także plac zabaw oraz strefa wypoczynku dla całych rodzin. Wartość zadania 132 163,50 zł. Dofinansowanie 50 000,00 złotych z Ministerstwa Sportu i Turystyki w ramach rządowego programu rozwoju małej infrastruktury sportowo-rekreacyjnej o charakterze wielopokoleniowym - edycja 2019.

10.2.7. Likwidacja barier transportowych dla uczestników ŚDS w Człuchowie

W sierpniu 2019 r. Środowiskowy Dom Samopomocy w Człuchowie doposażony został w pojazd specjalnie przystosowany do przewozu osób na wózkach inwalidzkich. Zakup 9-cio osobowego „mikrobusa" pozwolił na zabezpieczenie codziennych przewozów podopiecznych ŚDS, którzy ze względu na ograniczenia intelektualne oraz ruchowo-motoryczne wymagają organizacji transportu z miejsca zamieszkania do ŚDS i w drodze powrotnej. Pojazd ułatwia też organizację wyjazdów dla uczestników w ramach opieki lekarskiej, socjalnej i bytowej, a także w celu rehabilitacji społecznej. Samochód kosztował **133.940,00** złotych, a **80.000,00** zł na jego zakup przekazał PFRON. Pozostała część wydatku została sfinansowana ze środków budżetu miasta.

10.3. Wykonanie wydatków inwestycyjnych w 2019 r.

Szczegółowy wykaz wydatków inwestycyjnych Gminy Miejskiej Człuchów zarówno zaplanowanych, jak i wykonanych w 2019 r. przedstawia poniższa tabela.

Tabela 18. Wykonanie wydatków inwestycyjnych Gminy Miejskiej Człuchów na dzień 31 grudnia 2019 r.

Lp.	Wyszczególnienie	Plan	Wykonanie
1	*2*	*5*	*6*
	I. Inwestycje kontynuowane		
1	Przebudowa drogi powiatowej nr 2538G Człuchów - Sieroczyn na odcinku od skrzyżowania z DK nr 22 do granicy miasta wraz z budową ścieżki pieszo-rowerowej - dotacja dla Powiatu Człuchowskiego	358 300,00	358 300,00

2	Utworzenie transportowych węzłów integrujących wraz ze ścieżkami pieszo-rowerowymi i rozwojem sieci publicznego transportu zbiorowego na terenie Chojnicko-Człuchowskiego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego	3 278 200,61	3 260 981,17
3	Rewitalizacja Śródmieścia w Człuchowie	2 651 001,16	2 617 867,24
4	Poprawa gospodarki wodami opadowymi i roztopowymi na terenie MOF Chojnice - Człuchów	2 025 000,00	2 008 098,34
	RAZEM	**8 312 501,77**	**8 245 246,75**
	II. Inwestycje rozpoczynane		
1	Dokumentacja techniczna przebudowy dróg	100 000,00	100 000,00
2	Nakładka bitumiczna ulicy Zielonej	150 000,00	146 596,32
3	Przebudowa drogi - ul. Chrobrego, Moniuszki i Chopina	3 661 574,00	3 609 790,72
5	Przebudowa ul. Jeziornej	1 600 000,00	1 564 410,15
6	Przebudowa ul. Łąkowej - odcinek do ścieżki pieszo - rowerowej	290 000,00	289 998,26
7	Sięgacze ul. Leśna i Kamienna	200 000,00	152 755,46
8	Wykup gruntów	385 000,00	311 267,09
10	Modernizacja budynku Urzędu Miejskiego	172 000,00	104 252,48
11	Zakup dwóch motorów dla Komendy Powiatowej Policji	10 000,00	10 000,00
12	Budowa drogi pożarowej do budynku Szkoły Podstawowej przy ul. Szkolnej	115 000,00	114 999,99
13	Modernizacja budynku Przedszkola Miejskiego	40 000,00	40 000,00
14	Budżet obywatelski - Defibrylatory Zewnętrzne AED - zakup i montaż	50 000,00	46 956,73
15	Zakup samochodu dla Środowiskowego Domu Samopomocy	53 947,00	53 940,00
16	Separatory kanalizacji deszczowej	180 000,00	179 977,40
17	Zakup donicy zewnętrznej	4 244,00	4 243,50
18	Monitoring wizyjny składowiska w Kiełpinie	17 511,24	17 511,24
19	Utylizacja azbestu	5 520,00	3 020,00
21	Dotacja dla OSiR na montaż układu pomiarowego na hali Sportowej przy ul. Szkolnej 1	17 200,00	15 176,64
22	Przystosowanie budynku recepcji do wydawania posiłków - dotacja dla OSiR	100 000,00	100 000,00
23	Zakup Stacji Uzdatniania Wody na Parku wodnym	13 850,00	13 850,00
24	Budowa Otwartej Strefy Aktywności na terenie miasta Człuchów	132 163,50	132 163,50
25	Budowa pomostu pływającego na jeziorze Rychnowskim	9 717,00	9 717,00
26	Budżet obywatelski - modernizacja skateparku w Człuchowie	95 469,58	95 469,58
	RAZEM	**7 403 196,32**	**7 116 096,06**

	OGÓŁEM	**15 715 698,09**	**15 361 342,81**

11. Gospodarka mieszkaniowa i komunalna

11.1. Zasób mieszkaniowy Gminy Miejskiej Człuchów

Mieszkaniowy zasób Gminy Miejskiej Człuchów na dzień 31 grudnia 2019 r. tworzyło ogółem **384 mieszkań**, z podziałem na **306 lokali mieszkalnych** i **78 lokali socjalnych**, na pierwszy dzień roku mieszkań w zasobie było 389. Zmniejszenie zasobu mieszkaniowego w stosunku do 2018 r. wystąpiło, ze względu na dokonanie zbycia 7 lokali mieszkalnych na trzech najemców. Ponadto, Gmina przejęła w swój zasób budynek dworca PKP w ramach rewitalizacji, w którym usytuowane są również 2 wolne lokale mieszkalne oraz 2 zasiedlone lokale.

W 2019 r. Gmina Miejska Człuchów wydzieliła z mieszkaniowego zasobu jeden lokal z przeznaczeniem na mieszkanie chronione usytuowane przy ul. Batorego 7/1a, którego dysponentem został Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Człuchowie. Lokale socjalne w zasobie Gminy zostały utworzone wyłącznie ze starej substancji mieszkaniowej tj., w wyniku przeprowadzenia remontów lokali o obniżonym standardzie (po uprzednim wykwaterowaniu mieszkańców do lokali zamiennych) oraz przebudowie mieszkań o dużej powierzchni na kilka lokali socjalnych.

W 19-tu budynkach stanowiących własność Gminy Miejskiej Człuchów usytuowanych jest łącznie 137 mieszkań, w tym: 61 lokali mieszkalnych i 76 lokali socjalnych.

Są to następujące budynki:

1) przy **ul. Batorego 4** – w budynku znajduje się 5 mieszkań, o powierzchni: 33,67 m², 34,67 m², 38,60 m², 38,53 m², 69,19 m², łączna powierzchnia mieszkań w tym budynku to 214,66 m², a przeciętna liczba izb – 2;
2) przy **ul. Batorego 7** – w budynku znajduje się 6 mieszkań, o powierzchni: 48,96 m², 50,68 m², 14,42 m², 41,33 m², 34,13 m², 38,70 m², łączna powierzchnia mieszkań w tym budynku to 228,22 m², a przeciętna liczba izb – 2;

3) przy **ul. Batorego 9a** – w budynku znajduje się 5 mieszkań, o powierzchni: 33,42 m², 21,28 m², 36,59 m², 43,62 m², 23,70 m², łączna powierzchnia mieszkań w tym budynku to 158,61 m², a przeciętna liczba izb – 2;
4) przy **ul. Dworcowej 8** – w budynku znajduje się 5 mieszkań, o powierzchni: 109,30 m², 65,57 m², 43,51 m², 65,57 m², 43,51 m², łączna powierzchnia mieszkań w tym budynku to 327,46 m², a przeciętna liczba izb – 4;
5) przy **ul. Dworcowej 9** – w budynku znajduje się 10 mieszkań, o powierzchni: 29,30 m², 54,54 m², 87,84 m², 44,86 m², 53,15 m², 45,28 m², 42,10 m², 32,68 m², 37,62 m², 16,38 m², łączna powierzchnia mieszkań w tym budynku to 443,75 m², a przeciętna liczba izb – 3;
6) przy **ul. Felczaka 1** – w budynku znajduje się 5 mieszkań, o powierzchni: 67,09 m², 63,47 m², 52,56 m², 64,19 m², 84,37 m², łączna powierzchnia mieszkań w tym budynku to 331,68 m², a przeciętna liczba izb – 3;
7) przy **ul. Jerzego z Dąbrowy 2** – w budynku znajduje się 5 mieszkań, o powierzchni: 53, 50 m², 52,70 m², 66,30 m², 52,30 m², 50,50 m², łączna powierzchnia mieszkań w tym budynku to 275,30 m², a przeciętna liczba izb – 3;
8) przy **ul. Kusocińskiego 3** – w budynku znajduje się 13 mieszkań, o powierzchni: 49,37 m², 36,73 m², 35,46 m², 55,84 m², 66,22 m², 63,93 m², 33,60 m², 29,21 m², 31,36 m², 65,17 m², 21,06 m², 37,69 m², 33,66 m², łączna powierzchnia mieszkań w tym budynku to 559,30 m², a przeciętna liczba izb – 2;
9) przy **ul. Sienkiewicza 6b** – w budynku znajduje się 1 mieszkanie, o powierzchni: 55,31 m², łączna powierzchnia mieszkań w tym budynku to 55,31 m², a przeciętna liczba izb – 4;
10) przy **ul. Słowackiego 4** – w budynku znajduje się 13 mieszkań, o powierzchni: 30,51 m², 31,73 m², 42,05 m², 28,10 m², 26,49 m², 58,65 m², 42,09 m², 28,27 m², 26,39 m², 58,35 m², 20,85 m², 25,35 m², 27,69 m², łączna powierzchnia mieszkań w tym budynku to 446,52 m², a przeciętna liczba izb – 2;
11) przy **ul. Słowackiego 12** – w budynku znajdują się 4 mieszkania, o powierzchni: 59,00 m², 46,93 m², 59,40 m², 46,80 m², łączna powierzchnia mieszkań w tym budynku to 212,13 m², a przeciętna liczba izb – 2;
12) przy **ul. Słowackiego 16** – w budynku znajduje się 18 mieszkań, o powierzchni: 75,66 m², 47,99 m², 67,05 m²,13,73 m²,31,60 m², 64,10 m², 39,10 m², 38,09 m², 32,99 m², 13,20 m², 14,79 m², 40,89 m², 17,89 m², 21,87 m², 12,49 m², 15,82 m²,

33,95 m², 17,84 m², łączna powierzchnia mieszkań w tym budynku to 599,05 m², a przeciętna liczba izb – 2;

13) przy **ul. Słowackiego 24a** – w budynku znajduje się 14 mieszkań, o powierzchni: 46,79 m², 40,97 m², 60,30 m², 57,21 m², 31,90 m², 29,60 m², 29,20 m², 30,50 m², 46,64 m², 27,86 m², 20,14 m², 54,92 m², 30,71 m², 30,27 m², łączna powierzchnia mieszkań w tym budynku to 537,01 m², a przeciętna liczba izb – 2;

14) przy **ul. Szczecińska 11a** – w budynku znajdują się 3 mieszkania, o powierzchni: 72,70 m², 43,45 m², 40,65 m², łączna powierzchnia mieszkań w tym budynku to 156,50 m², a przeciętna liczba izb – 3;

15) przy **ul. Szczecińska 25** – w budynku znajduje się 11 mieszkań, o powierzchni: 65,15 m², 14,54 m², 33,60 m², 41,49 m², 41,90 m², 80,83 m², 35,71 m², 13,258 m², 15,26 m², 26,16 m², 23,52 m², łączna powierzchnia mieszkań w tym budynku to 391,41 m², a przeciętna liczba izb – 2;

16) przy **ul. Traugutta 1** – w budynku znajduje się 6 mieszkań, o powierzchni: 15,08 m², 72,72 m², 15,08 m², 73,06 m², 35,02 m², 29,58 m², łączna powierzchnia mieszkań w tym budynku to 240,54 m², a przeciętna liczba izb – 2;

17) przy **ul. Traugutta 3** – w budynku znajdują się 3 mieszkania, o powierzchni: 60,78 m², 58,00 m², 37,76 m², łączna powierzchnia mieszkań w tym budynku to 156,54 m², a przeciętna liczba izb – 4;

18) przy **ul. Zamkowa 13** – w budynku znajduje się 7 mieszkań, o powierzchni: 26,41 m², 52,70 m², 56,48 m², 57,75 m², 11,26 m², 28,77 m², 11,48 m², łączna powierzchnia mieszkań w tym budynku to 244,85 m², a przeciętna liczba izb – 2;

19) **ul. Kraszewskiego nr 4** - w budynku usytuowane są ogółem 4 lokale mieszkalne, o łącznej powierzchni użytkowej 353,20 mkw - średnio 3 izby na lokal.

Pozostałe 247 mieszkań, w tym 245 lokali mieszkalnych i 2 lokale socjalne, usytuowane są w 85 budynkach stanowiących wspólnoty mieszkaniowe, w których gmina posiada udziały. W zarządzie sprawowanym przez Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o. w Człuchowie pozostaje ogółem 76 wspólnot mieszkaniowych, w których gmina posiada 228 mieszkań (tj., 226 lokali mieszkalnych i 2 lokale socjalne). Pozostałe 9 wspólnot mieszkaniowych, gdzie gmina posiada 19 lokali mieszkalnych pozostaje w zarządzie innych podmiotów.

11.1.1. Polityka mieszkaniowa miasta

Wieloletni program gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy opracowany na lata 2014–2020 (uchwała nr XLV.321.2014 Rady Miejskiej w Człuchowie z dnia 26 lutego 2014 r.) przewiduje również pomniejszenie mieszkaniowego zasobu poprzez wyburzenie trzech budynków mieszkalnych położonych przy:

– ul. Batorego 7 (5 lokali socjalnych)
– ul. Batorego 9 (5 lokali socjalnych)
– ul. Sienkiewicza 3B (1 lokal mieszkalny).

W wyniku podjęcia realizacji tegoż zadania, gmina winna zabezpieczyć dla 11 gospodarstw domowych zamienne lokale tj., 1 lokal mieszkalny oraz 10 lokali socjalnych.

Zawarte w tejże uchwale zasady polityki czynszowej określają zastosowanie przez gminę 10 zniżek (w zależności od wyposażenia lokalu) do stawki bazowej czynszu, której wysokość ustala zarządzeniem Burmistrz Miasta. Obecnie stawka bazowa czynszu pozostaje na poziomie 4,58 zł za m^2 powierzchni lokalu (obowiązuje od 1 lutego 2013 r.).

Ilość lokali w zasobach gminy przypisanych do poszczególnych stawek kształtuje się następująco:

- 4,58 zł/m^2 – 42 lokali mieszkalnych
- 4,35 zł/m^2 – 11 lokali mieszkalnych
- 3,89 zł/m^2 – 80 lokali mieszkalnych
- 3,66 zł/m^2 – 6 lokali mieszkalnych
- 3,43 zł/m^2 – 93 lokale mieszkalne
- 3,20 zł/m^2 – 51 lokali mieszkalnych
- 2,97 zł/m^2 – 9 lokali mieszkalnych
- 2,77 zł/m^2 – 9 lokali mieszkalnych
- 2,52 zł/m^2 – 1 lokal mieszkalny
- 2,29 zł/m^2 – brak
- 1, 03 zł/m^2 – 78 lokali socjalnych

W 2019 r. do zawarcia umowy najmu lokali mieszkalnych i lokali socjalnych zostało skierowanych ogółem 34 gospodarstwa domowe, w tym z tytułu zmiany lokatora

(wstąpienie w najem) – 5. W 2019 r. odzyskano z ruchu ludności 5 mieszkań znajdujących się w zasobie Gminy Miejskiej Człuchów.

Zasady przyznawania mieszkań odbywały się zgodnie z kryteriami zawartymi w uchwale nr IV/30/2003 RM z dnia 19 lutego 2003 r. w sprawie wynajmowania lokali wchodzących skład mieszkaniowego zasobu Gminy Miejskiej w Człuchowie. Decyzje w tej sprawie były podejmowane przez Burmistrza Miasta w oparciu o opinię Społecznej Komisji Mieszkaniowej działającej w składzie siedmioosobowym.

W 2019 r. gmina wykonała 6 eksmisji z zajmowanych dotychczas lokali mieszkalnych do wskazanych lokali socjalnych (1 wyrok z zasobów gminy oraz 5 wyroków z zasobów innych). Wyroki o eksmisji zapadły ze względu na występujące zadłużenia czynszowe

Na początku 2019 r. na mieszkanie z zasobów Gminy oczekiwało łącznie 30 gospodarstw domowych. Średni czas oczekiwania na otrzymanie mieszkania w 2019 r. wyniósł 6 lat. Względem lat poprzednich, czas oczekiwania spadł o 2 lata.

11.1.2. Remonty w zasobie mieszkaniowym miasta

W 2019 r. dokonano remontu 37 mieszkań, znajdujących się przy ulicach: Batorego 7 Felczaka 1, Kusocińskiego 3, Jerzego z Dąbrowy 2, Zamkowa 7, Sobieskiego 8, Wojska Polskiego 31,

- Kamienna 4, Królewska 16, Słowackiego 24A, Dworcowa 9, os. Piastowskie 5, Traugutta 7A, Szczecińska 11A, Zamkowa 17, Rynek 2, Królewska 21, Słowackiego 16, Batorego 4, Szczecińska 12, Chrobrego 4, Szczecińska 2, Szczecińska 25, Mickiewicza 2, Wojska Polskiego 27 . Przedmiotem remontów było: - wymiana instalacji elektrycznych, wymiana instalacji wod-kan, wymiana okien i drzwi, remont mieszkań przed ponownym zasiedleniem, w tym:
- wymieniono instalacje w budynkach – 9 mieszkań,
- wymiana stolarki budowlanej w budynkach – 12 mieszkania.

11.1.3. Zaległości czynszowe lokatorów

Na dzień 1 stycznia 2019 r. zaległości w opłatach za mieszkania będące w zasobie gminy na wyniosły łącznie: **889.185,97 zł**, w tym:

- bieżące – 116.129,05 zł,
- sądowe – 773.056,92 zł.

Płatności dotyczyły 47 mieszkań.

Na dzień 31 grudnia 2019 r. dane te przedstawiały się następująco: zaległości w opłatach w kwocie **943.355,20 zł**, w tym:

- bieżące – 125.371,34 zł,
- sądowe – 817.983,86 zł.

Płatności dotyczyły 78 mieszkań.

11.2. Utrzymanie czystości i porządku

Burmistrz Miasta Człuchów zapewnił w roku 2019 czystość i porządek w granicach miasta w stopniu wynikającym z częstotliwości wykonywanych prac.

Zakres ten obejmował oczyszczanie chodników, placów, parkingów zlokalizowanych na gruntach stanowiących własność gminy, oczyszczanie jezdni dróg gminnych dla których Burmistrz jest zarządcą drogi. Oczyszczanie ograniczone tj. zbieranie luźnych zanieczyszczeń z całego obszaru, oczyszczanie „starego cmentarza" wraz
z wywozem odpadów, wywóz z koszy ulicznych oraz pojemników przy garażach i kontenerów z działek dzierżawionych od miasta wraz z dzierżawą tych urządzeń. Do zakresu przyjęto również mycie wiat przystankowych, mycie i dezynfekcję koszy ulicznych oraz tzw. „oczyszczanie na żądanie" tzn. oczyszczanie wyznaczonych miejsc w okresie zimy.

Koszt wykonanych prac w roku 2019 wyniósł **404.823,00** zł. Zabezpieczone na powyższy cel środki w budżecie umożliwiły wykonywanie prac z częstotliwością: 4 razy
w miesiącu – Rynek i ul. Królewska, 3 razy w miesiącu – al. Wojska Polskiego,

Szczecińska, Plac Bohaterów, Zamkowa do świateł. Pozostałe ulice oczyszczane były z częstotliwością 2 razy w miesiącu.

Zadanie utrzymania czystości i porządku wykonywała spółka gminna, która brała udział w postępowaniu o zamówienie publiczne i złożyła najkorzystniejszą ofertę.

11.3. Zobowiązania wobec zamkniętych składowisk

Zobowiązania ustawowe w stosunku do zamkniętych składowisk odpadów w Dębnicy i Kiełpinie realizuje spółka gminna: Przedsiębiorstwo Komunalne, która jest zarządcą składowisk pozostających w fazie poeksploatacyjnej.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami prowadzony był monitoring składowisk oraz wykonywane były prace porządkowe jak koszenie, podlewanie nasadzonych drzewek. Z zobowiązań ustawowych wynika zakres parametrów wskaźnikowych oraz minimalna częstotliwość badań składowisk. W roku 2019 poddane były następującym badaniom: wielkość przepływu i skład wód powierzchniowych, objętość i skład wód odciekowych, poziom i skład wód podziemnych, emisja i skład gazu składowiskowego, sprawność systemu odprowadzania gazu składowiskowego, osiadanie składowiska, badanie wielkości opadu atmosferycznego. Koszt utrzymania składowisk w roku 2019 wyniósł odpowiednio: Dębnicy 65.555,00 zł, Kiełpina 110.999,00 zł.

Ze względu na fakt, że składowisko w Kiełpinie zostało wybudowane przez dwa samorządy i obsługiwało mieszkańców miasta i gminy w kosztach utrzymania partycypuje gmina wiejska na poziomie 18%, co daje koszt 19 979,00 zł (zwrot do budżetu miasta).

W celu zwiększenia standardu w roku 2019 zakupiono 15 sztuk nowych koszy ulicznych o pojemności 65l, o wartości 28 579,05zł, które zastąpiły wyeksploatowane urządzenia tego typu na terenie miasta.

11.4. Opieka nad zabytkami

W rejestrze zabytków znajduje się 5 obiektów tj. zespół zamku krzyżackiego wraz z parkiem, fosami, starymi murami kamiennymi, kościół parafialny p.w. Św. Jakuba Apostoła, układ urbanistyczny miasta, dwór, park miejski Lasek Luizy wraz z kładką bagienną. Zgodnie z obowiązującymi przepisami opieka nad zabytkiem sprawowana jest

przez jego właściciela lub posiadacza i polega, m.in. na zapewnieniu warunków naukowego badaniai dokumentowania zabytku.

W roku 2019 nie prowadzono badań archeologicznych II Przedzamcza, wydatkowano natomiast kwotę **118.904,00** zł na opracowanie dokumentacji projektowej zabezpieczenia i konserwacji południowej części muru przeciwskarpy fosy zachodniej zamku.

11.5. Cmentarz komunalny

W roku 2019 uaktualniono zasady utrzymania cmentarza komunalnego w Człuchowie wypełniając zalecenia instytucji kontrolujących zakres usług pozostających w sferze publicznej. Podjęto uchwały porządkujące zarządzanie cmentarzem i zgodnie z nimi w okresie od 1 września 2019 r. dokonano:

- 50 pochówków, w tym 3 w urnach,
- 2 ekshumacje na terenie cmentarza,
- złożono do grobów szczątki 8 osób, przeniesionych z innych cmentarzy,
- sprzedano 7 miejsc pod groby ziemne jednomiejscowe,
- sprzedano 18 miejsc pod groby ziemne dwumiejscowe w pionie,
- sprzedano 2 miejsca pod groby ziemne dwumiejscowe w poziomie,
- sprzedano 1 miejsce pod grób dziecięcy,
- sprzedano 1miejsce pod grób ziemny urnowy jednomiejscowy,
- sprzedano 7 miejsc rezerwowych.

12. Edukacja

12.1. Szkoły

W Gminie Miejskiej Człuchów w 2019 r. funkcjonowało 5 szkół podstawowych (w tym 2 niepubliczne) oraz 5 szkół średnich (w tym 1 niepubliczna). Gmina Miejska Człuchów jest organem prowadzącym dla jednej szkoły podstawowej tj. dla Szkoły Podstawowej nr 1 im. Przyjaciół Ziemi.

Budynek przy ul. Średniej posiada 33 sale lekcyjne (w tym: 2 pracownie komputerowe, 1 pracownię jęz. angielskiego, oraz 1 pracownię techniczną), duża i mała salę gimnastyczną, salę do gimnastyki korekcyjnej, salę do zajęć rewalidacyjnych, trzy sale służące za świetlice oraz bibliotekę szkolą.

Budynek przy ul Szkolnej składa się z 20 sal lekcyjnych (w tym 2 pracownie komputerowe), dużej hali sportowe, sali gimnastycznej, biblioteki oraz „Łasucha" – pomieszczenia do zajęć dodatkowych.

Wydatki na oświatę wynosiły **14.873.917,70** zł, z czego:

- **7.465.579,00** zł tj. 50 % pokryte zostało z subwencji oświatowej, przekazanej z budżetu państwa,
- 360.701,00 zł stanowiły wpływ z opłat za korzystanie z wychowania przedszkolnego i wyżywienia,
- 707.498,00 zł stanowiły wpływy z dotacji celowych z budżetu państwa (tj. dotacji przedszkolnej, dotacji do zakupu podręczników, wyprawka szkolna , stypendiów),
- 427.578,76 zł stanowiły wpływ z rozliczeń za koszty utrzymania dzieci z innych gmin w naszych placówkach oświatowych.

W szkołach odbywała się nauka języka obcego – języka angielskiego uczyli się wszyscy uczniowie, niemieckiego – 166 uczniów, a dodatkowego języka obcego – tj ukraińskiego uczyło się 12 uczniów.

Burmistrz w 2019 r. zwracał koszty dowożenia uczniów niepełnosprawnych do szkół ponoszonych przez rodziców na dwoje uczniów w kwocie 5.024,00 zł.

Od dnia 1 września 201 r. wszyscy uczniowie szkoły podstawowej zostali objęci bezpłatną opieką stomatologiczną. Opieka odbywa się w prywatnym gabinecie dr Iwony Filipowicz – Chajzler przy ul. Kołłątaja. Wizyty uczniów są finansowane z Narodowego Funduszu Zdrowia.

12.2. Przedszkola i żłobki

Ponadto w gminie miejskiej Człuchów w 2019 r. funkcjonowało 6 przedszkoli w tym 5 niepublicznych oraz 1 forma wychowania przedszkolnego. W zakresie opieki nad dziećmi do lat 3 w mieście funkcjonowały 4 żłobki niepubliczne.

Gmina Miejska Człuchów jest organem prowadzącym dla Przedszkola im. Jacka i Agatki. Do przedszkola uczęszczało w roku szkolnym 2018/2019 – 184 dzieci, a w roku szkolnym 2019/2020 - 182 dzieci, w 7 oddziałach. Do wszystkich przedszkoli niepublicznych od września 2019 roku uczęszczało 310 dzieci, a do żłobków niepublicznych uczęszczało około 60 dzieci zamieszkałych w mieście Człuchów.

W przedszkolu miejskim w roku szkolnym 2019/2020 zatrudnionych było 14 nauczycieli, w tym 1 nauczyciel stażysta, 3 kontraktowy, 6 mianowanych oraz 4 nauczycieli dyplomowanych. Przedszkole realizuje cele i zadania określone w ustawie Prawo oświatowe, tj. pięciogodzinną podstawę programową w godzinach od 6.30 do 13.00. Dzieci mają zapewnioną opiekę w godzinach od 6.30 do 16.30. Grupy przedszkolne podzielone są według zbliżonego wieku dzieci. Każdą grupą wiekową opiekuje się dwoje nauczycieli i pomoc nauczyciela, w grupach dzieci 3- letnich dodatkowo niania. W przedszkolu realizowane są dodatkowe zajęcia z języka angielskiego, rytmiki oraz tańca towarzyskiego.

13. Kultura

Działalność kulturalna Gminy Miejskiej Człuchów kreowana jest w głównej mierze przez podległe miastu 3 instytucje kultury (Miejski Dom Kultury w Człuchowie, Miejską Bibliotekę Publiczną oraz Muzeum Regionalne) we współpracy m.in. z organizacjami pozarządowymi, instytucjami i szeroko pojętym środowiskiem kulturalnym.

13.1. Działalność Miejskiego Domu Kultury w 2019 r.

Działalność merytoryczna Miejskiego Domu Kultury skupiona jest w pracowniach, które prowadzili w 2019 r. następujący instruktorzy:

- pracownia teatralna – instr. Adam Gawroński
- pracownia modelarska – instr. Robert Wielandt
- pracownia muzyczna – instr. Andrzej Zieliński
  – instr. Miłosz Gawroński
  – instr. Tadeusz Seibert
- pracownia plastyczna – instr. Joanna Bondarenko
- pracownia taneczna – Marzena Jodłowska–Przyszlak

- pracownia gier i zabaw – instr. Elżbieta Gawrońska
- pracownia haftu kaszubskiego – instr. Józefa Sitarz.

13.1.1. Imprezy kulturalno–rozrywkowe

– **Dni Człuchowa.** Coroczne obchody urodzin naszego miasta. Popołudniowy koncert rozpoczynają dzieci i młodzież z instytucji miejskich, prezentując program wokalny i taneczny przygotowany przez cały rok szkolny pod okiem nauczycieli lub instruktorów MDK w Człuchowie. Co roku na tej imprezie gościmy w Człuchowie gwiazdy polskiej sceny muzycznej.

– **Pomorski Przegląd Piosenki Dziecięcej oraz Pomorski Przegląd Piosenki Młodzieżowej.** To ciesząca się dużym zainteresowaniem impreza, która swym rozmachem obejmuje nie tylko teren powiatu człuchowskiego, gościmy uczestników z całego województwa pomorskiego oraz województw ościennych. Celem przedsięwzięcia jest prezentacja i upowszechnianie dorobku artystycznego dzieci i młodzieży. Przegląd ten pozwala rozwijać ich pasje, a także odkrywa prawdziwe talenty. Główny patronat nad imprezą sprawuje corocznie Marszałek Województwa Pomorskiego, a fakt ten podnosi rangę wydarzenia. Każdą edycję przeglądu ocenia profesjonalne jury powołane przez organizatorów. Cała impreza sprzyja integracji oraz wspólnej zabawie. Jest doskonałą możliwością rodzinnego spędzania wolnego czasu. Zarówno pierwszy dzień imprezy, czyli przesłuchania konkursowe, jak i dzień drugi – koncert galowy, jest wspaniałym wydarzeniem kulturalnym w naszym mieście.

– **Street Jam.**To impreza o charakterze otwartym, a swoją specyfiką ma zachęcić młodych ludzi do wyzwalania emocji przy pomocy ulicznych sztuk artystycznych. Podczas trwania tego specyficznego spotkania na ulicach centrum Człuchowa, prowadzone są swoiste animacje z następujących dziedzin artystycznych i sportowych:

- „Hip–hop music jam” – na scenie ustawionej w Rynku występują lokalni raperzy, którzy na ten dzień przygotowują specjalny materiał, w którym znaleźć się powinny treści antyalkoholowe i antynarkotykowe;
- „Graffiti jam” – graficiarze na specjalnie ustawionych planszach tworzą obrazy o tematyce profilaktycznej;

- „Street dance jam" –akcja poprzedzona jest warsztatem tanecznym dla wszystkich zainteresowanych tą dziedziną sztuki;
- „Street ball jam" – podczas trwania akcji artystycznych rozgrywa się także uliczny turniej koszykówki.

– **Środkowopomorska Giełda Birofilska.** Coroczne spotkanie miłośników kolekcjonowania gadżetów piwnych jak etykiety, kapsle, podstawki, butelki itp. Od godz. 7:00 w sali widowiskowej MDK w Człuchowie spotykają się birofile z całej Polski. Jest to niebywała okazja do uzupełnienia własnej kolekcji, a także zamiany czy sprzedaży okazów z własnych zbiorów. Wstęp na giełdę jest bezpłatny.

– **Impresje Rodzinne / Piknik Rodzinny.** Miejscem imprezy jest plaża OSiR. Impreza w charakterze pikniku. Dzień ten bogaty jest w atrakcje dla całych rodzin. Dodatkową atrakcją były występy dzieci i młodzieży z pracowni artystycznych MDK w Człuchowie.

– **Polish Boogie Festival**. To jedyna taka impreza w Polsce i Europie Środkowej promująca muzykę boogie–woogie, a także inne dziedziny kultury z nią związane: taniec, fotografię czy też film. Jest wyjątkowym wydarzeniem ze względu na unikatowe połączenie mistrzowskiej muzyki i pięknej scenerii. Od samego początku festiwal zapraszał największe gwiazdy światowej sceny gatunku. Co roku wybitne i legendarne nazwiska przylatują do Człuchowa na jedyny, ekskluzywny koncert. W ten sposób Człuchów, Pomorze i Polska znalazły się w elitarnym gronie gospodarzy międzynarodowych festiwali boogie–woogie. W ramach Festiwalu odbywają się warsztaty taneczne, kino festiwalowe, kino samochodowe, boogie party,a także cykl koncertów. Praktycznie każdy znajdzie podczas jego trwania coś dla siebie. Dzieci i młodzież, a także dorośli chętnie uczestniczą w zajęciach tanecznych prowadzonych przez profesjonalnych trenerzy tańca boogie–woogie. Kino festiwalowe to propozycja dla wszystkich, którzy lubią dobre produkcje a także w przypadku kina samochodowego niewątpliwa i nieczęsta możliwość połączenia dobrego filmu z niesamowitą atmosferą jaka towarzyszy projekcji pod chmurką. Cykl koncertów jest również propozycją dla różnych odbiorców, występują wówczas artyści światowego formatu. Koncerty galowe prowadzi co roku Piotr Baron z Radiowej Trójki. Wśród nazwisk goszczących w Człuchowie znalazły się tak wybitne postacie jak: Al Copley, Rob Rio, Mitch Woods, Bob Seeley, Mike Sanchez, Ron Thompson, Harriet Lewis, Christoph Steinbach, Nico

Brina, Joe Bonsack, Clemens Vogler, Richie Loidl, Boogie Boys i wielu innych. Na ulicach miasta odbywa się wyścig motorów Cafe Racer. W organizację festiwalu włączyły się w roku 2019 zarówno Canpol, jak i Galeria Handlowa „Brama Pomorza" w Lipienicach.

– **CZW RapNight.** Koncerty muzyki hip–hopowej w wykonaniu lokalnych raperów oraz zaproszonych artystów czołówki polskiej sceny gatunku. W ramach imprezy odbywają się także warsztaty graffiti. Impreza skierowana jest do młodzieży.

13.1.2. Działania kulturalne, artystyczne i ludyczne o charakterze publicznym

Chronologiczny wykaz działań kulturalnych, artystycznych i ludycznych o charakterze publicznym.

Tabela 19. Chronologiczny wykaz działań kulturalnych, artystycznych i ludycznych o charakterze publicznym organizowanych przez MDK.

Data	Działanie	Miejsce	Liczba uczestników/ widzów
06.01	Orszak Trzech Króli	Rynek Miejski	450
13.01	27. Finał Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy	MDK/ teren miasta	500
24.01	Dzień Babci i Dziadka – przedszkole BAJKA	Sala widowiskowa MDK	220
25.01	Dzień Babci i Dziadka – przedszkole SMYK	Sala widowiskowa MDK	200
01.02	Przedstawienie pracowni teatralnej – scena młodzieżowa – spektakl pt. „Wiktoria czyli dialog macicy z mózgiem".	Sala widowiskowa MDK	180
04 – 05.02	Koncert zimowy - PIANO	Sala widowiskowa MDK	380
08.02	Impreza integracyjno rozrywkowa dla działaczy kultury pn. IKAR	Sala widowiskowa MDK	50
11.02 – 22.02	FERIE ZIMOWE	MDK	50
20.02	Przedstawienie pt. „Cyrk leśnych robaczków" w wykonaniu aktorów z KRAK – ART	Sala widowiskowa MDK	170
27.02	Wyzwolenie Człuchowa	Pomnik oraz MDK	70

03.03	Bieg tropem wilczym - nagłośnienie	Park Miejski	
08.03	Koncert pt. „Wymyśliłam pejzaż ten” w wykonaniu Barbary Brody – Malon z zespołem	Sala widowiskowa MDK	100
09.03	Turniej FIFA – eliminacje	Salon wystawowy MDK	25
16.03	Turniej FIFA – eliminacje	Salon wystawowy MDK	25
20.03	Eliminacje XXXV Wojewódzkeigo Konkursu Recytatorskiego Poezji Polskiej	Sala widowiskowa MDK	50
22.03	Eliminacje Powiatowe 64. Ogólnopolskiego Konkursu Recytatorskiego	Sala widowiskowa MDK	20
23.03	Turniej FIFA – eliminacje	Salon wystawowy MDK	25
30.03	Turniej FIFA – eliminacje	Salon wystawowy MDK	25
06.04	Turniej FIFA – eliminacje	Salon wystawowy MDK	25
13.04	Turniej FIFA – finał	Salon wystawowy MDK	25
25.04	Konkurs Piosenki Ekologicznej „Żyj z przyrodą w zgodzie”	Sala widowiskowa MDK	180
26.04	Występ sceny dziecięcej – przedstawienie pt. „DUCH”	Sala widowiskowa MDK	150
26.04	Koncert relaksacyjny	Sala widowiskowa MDK	20
27.04	Wyjazd pracowni tanecznej na turniej tańca do Śliwic	wyjazd	50
03.05	Obchody Święta Narodowego 3 maja	Pomnik	
05.05	Premierowy występ sceny dorosłych – przedstawienie pt. „Gąska”	Sala widowiskowa MDK	150
10.05	Występ sceny dziecięcej – przedstawienie pt. „DUCH” - dla szkół 2 spektakle	Sala widowiskowa MDK	300
22.05	Koncert Studia Piosenki	Sala widowiskowa MDK	70
24.05	Dzień Matki – przedszkole SMYK	Sala widowiskowa MDK	150
24.05	Pokazy tańca grup tanecznych MDK oraz Szkoły Tańca DANCEMANIA	Sala widowiskowa MDK	200
26.05	Bieg Tura – nagłośnienie	Rynek Miejski	

30.05	Występ sceny dziecięcej – przedstawienie pt. „PUDŁO” - 2 spektakle	Sala widowiskowa MDK	300
01.06	XXV Pomorski Przegląd Piosenki Dziecięcej ora V Pomorski Przegląd Piosenki Młodzieżowej	Sala widowiskowa MDK oraz Rynek Miejski	400
03.06 – 04.06	Koncert wiosenny PIANO	Sala widowiskowa MDK	350
05.06	Przedstawienie Teatru TĘCZA pt. „Masza i niedźwiedź”	Sala widowiskowa MDK	180
12.06	Występ sceny dziecięcej – przedstawienie pt. „Wybory”	Sala widowiskowa MDK	150
14.06	Dni Człuchowa – koncert lokalny oraz gwiazdy wieczoru: MESAJAH oraz CLEO	Stadion OSiR	3000
16.06	Turniej FIFA	Salon wystawowy MDK	40
22.06 – 23.06	MOTOCROSS - nagłośnienie	Motocross	
29.06	STREET JAM – konfrontacja sztuk ulicznych	Plaża OSiR	200
30.06	Występ sceny dorosłych – przedstawienie pt. „GĄSKA”	Sala widowiskowa MDK	150
07.07 – 30.09	Trzymiesięczny projekt pn. „Wrzuć na luz reedycja” - warsztaty taneczne w Człuchowie, Debrznie i Kamieniu Krajeńskim	MDK Człuchów, CKSiT Debrzno, MGOK Kamień Krajeński	50
07.07	Piknik rodzinny	Amfiteatr na plaży OSiR	60
07.07	Turniej FIFA	Salon wystawowy MDK	40
13.07	Giełda Birofilska	Salon wystawowy MDK	140
25.07	Lawendowy jarmark – nagłośnienie	Rynek Miejski	
25.07	XV Polish Boogie Festival – Canpol Night	Kompleks Turystyczny CANPOL	350
26.07	XV Polish Boogie Festival – FRIDAY NIGHT LIGHTS	Polana Rodzinna w Lasku Luizy	3000
27.07	XV Polish Boogie Festival – koncert galowy SATURDAY NIGHT LIGHTS	Polana Rodzinna w Lasku Luizy	3000
17.08	CZW Rap Night	Stadion OSiR	1500
30.08 – 31.08	Dni Powiatu i Pożegnanie lata	Stadion OSiR	2500

29.09	Zakończenie projektu pn. „Wrzuć na luz reedycja” - pokazy w Człuchowie i Kamieniu Krajeńskim	Rynek Misjki w Człuchowie oraz Kamień Krajeńki	200
29.10	Występ sceny dziecięcej – przedstawienie pt. „DUCH” - 2 spektakle	Sala gimnastyczna	250
11.11	Obchody Narodowego Święta Niepodległości	Pomnik	
30.11	Koncert BUKARTYK / AJAGORE	Sala gimnastyczna	100
05.12	Dzień wolontariusza	Sala gimnastyczna	170
08.12	Mikołajki Miejskie	Rynek Miejski	400
15.12	Wigilia w Rynku - nagłośnienie	Rynek Miejski	
18.12	Jasełka – przedszkole BAJKA	Sala gimnastyczna	180
22.12	Spotkanie z kolędą	Sala gimnastyczna	220

13.1.3. Instytucje, organizacje i stowarzyszenia współpracujące z MDK

Organizacje pozarządowe:

- Stowarzyszenie „ProKultura”,
- Towarzystwo Kultury Teatralnej,
- Towarzystwo Miłośników Ziemi Człuchowskiej,
- Towarzystwo Pomocy im. Św. Brata Alberta,
- Stowarzyszenie „Podaj dalej”,
- Fundacja Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy,
- Towarzystwo Opieki nad Zwierzętami,
- Stowarzyszenie Człuchowskie Miejskie Forum Samorządowe,
- Stowarzyszenie „Sabat Człuchowskich Szefowych”,
- Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Ziemi Człuchowskiej w Debrznie,
- kluby seniora.

Instytucje:

- Urząd Marszałkowski w Gdańsku,
- Urząd Miejski w Człuchowie,
- Urząd Gminy w Człuchowie,

- Rada Miejska w Człuchowie,
- Starostwo Powiatowe w Człuchowie,
- Społeczne Ognisko Muzyczne w Człuchowie,
- Ośrodek Sportu i Rekreacji w Człuchowie,
- Miejska Biblioteka Publiczna w Człuchowie,
- Muzeum Regionalne w Człuchowie,
- Miejska Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Szkoły, przedszkola, placówki wychowawczo–opiekuńcze oraz ośrodki kultury w regionie,
- Powiatowa Stacja Sanitarno–Epidemiologiczna w Człuchowie,
- Teatr Lalki „Tęcza" w Słupsku,
- Bałtycki Teatr Dramatyczny w Koszalinie,
- Instytut Teatralny im. Zbigniewa Raszewskiego w Warszawie.

Media:

- Polskie Radio Program 3,
- Polskie Radio Program 1,
- TVP 1, TVP 2, TVP Gdańsk,
- Gazeta Pomorska oddział Chojnice,
- Radio Weekend,
- Radio Koszalin,
- Dziennik Bałtycki,
- Express Bydgoski,
- Dziennik Człuchowski.

13.2. Działalność Miejskiej Biblioteki Publicznej w 2019 r.

W 2019 z wypożyczalni skorzystało **2819** czytelników (w tym 254 w Filii nr 1).

Tabela 20. Struktura czytelników wg wieku

STRUKTURA CZYTELNIKÓW WG WIEKU (n= 2819 osób)		
	MBP	**Filia nr 1**
do lat 5	**149**	**5**

6-12 lat	**738**	**49**
13-15 lat	**225**	**18**
16-19 lat	**222**	**17**
20-24 lata	**133**	**7**
25-44 lata	**382**	**71**
45-60 lat	**326**	**38**
Powyżej 60 r.ż	**390**	**49**

Tabela 21. Wypożyczanie książek.

Wypożyczenia książek		
	MBP	**Filia nr 1**
Literatura piękna dla dorosłych	**33246**	**4465**
Literatura piękna dla dzieci	**12891**	**1440**
Literatura popularno-naukowa	**5916**	**736**
Zbiory specjalne	**246**	**0**

- W poszczególnych działach odwiedziło bibliotekę **23315** czytelników.
- Łącznie w 2019 r. zarejestrowano **53717** odwiedzin (zarówno podczas spotkań autorskich, wystaw, szkoleń, lekcji bibliotecznych, warsztatów, teatrzyków itp.).
- Udzielono **11297** informacji (w tym 491 Filia nr 1).
- Udostępniono na miejscu **12268** książek (w tym 255 na Filii nr 1), **6797** czasopism (690 na Filii nr 1).

Na koniec grudnia 2019 r. Miejska Biblioteka Publiczna posiadała 87 491 książek (MBP 76695, a Filia nr 10796), 1 117 oprawionych czasopism i 7 661 zbiorów specjalnych (w tym 60 egzemplarzy elektronicznych). W 2019 r. przybyło łącznie 2612 książek,

z zakupu 2132 wol., dary 480 wol. Z Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego pozyskano 18 333,00 zł.

Przez cały ubiegły rok Miejska Biblioteka Publiczna zorganizowała liczne spotkania autorskie, warsztaty, odczyty, konkursy, szkolenia, spotkania i wystawy, w tym:

- 7 spotkań Dyskusyjnego Klubu Książki (DKK) z udziałem 88 osób,
- 36 pogadanki i odczyty dla 604 osób,
- 16 spotkań autorskich, w których udział wzięło 745 osób. W człuchowskiej bibliotece goszczono w 2019 r.: Dorotę Schrammek Justynę Szymańską, Jana Wyrwasa, Marię Kozicką, Edytę Barańską, Julitę i Sławomira Puciulów, Romualda Bławata, Izabellę Klebańską, Romana Pankiewicza, Ewę Gałat, Roberta Czerniaka, Agnieszkę Frączek, Andrzeja Suchańskiego, Wojciecha Kuczoka,
- 2 koncerty/recitale z udziałem 107 osób – recital Laury Łącz, koncert Jadwigi Szufrajdy,
- 37 lekcji bibliotecznych z udziałem 638 uczniów,
- 170 zajęć plastycznych dla 2647 dzieci,
- 31 wycieczek przedszkolaków do biblioteki – 276 osób,
- 40 bezpłatne szkolenia komputerowe dla 195 osób w ramach projektu e-Mocni,
- 45 warsztatów dla dzieci i dorosłych z udziałem 700 osób,
- 2 kiermasze, które odwiedziło 450 osób – (wielkanocny i bożonarodzeniowy),
- 33 teatrzyków z udziałem 791 dzieci,
- 9 wernisaży z udziałem 482 osób.

MBP prezentowała obrazy Eugeniusza Jana Kozłowskiego, Danuty Łuczkiewicz, Doroty Zduńskiej Wirginii Buraczewskiej, Adama Papke, odbyła się również poplenerowa wystawa „M jak morze” Ponadto odbyły się:

- prezentacje zdjęć Marii Kozickiej i Janiny Szymanowskiej,
- konkurs literacki: „A u nas w Człuchowie” - konkurs literacki dla dorosłych i młodzieży, w którym wzięło udział 8 osób,
- akcja Narodowe Czytanie – Nowele Polskie – 120 osób uczestniczyło w spotkaniu na człuchowskim rynku,
- animacje w plenerze z okazji Dnia Niepodległości, które zostały również zauważone i opisane w branżowym piśmie „Biblioteka Publiczna”,
- 40 warsztatów, w których udział wzięło 700 osób.

13.3. Działalność Muzeum Regionalnego w 2019 r.

Muzeum Regionalne zorganizowało w 2019 r. 37 warsztatów,

- 3 wydarzenia plenerowe,
- 79 lekcji muzealnych,
- 11 wystaw czasowych.

13.3.1. Gromadzenie, opracowywanie i konserwacja zbiorów

Do dnia 31.12.2019 r. zbiory Muzeum powiększyły się o 124 pozycje inwentarzowe, do działu artystyczno-historycznego przybyło 124 wpisów. Wśród pozyskanych do zbiorów Muzeum obiektów znalazły się m.in.:

- Misa mosiężna z przedstawieniem NMP, Norymberga, I poł. XVI w.
- Kufel barokowy, Norymberga, sygn. 1752
- Pistolet skałkowy, Lazarino Cominazzo, Włochy, XVII w.,
- Strzelba skałkowa, sygn.. R. Clark, Londyn, ok. 1750
- Prochownica rogowa grawerowa, Europa Zach., XVII w.
- Kordelas, Peter Wirsberg, Solingen, przed 1645 r.
- zbiór rysunków (80 szt.) J. B. Jakubowskiego tworzących cykl Kościół p.w. św. Jakuba Ap. Starszego

W roku sprawozdawczym opracowano 130 kart katalogu naukowego muzealiów w dziale artystyczno-historycznym. Do działu biblioteczno – dokumentacyjnego, do części kartograficznej zakupiono 17 map na kwotę 9.700,00 zł, (m.in. Mapa Prus Zachodnich, oprac. F. Ludwig Güssefeld, 1780 r., Mapa Polonia Regnum et Silesia Ducatus, wyd. Matteau Meriani, Frankfurt n/M, 1638 r., Mapa Świętego Cesarstwa Rzymskiego, oprac. Julius Reichelt oraz Nicolas Visscher, Amsterdam, ok. 1710 r.)

Do księgozbioru zakupione zostały wydawnictwa związane tematycznie z działami Muzeum oraz historią regionu i Pomorza. Księgozbiór powiększył się o 66 pozycji z czego 31 pozycji to zakupy, a 35 otrzymaliśmy w darze oraz w ramach wymiany wydawnictw.

13.3.2. Działalność wystawiennicza

Wystawy stałe:

- Badania archeologiczne na człuchowskim wzgórzu zamkowym.
- Pradzieje ziemi człuchowskiej
- Z dziejów miasta i regionu
- Kultura materialna Ziemi Człuchowskiej
- Sztuka i rzemiosło artystyczne XV-XX w.
- Człuchów – z dziejów zamku

W 2019 r. wystawa Z dziejów miasta i regionu została rozszerzona o gablotę, w której prezentujemy kusze zakupione do zbiorów Muzeum w ostatnich latach, a także groty bełtów i produkty, półprodukty rogowe wykorzystywane przy wytwarzaniu kusz, odkryte podczas prac archeologicznych w obrębie zamku człuchowskiego.

W roku sprawozdawczym na stałych ekspozycjach Muzeum Regionalnego w Człuchowie prezentowane były również muzealia wypożyczone z:

- Muzeum Pomorza Środkowego w Słupsku
- Muzeum Ziemi Złotowskiej
- Muzeum w Koszalinie
- Muzeum Zachodniokaszubskiego w Bytowie

Wystawy czasowe:

- „Pod znakiem biało-czerwonej szachownicy-sierżant pilot Jan Mikszo (1909-1996)" -wystawa pochodziła w przeważającej części ze zbiorów prywatnych rodziny Jana Mikszo. Prezentowane były fotografie, dokumenty i pamiątki dotyczące Jana Mikszo począwszy od jego dzieciństwa i młodość spędzonych w Wilnie, przez służbę w lotnictwie przedwojennym, służbę w RAF-ie podczas II wojny światowej, aż do czasów powojennych, kiedy osiedlił się w Człuchowie. Ekspozycję uzupełniały muzealia z Muzeum Okręgowego im. Stanisława Staszica w Pile oraz Muzeum Regionalnego w Człuchowie.

- „Na zdrowie" - interaktywna wystawa edukacyjna przygotowana przez Centrum Hewelianum w Gdańsku. Składała się z ponad 20 stanowisk, wyposażonych w modele anatomiczne oraz multimedialne, mechaniczne i manualne urządzenia do interakcji.

- Wystawa pokonkursowa „Najpiękniejsza pisanka”. Na wystawie znajdowały się prace zgłoszone do kolejnej edycji konkursu, a także fragment kolekcji pisanek Jana Bernarda Jakubowskiego.

- „Tajemnice wiannej skrzyni, czyli polskie stroje regionalne” - na wystawę składało się ponad dwadzieścia damskich, męskich i dziecięcych kompletnych strojów ludowych, a także ich elementów pochodzących z różnych regionów Polski. Prezentowane stroje ludowe pochodziły ze zbiorów Muzeum Ziemi Kujawskiej i Dobrzyńskiej
we Włocławku.

- „Architektura zamku w Człuchowie” - wystawa prac zgłoszonych do kolejnej, VI edycji konkursu plastycznego dla dzieci i młodzieży Architektura zamku w Człuchowie. Prace prezentowane są na kolejnych kondygnacjach przejazdu bramnego.

- „Andrzej Leśnik CZAS ZAPISANY/FRAGMENTY 2005-2018” – wystawa malarstwa. Andrzej Leśnik – ur. w 1959 r. w Głuszycy na Dolnym Śląsku. Studiował w Państwowej Wyższej Szkole Sztuk Plastycznych w Poznaniu, dyplom z malarstwa obronił w pracowni prof. Włodzimierza Dudkowiaka. W 2014 roku otrzymał tytuł naukowy profesora zwyczajnego, obecnie jest profesorem w ASP w Poznaniu na Wydziale Edukacji Artystycznej. Prowadzi pracownię malarstwa. Wystawia od 1981 roku. Prace prezentował na wystawach indywidualnych przede wszystkim w Galeriach Poznania jak i Warszawie, Gdańsku, Łodzi, Wrocławiu, wystawach zbiorowych w kraju i zagranicą: Niemczech, Szwecji, Belgii.

- „Broń i barwa XVII - XX wieku z kolekcji Stefana Ochmanna” - prezentowane obiekty to broń biała i palna zarówno proweniencji polskiej jak i wschodniej. Dużą część ekspozycji stanowiły nakrycia głowy, zarówno czapki jak i hełmy Wojska Polskiego z lat 1914-1945. Wśród nich m.in. czapka podoficera lotnictwa Wojsk Wielkopolskich z 1919 r. po mundury Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie z lat II wojny światowej.

- „Dariusz Kaleta Magiczny Lechistan - wystawa malarstwa”. Dariusz Kaleta - ur. w 1960 roku w Lubaniu Śląskim. Gruntowne wykształcenie plastyczne odebrał w krakowskiej Akademii Sztuk Pięknych na Wydziale Grafiki w Katowicach. W 1987 r. otrzymał dyplom w pracowni prof. Tadeusza Grabowskiego, wkrótce otrzymując aneks w pracowni litograficznej profesora Tadeusza Gawrona. Szerokiemu gronu znany jest nie tylko jako malarz, ale także jako działający od 2002 roku dyrektor Galerii Sztuki Współczesnej w Kołobrzegu.

- „Ewa Miśkiewicz Żebrowska Siła natury i wyobraźni retrospektywna wystawa malarstwa i grafiki”. Doktor habilitowany sztuk plastycznych. Twórczość w dziedzinie grafiki artystycznej, malarstwa, rzeźby, fotografii. Absolwentka Państwowej Wyższej Szkoły Sztuk Plastycznych w Łodzi, Wydziału Grafiki i Malarstwa. Wykładowca w Katedrze Projektowania Krajobrazu Zachodnio-pomorskiego Uniwersytetu Technologicznego w Szczecinie. Autorka 40 wystaw indywidualnych i ok. 200 zbiorowych w kraju i zagranicą m.in. w USA, Danii, Holandii, Niemczech. Prace w zbiorach muzealnych i prywatnych w Polsce i zagranicą.

- „Niepodległość jest kobietą. Ochotnicza Legia Kobiet i Przysposobienie Wojskowe Kobiet 1919-1939”. Wystawa zorganizowana w związku z przypadającą w 2019 r., 80. rocznicą wybuchu II wojny światowej, jak również 100. rocznicą wydarzeń, które miały istotne znaczenie dla ukształtowania się polskiej państwowości w pierwszej połowie XX w. Ekspozycja nawiązywała do kobiecych formacji wojskowych powstałych w okresie tworzenia się II Rzeczypospolitej Polskiej: działającej od 1918 r. Ochotniczej Ligii Kobiet oraz formułującego się od 1922 r. Przysposobienia Wojskowego Kobiet. Na wystawie zaprezentowano m.in. sylwetki mundurowe tytułowych formacji, elementy uzbrojenia i ekwipunku indywidualnego, dokumenty, fotografie oraz gazety.

- „Wanda Frąckowska Woskiem malowane”. Zajmuje się malarstwem (batikiem), grafiką oraz witrażem. Od wielu lat prowadzi pracownie batiku i witrażu na Uniwersytecie Trzeciego Wieku w Gdyni.Jest członkiem Związku Polskich Artystów Plastyków, Stowarzyszenia Artystów Wybrzeża ERA ART. Udział w wielu wystawach indywidualnych i zbiorowych. Dyplom na Wydziale Projektowania

Graficznego Akademii Sztuk Pięknych w Gdańsku w 1977 roku pracownia prof. Witolda Janowskiego.

13.3.3. Działalność edukacyjna

Inicjatywy muzeum w zakresie działalności edukacyjnej kierowane są zarówno do dzieci i młodzieży, jak i do dorosłych. W 2019 r. zorganizowano:

- Ferie w Muzeum (11-22 lutego 2019), podczas których zaproponowało dzieciom i młodzieży zajęcia plastyczne w związku z ogłoszeniem przez Muzeum kolejnej, VI edycji konkursu Architektura zamku w Człuchowie, zajęcia muzealne w oparciu o interaktywną wystawę Na zdrowie, a także warsztaty: Dawne gry i zabawy oraz Damy i rycerze – moda w średniowieczu.
- Warsztaty zdobienia pisanek
- Warsztaty tkackie
- Warsztaty bożonarodzeniowe
- Konkursy:
    - Najpiękniejsza pisanka
    - Architektura zamku w Człuchowie

W 2019 r. pracownicy Muzeum przeprowadzili 79 lekcji i warsztatów muzealnych, w których wzięło udział 1523 uczestników.

13.3.4. Inne wydarzenia

- Noc Muzeów (18 maja 2019). Temat przewodni Nocy Muzeów w 2019 r. nawiązywał do 80. rocznicy wybuchu II wojny światowej. Przedstawiono zagadnienia dotyczące tematyki militarnej w chwili rozpoczęcia wojny oraz czasu bezpośrednio go poprzedzającego. Uwzględnione zostały także wątki mniej znane takie jak: historia kobiet-żołnierzy w bojach wrześniowych czy polska militarna myśl techniczna w schyłkowym okresie lat trzydziestych XX wieku. Podczas Nocy Muzeów trwał konkurs wiedzy o Muzeum, w fosie zamkowej prezentowano motocykle CSW Sokół 1000 z wózkiem bocznym, Sokół 600 RT M211 oraz Sokół 125 (goście mieli możliwość przejażdżki), urządzono pokaz umundurowania i wyposażenia członkiń Przysposobienia Wojskowego Kobiet, zorganizowano stanowisko werbunkowe - stolik pisarza wojskowego oraz punkt lekarski, polową strzelnicę historyczną wyposażoną w

karabinki systemu Mauser, karabiny Mosin, pistolety maszynowe Suomi KP31 i MP38 oraz CKM Maxim wz. 1910. Podczas Nocy Muzeów odbywała się również projekcja filmu z cyklu wspieranego przez MKiDN Muzeum Utracone Pamięć jest Kluczem.

- Zamkowy Piknik Historyczny Zanim powstała twierdza..., (10 sierpnia 2019 r.). Podczas III Zamkowego Pikniku Historycznego nawiązywano do wczesnego średniowiecza,
  do czasów Słowian, Wikingów, a także pierwszych Piastów. W zaimprowizowanym obozowisku wczesnośredniowiecznym zaprezentowane zostały ubiory, wyposażenie oraz uzbrojenie Słowian i Wikingów. Zostały także przedstawione szyki bojowe wczesnego średniowiecza, walki wojów, rybactwo i rybołówstwo śródlądowe wczesnego średniowiecza. W czasie Pikniku trwały warsztaty historyczne: uczestnicy wydarzenia mogli spróbować swoich sił na torze łuczniczym, nauczyć się pleść sznury na lucetach,
  a także jak wykonać wczesnośredniowieczną biżuterię. Wydarzeniu towarzyszył pokaz kulinarny, a także wędzarnia słowiańska.Wstęp do Muzeum oraz udział we wszystkich atrakcjach Pikniku był bezpłatny.

- Wieczór z Mozartem koncert w wykonaniu Capella Thoruniensis

13.3.5. Wydawnictwa

Wydawnictwa wydane przez muzeum w 2019 r. to:

- Merkuriusz Człuchowski, kwartalnik redagowany przez Klub Przyjaciół Muzeum, w lipcu 2019 r. ukazał się kolejny numer Kwartalnika Merkuriusz Człuchowski, Nr (98-101) 2019 r.,
- Wystawom czasowym towarzyszyły zaprojektowane przez pracowników i wydane przez Muzeum składanki i plakaty.

14. Przedsiębiorcy

W 2019 r. zarejestrowano w gminie, w rejestrze CEIDG, **163 nowych** przedsiębiorców. Najczęściej przedmiotem działalności tychże przedsiębiorstw było: budownictwo, sprzedaż detaliczna, transport, naprawa pojazdów.

W 2019 r. wyrejestrowano 99 przedsiębiorców osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą. Najczęściej przedmiotem działalności wyrejestrowanych podmiotów było budownictwo i sprzedaż detaliczna.

Ogółem według stanu na dzień 31 grudnia 2019 r. zarejestrowanych było 1142 przedsiębiorców.

Na dzień 1 stycznia 2019 r. 45 podmiotów posiadało zezwolenie na sprzedaż napojów alkoholowych, natomiast na dzień 31 grudnia 2019 r. 50 podmiotów.

Wykres 3. Liczba zarejestrowanych i zlikwidowanych działalności gospodarczych w latach 2018 i 2019

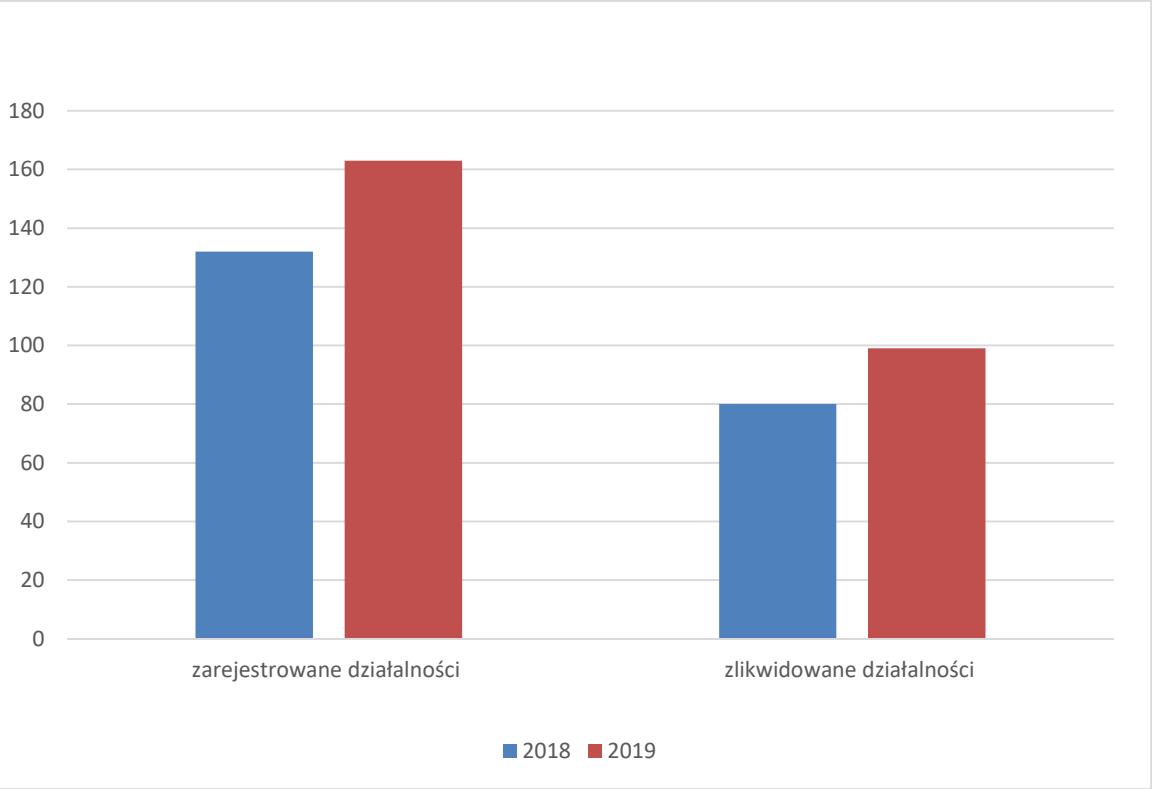

15. Gospodarowanie mieniem komunalnym

Powierzchnia geodezyjna Człuchowa wynosi 1 278 ha.

15.1. Struktura gruntów

W 2019 r. w strukturze użytkowania gruntów można wyróżnić:

a) grunty zabudowane i zurbanizowane – 450 ha, w tym:
   a. tereny mieszkaniowe 121 ha,
   b. tereny przemysłowe 32 ha ,
   c. inne tereny zabudowane 75 ha,
   d. zurbanizowane tereny niezabudowane 45 ha,
   e. tereny rekreacyjno–wypoczynkowe 67 ha,
   f. tereny komunikacyjne: drogi 94 ha, tereny kolejowe 16 ha,

b) grunty rolne – 503 ha, w tym:
   a. grunty orne 401 ha ,
   b. sady 10 ha,
   c. łąki trwałe 24 ha,
   d. pastwiska trwałe 28 ha,
   e. grunty rolne zabudowane 13 ha,
   f. grunty pod stawami i pod rowami 2 ha,
   g. grunty zadrzewione i zakrzewione na użytkach rolnych 1 ha,
   h. nieużytki 24 h,

c) grunty leśne – 15 ha,
   a. lasy 13 ha,
   b. grunty zadrzewione i zakrzewione 2 ha,

d) grunty pod wodami powierzchniowymi płynącymi 304 ha ,

e) użytki ekologiczne 6 ha.

Pod względem własności gruntów podział wygląda następująco:

a) grunty wchodzące w skład gminnego zasobu nieruchomości – 287,1609 ha,

b) grunty przekazane w trwały zarząd – 18,4229 ha,

c) grunty oddane w użytkowanie wieczyste – 84,4033 ha.

Poza tym Gmina Miejska Człuchów posiada grunty własne położone w granicach administracyjnych gminy Człuchów o powierzchni 34,9463 ha, są to:

a) 0,6688 ha zabudowane trzydziestorodzinnym domem mieszkalnym w Ględowie 4d i zespołem garaży murowanych,
b) 5,8158 ha nieczynne wysypisko śmieci w obrębie wsi Dębnica,
c) 28,46 ha czynne wysypisko śmieci w obrębie wsi Kiełpin,
d) 0,3516 ha będących własnością Skarbu Państwa, a będących w użytkowaniu wieczystym Gminy Miejskiej Człuchów.

15.2. Sprzedaż mienia komunalnego

Gmina Miejska w Człuchowie w 2019 roku dokonała sprzedaży następujących nieruchomości:

- 7 działek z przeznaczeniem na cele mieszkaniowe, poł. przy ulicach Różanej, Podbipięty i alei Lawendowej,
- 6/10 ułamkowych części działki pod budowę 6 garaży murowanych przy ulicy Kamiennej,
- 9 lokali mieszkalnych na rzecz najemców,
- 2 nieruchomości na rzecz użytkowników wieczystych, położonych przy ul. Długosza,
- 4 działek na poprawienie warunków wcześniej nabytych nieruchomości, położonych przy ulicach: Żytniej, Kasztanowej, Hubala i alei Wojska Polskiego.

Wydano 6 decyzji w sprawie przekształcenia prawa użytkowania wieczystego w prawo własności nieruchomości, tj.: pięć decyzji dotyczących nieruchomości zabudowanych garażami i jedną decyzję dotycząca nieruchomości zabudowanej budynkiem mieszkalnym. Ponadto oddano w użytkowanie wieczyste działkę pod zabudowę budynkiem przeznaczonym pod usługi sportu, m.in. restauracji, przy alei Wojska Polskiego (nad j. Rychnowskim - plaża OSiR). Uzyskano również dochody z tytułu spłat rat za nieruchomości nabyte w latach poprzednich.

15.3. Nabycie nieruchomości przez gminę

W minionym roku Gmina Miejska Człuchów nabyła nieruchomości gruntowe z przeznaczeniem na cele publiczne, m.in. na utworzenie transportowego węzła integrującego wraz ze ścieżkami pieszo – rowerowymi i rozwojem sieci publicznej transportu zbiorowego, dróg gminnych, ciągów pieszo – jezdnych, przepompowni, zarówno w drodze umów jak i przejęła z mocy ustawy o gospodarce nieruchomościami grunty

z przeznaczeniem pod drogi publiczne:

a) z mocy prawa (na skutek podziału na wniosek właściciela gruntu):

- ulica Magnoliowa,
- ulica Traugutta,

b) w drodze cywilno-prawnej (aktem notarialnym):

- ulica Kraszewskiego – użytkowanie wieczyste dwóch działek zabudowanych budynkiem dworca wraz z budynkami gospodarczymi od PKP (nieodpłatnie),
- ulica Sienkiewicza (nieodpłatnie),
- ulica Traugutta,
- ulica Jeziorna,
- ulica Towarowa.

15.4. Użytkowanie wieczyste oraz opłaty adiacenckie

W 2019 roku wydano 783 zawiadomienia potwierdzające przekształcenie prawa użytkowania wieczystego gruntów zabudowanych na cele mieszkaniowe w prawo własności.

Wydano 8 decyzji adiacenckich z tytułu wzrostu wartości nieruchomości wskutek ich podziału.

16. Ochrona środowiska

Realizacja Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Miejskiej Człuchów na lata 2019–2022 przyjętego uchwałą RM NR XLIII.306.2018 z dnia 3 października 2018 r. polegała w 2019 r. na prowadzeniu niżej omówionych zadań.

16.1. Utrzymanie zieleni miejskiej i zarządzanie zasobami przyrody

Należą do nich tereny urządzone wraz z infrastrukturą techniczną i budynkami funkcjonalnie z nimi związanymi, pokryte roślinnością, pełniące funkcje publiczne, a w szczególności park, zieleńce, promenada, bulwary – zieleń przyjeziorna, cmentarz, zieleń towarzysząca drogom, placom będące własnością gminy oraz tereny przeznaczone pod inne cele, niezainwestowane, a stanowiące własność gminy.

Zadanie to realizowane było poprzez systematyczne utrzymanie 25,89 ha terenów. Wykonywane prace polegały na grabieniu, koszeniu, ukwiecaniu, utrzymaniu elementów małej architektury, zakupie i sadzeniu nowych drzewek i krzewów itp. Koszt tych prac w roku 2019 wyniósł 386 198zł.

Prowadzone były również prace w drzewostanie takie jak: cięcia sanitarne i pielęgnacyjne, strzyżenie, wycinka drzew i wyrobienie drewna opałowego. W roku 2019 przeprowadzono również wycinkę drzew oraz usunięcie drzew zalegających w wodzie nad brzegiem jeziora Łazienkowskiego przed budową pomostów wędkarskich.

Koszt gospodarki drzewostanem w roku 2019 wyniósł 70 200 zł.

Ponadto wykonano czyszczenie z klonowych nalotów w części dwóch sektorów w parku „Lasek Luizy” za kwotę 3 888,00 zł. Zakupiono 12 ławek parkowych „Wenecja” za kwotę 8 988,84 zł oraz 250 szt. bylin „Kocimiętka Faassena” za kwotę 1 682,50 zł i donicę „Gianto Sito” za kwotę 4 243,50 zł.

16.2. Gospodarowanie wodami

Zespół jezior człuchowskich położony w granicach administracyjnych miasta zaliczany jest do wód płynących i jest własnością Skarbu Państwa. Zarządcą jezior jest Państwowe Gospodarstwo Wody Polskie. Zgodnie z obowiązującym prawem wodnym wykonywanie działań w obrębie wód wymaga stosownych decyzji, umów i wnoszenia opłat.

16.2.1. Kąpieliska

W sezonie kąpielowym w 2019 r. na terenie Miasta Człuchów funkcjonowały, zgodnie z wykazem, dwa kąpieliska położone nad Jeziorem Rychnowskim:

1. Kąpielisko Ośrodka Sportu i Rekreacji w Człuchowie (OSiR) znajdujące się na terenie obiektu OSiR Camping nr 80 przy ul. Wojska Polskiego 62.
2. Kąpielisko Ośrodek Szkoleniowy Wodnego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego (WOPR) z siedzibą Ględowo 3W.

Zgodnie z wnioskami, sezon kąpielowy na obu kąpieliskach trwał w okresie od dnia 22 czerwca 2019 r. do dnia 31 sierpnia 2019 r. Oba kąpieliska były czynne w tym okresie. Woda w kąpieliskach była przydatna do kąpieli. Zgodnie z oceną sezonową jakości wody w kąpieliskach, sporządzonej przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Człuchowie, w sezonie 2019 nie wystąpiły krótkotrwałe zanieczyszczenia.

16.2.2. Zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków

Zadanie własne gminy polegające na zaopatrzeniu w wodę i odprowadzanie ścieków prowadzi spółka gminy – Przedsiębiorstwo Komunalne, związane jest ono z poborem wód podziemnych do celów pitnych. Parametry jakościowe wody określa się jako dobre.

W analizowanym 2019 roku w ramach istniejącej sieci wodociągowej, zaopatrzenie gminy w wodę stało na dobrym poziomie. Częstotliwość występowania awarii ocenia się jako niską. Wszystkie ścieki wpływające do kanalizacji sanitarnej znajdującej się w Gminie kierowane są do zmodernizowanej Miejskiej oczyszczalni ścieków przy ul. Kamiennej w Człuchowie.

Gmina Miejska Człuchów posiada wodociągową sieć rozdzielczą o długości 50,7 km z 1 469 podłączeniami do budynków mieszkalnych oraz zbiorowego zamieszkania. W 2019 roku dostarczono nią do 13103 osób 409 dam3 wody.

Miasto Człuchów posiada czynną sieć kanalizacyjną o długości 41,4 km z 1 363 podłączeniami do budynków mieszkalnych oraz mieszkania zbiorowego. W 2019 roku odprowadzono nią 367,00 dam3 ścieków od 12655 osób

16.3. Ochrona powietrza atmosferycznego

We wrześniu 2019 roku Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o. – Zakład Energetyki Cieplnej podłączyło do sieci ciepłowniczej dziesięć budynków znajdujących się przy ul. Szczecińskiej (208 mb), ul. Żytniej (158 mb), ul. Królewskiej i Rynek (191 mb), ul. Żółkiewskiego (18 mb) i ul. Długosza (9 mb).

16.4. Gospodarowanie odpadami komunalnymi

Gmina jest zobowiązana do objęcia systemem gospodarowania odpadami wszystkich właścicieli nieruchomości zamieszkałych i niezamieszkałych na terenie gminy. Odbioru odpadów od mieszkańców, na mocy postępowania o zamówienie publiczne z 2016r., prowadziło Przedsiębiorstwo Komunalne sp. z o.o. . W 2019 r. do zagospodarowania w ZZO Nowy Dwór trafiło 6211, 66 Mg odpadów t.j.:

Tabela 22. Odpady przekazane do ZZO Nowy Dwór w 2019 r.

Lp.	KOD ODPADU	NAZWA WG KATALOGU ODPADÓW	MASA w Mg (tonach)
1.	20 03 01	Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne	3973,213
2.	20 01 11	Tekstylia	4,985
3.	20 03 07	Odpady wielkogabarytowe	206,752
4.	20 03 99	Odpady komunalne nie wymienione w innych podgrupach (POPIÓŁ)	233,93
5.	20 01 99	Inne nie wymienione frakcje zbierane w sposób selektywny (BIOODPADY)	942,495
6.	20 01 32	Leki inne niż wymienione w 20 01 31	0,45
7.	20 01 23 *	Urządzenia zawierające freony	6,779
8.	20 01 36	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21, 20 01 23, 20 01 35	1,533
9.	20 01 35*	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21 i 20 01 23 zawierające składniki niebezpieczne	5,3
10.	20 01 39	Tworzywa sztuczne	70,652
11.	15 01 01	Opakowania z papieru i tektury	66,384

12.	15 01 02	Opakowania z tworzyw sztucznych	235,54
13.	15 01 07	Opakowania ze szkła	174,81
14.	16 01 03	Zużyte opony	22,112
15.	17 01 03	Odpady innych materiałów ceramicznych i elementów wyposażenia	1,73
16.	16 01 19	Tworzywa sztuczne	7,18
17.	17 02 02	Szkło	8,74
18.	17 03 80	Odpadowa papa	8,21
19.	20 01 02	Szkło	5,06
20.	20 01 10	Odzież	0,12
21.	20 02 01	Odpady ulegające biodegradacji	0,1
22.	17 09 04	Zmieszane odpady z budowy, remontów i demontażu inne niż wymienione w 17 09 01, 17 09 02 i 17 09 03	235,602
		Razem:	6211,67 Mg

*odpad niebezpieczny

Koszt odbioru odpadów, który realizowany był zgodnie z zakresem i częstotliwością przyjętą w uchwale Rady Miejskiej w sprawie szczegółowych zasad świadczenia usług wyniósł: **1.173.079,66** zł. Koszt ten pokrywa odbieranie odpadów z nieruchomości wg niżej wymienionych zasad:

1) odpady odbierane były w każdej ilości – nie ustalono limitu co do masy odpadów.
2) odbierano następujące odpady: niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne, opakowaniowe (szklane, papierowe, tworzywo, metale oraz opakowania wielomateriałowe), meble i inne odpady wielkogabarytowe, odpady z remontów, odpady biodegradowalne i popiół.
3) w aptekach zlokalizowano pojemniki na przeterminowane lekarstwa, w PSZOK przyjmowane były wszystkie, posegregowane odpady z gospodarstw domowych w tym niebezpieczne.

Częstotliwość odbioru:

a) niesegregowane (zmieszane)
   - zabudowa wielorodzinna dwa razy w tygodniu,
   - zabudowa jednorodzinna raz w tygodniu.

b) opakowaniowe:

- zabudowa jednorodzinna: jeden raz w miesiącu- dopuszczony jest odbiór dwa razy w miesiącu w sezonie letnim,
- zabudowa wielorodzinna: jeden raz w tygodniu.

c) gabaryty, zużyty sprzęt: jeden raz na kwartał oraz interwencyjny odbiór raz w miesiącu z zabudowy wielorodzinnej oraz na bieżąco w Punkcie Selektywnej Zbiórki Odpadów w Kiełpinie.

d) biodegradowalne:

w okresie październik – marzec

- zabudowa wielorodzinna: jeden raz w tygodniu,
- zabudowa jednorodzinna: jeden raz w tygodniu

w okresie kwiecień – wrzesień

- zabudowa wielorodzinna: dwa razy w tygodniu,
- zabudowa jednorodzinna: dwa razy w tygodniu.

e) popioły:

- styczeń, luty, marzec, październik, listopad, grudzień – jeden raz w tygodniu,
- kwiecień, maj, czerwiec, lipiec, sierpień, wrzesień – dwa razy w miesiącu.

Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów czynny był w poniedziałki, środy i piątki w godzinach od 12^{00} do 17^{00}. Prowadzenie PSZOK jest elementem systemu, zgodnie z ustawą o utrzymaniu czystości i porządku w gminach. W 2019 r. mieszkańcy dostarczyli 358, 6 ton odpadów spośród 601,03 ton przyjętych ogółem przez punkt. Koszt utrzymania punktu ponoszony jest przez miasto i gminę, rozliczanie następuje w stosunku do ilości dostarczonych odpadów. W roku 2019 koszt Gminy Miejskiej Człuchów wyniósł 90.808,99zł.

W roku 2019 poniesiono również wydatek inwestycyjny w wysokości 21.364,15 zł na monitoring wizyjny miejsca magazynowania odpadów, gdzie gmina wiejska wydatkowała na ten cel 3.845,55zł (zwrot do budżetu).

Dostarczane do punktu odpady to w przeważającej części odpady budowlane, zielone z pielęgnacji ogrodów, zużyte meble i sprzęt AGD. Odpady te były magazynowane i transportowane do Instalacji Komunalnej w Nowym Dworze, w której nastąpiło ich zagospodarowanie.

Zakład Zagospodarowania Odpadów w Nowym Dworze jest spółką samorządową powołaną do gospodarowania odpadami w imieniu i na rzecz samorządów tworzących spółkę. Dostarczane w roku 2019 odpady przyjmowane były wg cen ustalonych uchwałą nr 27/2018 z dnia 20.12.2018r. Nadzwyczajnego Zgromadzenia Wspólników Zakładu Zagospodarowania Odpadów Nowy Dwór sp. z o.o.

Koszt zagospodarowania odpadów pochodzących z terenu miasta w roku 2019 wyniósł 1.420.723,55zł. Wpływy od mieszkańców będące konsekwencją ustalonej stawki nie zabezpieczyły pokrycia kosztów, dlatego też ostatni rachunek w roku 2019 został zapłacony tylko w części, a kwota 68.711,15zł obciąża rok 2020.

Ogółem od mieszkańców miasta oraz firm odebrano 6.211,67 ton odpadów komunalnych, w których było 3.973,21 ton odpadów zmieszanych oraz 2.238,45 ton odpadów wysegregowanych „u źródła" – w gospodarstwach domowych oraz firmach wytwarzających tego rodzaju odpady.

Koszt zbiórki odpadów z terenu miasta oraz transportu do ZZO Nowy Dwór w roku 2019 wyniósł: 1.173.079,66 zł. Z pobranych opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi Gmina Miejska Człuchów pokrywa koszty funkcjonowania systemu, które obejmują:

1) odbiór z posesji, transport, zbieranie w PSZOK, odzysk i unieszkodliwianie odpadów komunalnych w ZZO Nowy Dwór;
2) utrzymywanie punktu selektywnego zbierania odpadów komunalnych wspólnie z gminą wiejską Człuchów;
3) obsługę administracyjną systemu;
4) edukację ekologiczną w zakresie prawidłowego postępowania z odpadami komunalnymi.

Ustalona opłata nie obejmuje wyposażania nieruchomości w pojemniki, utrzymywania miejsc gromadzenia odpadów w czystości, usuwania odpadów wielkogabarytowych, remontowych poza wyznaczonymi harmonogramem terminami, budowania wiat ogradzających miejsca gromadzenia odpadów jak i monitorowania ich z zastosowaniem systemów wizyjnych. Wymienione obowiązki należą do właścicieli nieruchomości, które wytwarzają odpady i są ich dodatkowym kosztem.

Merytorycznie system gospodarowania odpadami obsługują administracyjnie następujące stanowiska pracy Urzędu Miejskiego: Referat Przestrzeni i Ochrony Środowiska - pełen etat ds. gospodarki odpadami wraz z zastępstwem przez etat ds. ochrony środowiska, część etatu kierownika referatu, Referat Finansów - część etatu 2 pracowników, Referat Organizacyjny i Promocji Miasta - część etatu 2 gońców. Koszty obsługi administracyjnej systemu w roku 2019 wyniosły 113 282,55 zł, nie obejmują one jednak kosztów pracy wszystkich pracowników biorących udział w obsłudze systemu.

Zgodnie z uchwałą nr XIV/91/2011 RM z dnia 14 listopada 2011 r. w sprawie zasad i trybu postępowania przy udzielaniu dotacji celowej z budżetu Gminy Miejskiej Człuchów na realizację zadań z zakresu ochrony środowiska przydzielane jest dofinansowanie w postaci dotacji celowych na wniosek zainteresowanych. W 2019 r. wpłynęły 3 wnioski o udzielenie dofinansowania, z których jeden został niezrealizowany z powodu rezygnacji wnioskodawcy. Wydatkowano na powyższy cel **3.020,00 zł**.

16.5. Edukacja ekologiczna

Edukacja ekologiczna wzorem lat ubiegłych prowadzona była w 2019r. przez miejskie placówki oświatowe tj. Przedszkole Miejskie im. Jacka i Agatki oraz Szkołę Podstawową nr 1 im. Przyjaciół Ziemi. Były to m. in. : „Człuchowski plogging – bieg na orientację połączony ze zbieraniem śmieci”, „Dzień dziecka w zgodzie z naturą”, zbiórka makulatury, „Święto drzewa”, „Tydzień Edukacji Globalnej”:

Celem projektu było zbliżenie dzieci do świata przyrody i poprzez poznawanie go dostrzeganie jego piękna, nabywanie opiekuńczego stosunku do świata roślin i zwierząt, kształtowanie mądrego i umiejętnego współżycia człowieka z przyrodą, rozwijanie poczucia troski i odpowiedzialności o obecną i przyszłą jakość życia na Ziemi.

16.6. Opieka nad zwierzętami

W 2019 roku zrealizowano cele rocznego programu opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie Gminy Miejskiej Człuchów. Gmina Miejska Człuchów zapewniła:

1. Bezdomnym zwierzętom miejsce w schronisku dla zwierząt poprzez zawarcie umowy na realizację tej usługi ze Schroniskiem dla Zwierząt VET-ZOO Serwis lek. wet. Zenon Jażdżewski, ul. M. Konopnickiej 62, 64-980 Trzcianka.
2. Wyłapywanie bezdomnych zwierząt poprzez zawarcie umowy z P.P.H.U. „KAMIR" Karol Krasienkiewicz, Jaromierz 32, 77-300 Człuchów oraz ze Schroniskiem dla Zwierząt VET-ZOO Serwis lek. wet. Zenon Jażdżewski, ul. M. Konopnickiej 62, 64-980 Trzcianka. Wyłapano 45 psów bezpańskich, z których zdecydowana większość wróciła do swoich właścicieli.
3. Świadczenie usług weterynaryjnych dla zwierząt bezdomnych oraz zwierząt rannych w przypadkach zdarzeń drogowych na terenie miasta Człuchowa przez Przychodnię Weterynaryjną lek. wet. Anna, Józef Spieszny; ul. Sienkiewicza 1m, 77 – 300 Człuchów, z którą Gmina Miejska w Człuchowie zawarła stosowną umowę. Niezbędnej pomocy weterynaryjnej w postaci: badań, leków itp. udzielono 3 psom oraz 202 kotom wolnożyjącym.
4. Współpracę z organizacją społeczną w celu zwiększenia ilości adopcji bezdomnych zwierząt.
5. Miejsce dla bezdomnych zwierząt gospodarskich znalezionych na terenie miasta Człuchowa poprzez zawarcie umowy z właścicielami gospodarstwa rolnego w Dębnicy 20.
6. Dokarmianie poprzez opiekunów społecznych 170 kotów wolnożyjących.
7. Wykonanie corocznej akcji sterylizacji i kastracji kotów bezdomnych wolno żyjących na terenie miasta Człuchowa w miesiącach luty-marzec. Umowę na te zabiegi zawarto z Przychodnią Weterynaryjną lek. wet. Anna, Józef Spieszny; ul. Sienkiewicza 1m, 77 – 300 Człuchów. W ramach akcji poddanych sterylizacji zostało 105 kotów.
8. Koszt realizacji całego zadania związanego z ochroną zwierząt wyniósł **36.925,04** zł, a na zakup karmy dla kotów wolno żyjących przeznaczono – **5. 893,31** zł.

17. Planowanie przestrzenne

17.1. Podstawa polityki planistycznej miasta

Polityka planistyczna miasta Człuchów oparta jest na obowiązującym studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Człuchów – Uchwała nr LIII/306/2009 Rady Miejskiej w Człuchowie z dnia 25 listopada 2009r. W dniu 5 września 2018r. Rada Miejska w Człuchowie podjęła uchwałę w sprawie oceny aktualności studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego miasta Człuchów.

Dokument ten stwierdza iż cele i wizje rozwoju miasta określone w studium pozostają aktualne, stanowiąc główny kierunek dążenia do wytyczonych celów. Wszystkie obowiązujące plany miejscowe są również aktualne. Braki formalne oraz nowe wymagania prawne będą likwidowane sukcesywnie w trakcie opracowywania zmian. W roku 2019 przystąpiono do realizacji pierwszych zadań określonych w „wieloletnim planie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania'' określonych w w/w analizie aktualności.

Analiza aktualności ta jest sporządzana co 4 lata, tj. raz w ciągu kadencji Rady Miejskiej w Człuchowie. Obecnie upłynął zbyt krótki okres czasu aby dokonać oceny realizacji w/w uchwały..

17.2. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego

Na terenie miasta Człuchów obowiązują obecnie dwadzieścia cztery miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. Pokrywają one ok. 59% obszaru miasta Człuchów wraz z jeziorami. W roku 2019 uchwalono jeden miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego: przy ul. Królewskiej oraz ul. Rynek, który stanowi zmianę już obowiązującej uchwały. W roku 2019 przystąpiono także do opracowania trzech planów miejscowych stanowiących łącznie powierzchnię ok. 70,25 ha.

Przez rok 2019 prowadzono kontynuację opracowania projektu planu miejscowego zagospodarowania przestrzennego terenu od Ronda Miast Partnerskich do południowej granicy administracyjnej miasta, obejmującego Jezioro Miejskie w Człuchowie (uchwała Rady Miejskiej w Człuchowie o przystąpieniu do sporządzenia miejscowego planu Nr

XXXVIII.272.2018 z dnia 12 kwietnia 2018 r. i korekta granic uchwała Rady Miejskiej w Człuchowie Nr VI.62.2019 z dnia 29 kwietnia 2019 r.) Opracowywany plan stanowić będzie prawo miejscowe dla terenu o pow. ok. 95,5ha.

Tabela 23. Stan realizacji uchwał Rady Miejskiej w Człuchowie dot. gospodarki przestrzennej miasta w 2019 r.

Lp.	Obszar prac planistycznych	Uchwała o przystąpieniu do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego	Etap realizacji uchwały
1.	Rejon ul. Sienkiewicza, ul. Porzeczkowa , ul. Wiśniowa, ul. Jerzego z Dąbrowy,	uchwała nr VI.64.2019 Rady Miejskiej w Człuchowie z dnia 29 kwietnia 2019 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu położonego przy ul. Sienkiewicza w Człuchowie.	Uchwała o przystąpieniu w trakcie realizacji. Zebrano wnioski mieszkańców i instytucji zgodnie z ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Zrealizowano konsultacje zmiany planu z wnioskodawcami. Na podstawie zgromadzonych wniosków oraz inwentaryzacji terenu sporządzona została koncepcja planu tj. funkcji poszczególnych działek. Burmistrz przeanalizował sporządzony projekt planu i przekazał projekt uchwały do naniesienia zmian. Projekt planu ponownie został przekazany do akceptacji. Po przyjęciu wstępnego projektu planu, projekt został przekazany do zaopiniowania przez Gminną Komisję Urbanistyczno-Architektoniczną m. Człuchów. Dalsza część procedury trwa w roku 2020.
2.	Rejon ul. Chojnicka, ul. Kmicica, ul. Wołodyjowskiego, ul. Poniatowskiego, ul. Kołłątaja , ul. Skrzetuskiego.	uchwała nr VI.65.2019 Rady Miejskiej w Człuchowie z dnia 29 kwietnia 2019 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu położonego przy ul. Kmicica, ul. Chojnickiej, ul. Poniatowskiego, ul. Bema i ul. Kołłątaja w Człuchowie.	Uchwała o przystąpieniu w trakcie realizacji . Zebrano wnioski mieszkańców i instytucji zgodnie z ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Zrealizowano konsultacje zmiany planu z wnioskodawcami. Na podstawie zgromadzonych wniosków oraz inwentaryzacji terenu sporządzona została koncepcja planu tj. funkcji poszczególnych działek. Burmistrz przeanalizował sporządzony projekt planu i przekazał projekt uchwały do naniesienia zmian. Projekt planu ponownie został przekazany do akceptacji. Po przyjęciu wstępnego wariantu, projekt został przekazany do zaopiniowania przez Gminną Komisję Urbanistyczno-Architektoniczną m. Człuchów. Gminna Komisja Urbanistyczno-Architektoniczną m. Człuchów zaopiniowała pozytywnie projekt planu z uwagami. Po dokonaniu zmian w projekcie planu, został on przekazany do zaakceptowania burmistrzowi. Po akceptacji burmistrza, projekt planu wraz z prognozą oddziaływania na środowisko został przekazany do ustawowego opiniowania i uzgodnień do instytucji wymaganych ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Po otrzymaniu wymaganych uzgodnień i opinii, projekt planu wraz z prognozą oddziaływania na środowisko został przygotowany do wyłożenia do publicznego wglądu. Dalsza część procedury trwa w roku 2020.

3.	Rejon wokół ul. Plantowej, Dworcowej, Towarowej, Mickiewicza, Słowackiego, Jezioro Miejskie do granicy administracyjnej miasta.	uchwała Rady Miejskiej w Człuchowie Nr XXXVIII.272.2018 z dnia 12 kwietnia 2018 r. i Nr VI.62.2019 z dnia 29 kwietnia 2019 r., w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu od Ronda Miast Partnerskich do południowej granicy administracyjnej miasta, obejmującego Jezioro Miejskie w Człuchowie	Uchwała o przystąpieniu w trakcie realizacji. Obecnie zebrano wnioski mieszkańców i instytucji zgodnie z ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Na podstawie zgromadzonych wniosków oraz inwentaryzacji terenu sporządzona została koncepcja planu tj. funkcji poszczególnych działek. Odbyły się dwa spotkania robocze referatów tutejszego urzędu nad koncepcją planu. Po dokonanej analizie terenu i stwierdzonej różnicy w użytkowaniu, zlecono inwentaryzację geodezyjną ogródków działkowych znajdujących się w granicach sporządzanego planu. Przeprowadzono konsultacje z Urzędem Marszałkowskim dot. zmiany granic Obszaru Chronionego Krajobrazu znajdującego się częściowo w graniach sporządzanej uchwały. Odbyły się dwa spotkania robocze z przedstawicielami Urzędu Marszałkowskiego skutkiem czego wypracowano nową granicę obszaru oraz odległości zabudowy od linii brzegowej jezior. Zakończono prace nad weryfikacją układu drogowego (rezerwa terenu na przeniesienie ul. Plantowej w celu wyeliminowania skrzyżowania z obszarem kolejowym). Skutkiem tego była zmiana granic uchwały o przystąpieniu w roku 2019. W uzgodnieniu z Polskimi Kolejami Państwowymi ujęto przebieg ul. Mickiewicza znajdującej się częściowo w obszarze zamkniętym tj. terenie kolejowym w obszar sporządzanego planu. Po przyjęciu wstępnego wariantu projekt został przekazany do zaopiniowania przez Gminną Komisję Urbanistyczno-Architektoniczną m. Człuchów. Gminna Komisja Urbanistyczno-Architektoniczną m. Człuchów zaopiniowała pozytywnie projekt planu z uwagami. Po dokonaniu zmian w projekcie planu, został on przekazany do zaakceptowania burmistrzowi. Zaakceptowany projekt planu wraz z prognozą oddziaływania na środowisko przekazano do ustawowego opiniowania i uzgadniania. Projekt planu nie uzyskał wszystkich pozytywnych uzgodnień. W kolejnym etapie zlecono aktualizację mapy do celów planistycznych w zakresie kanalizacji deszczowej. Ponownie wystąpiono do opiniowania i uzgodnień. Po uzyskaniu akceptacji projekt planu wraz z prognozą oddziaływania na środowisko wyłożono do publicznego wglądu i zorganizowano dyskusję publiczną nad przyjętymi rozwiązaniami. Dalsza część procedury trwa w roku 2020.
4.	Rejon przy ul. Kasztanowej, ul. Różanej, al. Wojska Polskiego , al. Jana Pawła II	uchwała Nr VI. 63.2019 z dnia 29 kwietnia 2019 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu położonego przy Al. Jana Pawła, ul. Kasztanowej i Al. Wojska Polskiego w Człuchowie	Uchwała o przystąpieniu w trakcie realizacji. Zebrano wnioski mieszkańców i instytucji zgodnie z ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Na podstawie zgromadzonych wniosków oraz inwentaryzacji terenu sporządzona została koncepcja planu tj. funkcji poszczególnych działek. Burmistrz przeanalizował sporządzony projekt planu i przekazał projekt uchwały do naniesienia zmian. Projekt planu ponownie został przekazany do akceptacji. Po przyjęciu wstępnego wariantu projekt został przekazany do zaopiniowania przez Gminną Komisję Urbanistyczno-Architektoniczną m. Człuchów. Gminna Komisja Urbanistyczno-Architektoniczną m. Człuchów zaopiniowała pozytywnie projekt planu z uwagami. Po dokonaniu zmian w projekcie planu, został on

			przekazany do zaakceptowania burmistrzowi. Ponowna analiza wniosku o zmianę planu . Dalsza część procedury trwa w roku 2020.

17.3. Dokumenty wydane w 2019 r.

W roku 2019 wydano:

1. zaświadczenie o funkcji w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego oraz informacja o położeniu w obszarze zdegradowanym i obszarze rewitalizacji : 234 sztuki,
2. wypis i wyrys z miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego : 49 sztuk,
3. postanowienia w sprawie zaopiniowania wstępnego projektu podziału: 12 sztuk,
4. opinie, interpretacje ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego : 13 sztuk,
5. postepowania w sprawie wydania decyzji o warunkach zabudowy : 11 sztuk,
6. postępowania w sprawie ustalenia lokalizacji inwestycji celu publicznego : 8 sztuk,
7. sporządzono karty informacyjne w sprawie naliczenia opłaty planistycznej : 8 sztuk,
8. opinie Gminnej Komisji Urbanistyczno – Architektonicznej m. Człuchów : 3 sztuk.

18. Akty prawa miejscowego

W 2019 r. odbyło się 12 sesji Rady Miejskiej w tym 3 sesje nadzwyczajne. **Rada podjęła 106 uchwał** dotyczących spraw:

1) finansowych tj. budżetu miasta, wieloletniej prognozy finansowej, opłat lokalnych, udzielania pomocy finansowej -37,
2) ochrony środowiska w tym gospodarki odpadami- 19,
3) inwestycji, infrastruktury, gospodarki przestrzennej i nieruchomościami -16,
4) organizacyjnych Rady Miejskiej, w tym wybory ławników, uchwalanie planów pracy, wyborów uzupełniających -11,
5) rozpatrywania skarg- 10,
6) edukacji i współpracy z organizacjami pozarządowymi -8,
7) pomocy społecznej 5.

46 uchwał – aktów prawa miejscowego zgodnie z wymogami prawa zostało opublikowanych w Dzienniku Urzędowym Województwa Pomorskiego.

Burmistrz Miasta wydał 151 zarządzeń dotyczących:

1) finansów gminy w zakresie zmian w placach finansowych rachunkowości, przeprowadzenia inwentaryzacji - 48,
2) gospodarki nieruchomościami i spraw mieszkaniowych - 27,
3) spraw kadrowych (ogłaszanie naboru na wolne stanowiska u Urzędzie i jednostkach organizacyjnych, powierzanie stanowisk itp.) -18,
4) współpracy z organizacjami pozarządowymi (ogłaszanie konkursów w sprawie udzielania dotacji) - 17,
5) pomocy społecznej- 9,
6) ochrony środowiska -9,
7) inwestycji i zamówień publicznych - 7,
8) edukacji - 4,
9) pozostałych dot. spraw organizacyjnych w tym z zakresu zarządzania kryzysowego

19. Realizacja zadań zleconych.

19.1. Zadania związane z rejestracją akt stanu cywilnego.

W 2019 roku Urząd Stanu Cywilnego zarejestrował ogólnie 775 aktów stanu cywilnego, w tym:

- 364 urodzeń (113 to nowi mieszkańcy miasta),
- 120 małżeństw (57 ślubów cywilnych, 50 konkordatowych i 13 zagranicznych),
- 291 zgonów (140 osób to mieszkańcy naszego miasta).

W zakresie Urzędu Stanu Cywilnego:

- przeniesiono z ksiąg stanu cywilnego do ogólnopolskiej bazy aktów stanu „ŹRÓDŁO” 4.449 aktów stanu cywilnego,
- wydano 5.492 szt. aktów stanu cywilnego w odpowiedzi na 3.736 zarejestrowanych podań interesantów,

- dokonano 3.159 usunięć niezgodności i błędów w Powszechnym Elektronicznym Systemie Ewidencji Ludności PESEL,
- odnotowano 1.261 przypisków pod treścią aktów dotyczących zgonów, urodzeń i małżeństw,
- dokonano 805 czynności związanych z wydaniem m.in. decyzji o zmianie imion i nazwisk, prostowaniem i uzupełnieniem aktów stanu cywilnego , zaświadczeń do ślubów konkordatowych, zaświadczeń o stanie cywilnym i zezwoleń na ślub poza granicami naszego państwa,
- dodano 350 wzmianek zmieniających treść aktów stanu cywilnego na wniosek sądów i innych urzędów stanu cywilnego dotyczących: rozwodów, przysposobień dzieci, ustaleń lub zaprzeczeń ojcostwa, oświadczeń o powrocie rozwiedzionych małżonków do nazwisk noszonych przed ślubem oraz wzmianek dotyczących uznań wyroków sądów zagranicznych,
- rozpatrzono pozytywnie 76 wniosków dotyczących wpisania do polskiego rejestru stanu cywilnego aktów sporządzonych za granicą,
- zorganizowano na wniosek mieszkańców miasta i gminy Człuchów 18 uroczystości związanych z obchodami jubileuszy małżeństwa, w tym 15 „Złotych Godów”, 2 jubileusze 60-lecia ślubu "Diamentowych Godów", 1 jubileusz ”Kamiennych Godów’ tj. 70 rocznicy zawarcia związku małżeńskiego.

19.2. Ewidencja ludności i dowody osobiste.

W zakresie ewidencji ludności i dowodów osobistych:

- wydano 1.188 nowych dowodów osobistych,
- przyjęto 169 zgłoszeń o utracie lub uszkodzeniu dowodu osobistego,
- unieważniono 429 dowodów osobistych w rejestrze dowodów,
- dokonano 1.143 przemeldowań i wymeldowań na pobyt stały lub czasowy,
- nadano 185 numerów PESEL obywatelom Polski i cudzoziemcom,
- rozpatrzono 15 decyzji w sprawach meldunkowych,
- wydano 800 zaświadczeń z rejestru mieszkańców i rejestru dowodów osobistych,
- zarejestrowano 306 wniosków o udostępnienie danych z rejestru mieszkańców, rejestru zamieszkania cudzoziemców oraz rejestru dowodów osobistych.

Rysunek 1. Graficzne przedstawienie stanu realizacji uchwał Rady Miejskiej w Człuchowie z zakresu planowania przestrzennego w 2019 r.

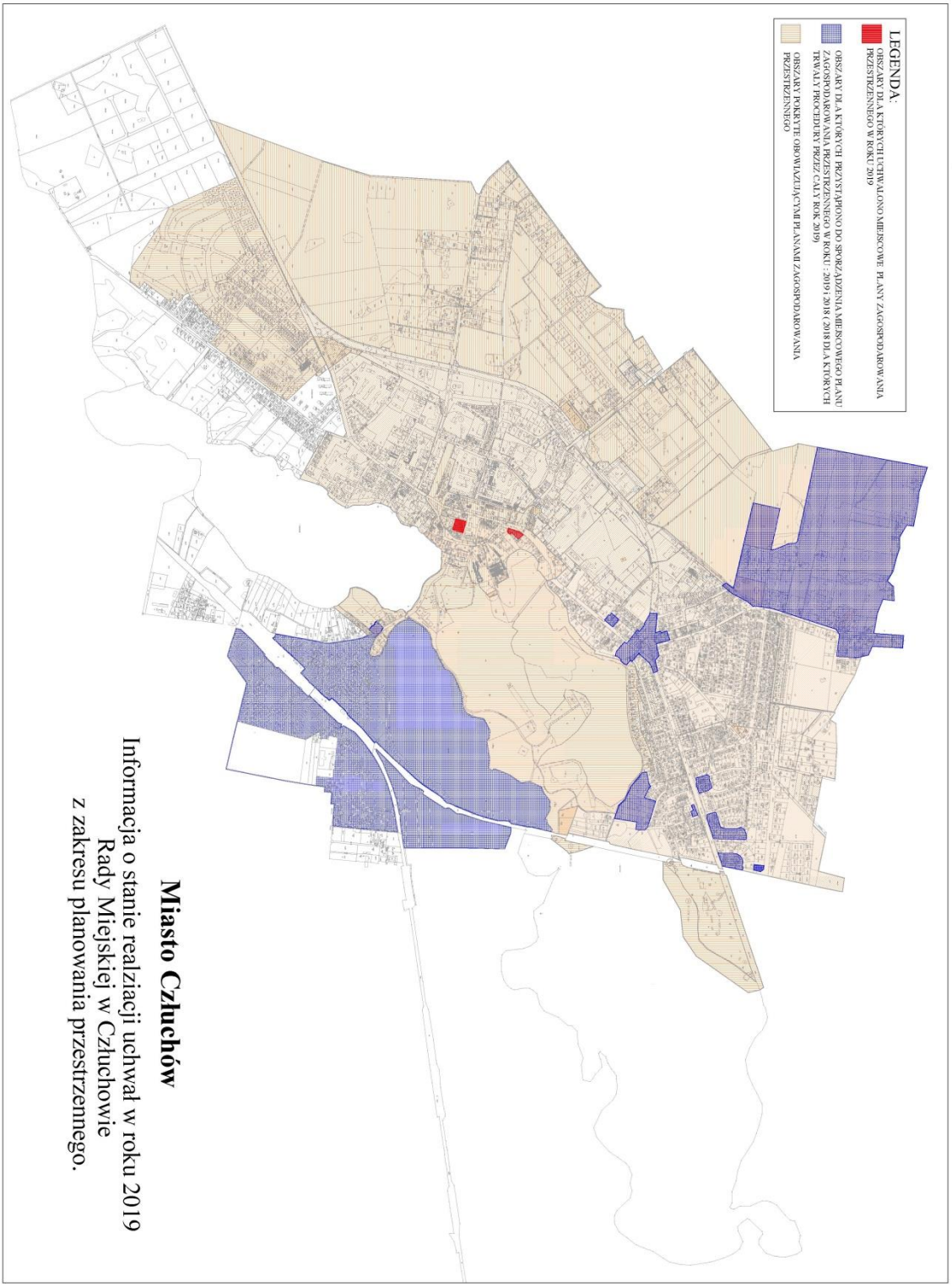

Spis tabel

Tabela 1. Dotacje na realizację zadań publicznych z zakresu wspierania i upowszechniania kultury fizycznej. 21
Tabela 2. Dotacje na realizację zadań publicznych z zakresu kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego oraz podtrzymywania i upowszechniania tradycji narodowej. 22
Tabela 3. Dotacje na realizację zadań publicznych z zakresu ochrony i promocji zdrowia, przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym. 23
Tabela 4. Dotacje na realizację zadań publicznych z zakresu porządku i bezpieczeństwa publicznego. 24
Tabela 5. Dotacje na realizację zadań publicznych z zakresu ekologii i ochrony zwierząt oraz ochrony dziedzictwa przyrodniczego. 24
Tabela 6. Dotacje w trybie pozakonkursowym. 26
Tabela 7. Rozliczenie dotacji przyznanych w 2019 r. 26
Tabela 8. Cele i działania Gminnego Programu Wspierania Rodziny 34
Tabela 9. Kwoty w budżecie na koniec 2019 r. 55
Tabela 10. Wykonanie wydatków wg poszczególnych rodzajów 56
Tabela 11. Przychody i rozchody budżetu w 2019 r 58
Tabela 12. Zadłużenie gminy na koniec 2019 r. przedstawia się następująco: 59
Tabela 13. Kwalifikacja zadań budżetu obywatelskiego w planie finansowym Gminy Miejskiej Człuchów na rok 2019. 62
Tabela 14. Koszty wykonania zadań wyłonionych do realizacji w ramach Człuchowskiego Budżetu Obywatelskiego 2019. 64
Tabela 15. Udziały Gminy Miejskiej Człuchów w spółkach komunalnych. 65
Tabela 16. Wydawnictwa własne Gminy Miejskiej Człuchów. 77
Tabela 17. Materiały promocyjne wykonane w 2019 r. 79
Tabela 18. Wykonanie wydatków inwestycyjnych Gminy Miejskiej Człuchów na dzień 31 grudnia 2019 r. 106
Tabela 19. Chronologiczny wykaz działań kulturalnych, artystycznych i ludycznych o charakterze publicznym organizowanych przez MDK. 120
Tabela 20. Struktura czytelników wg wieku 124
Tabela 21. Wypożyczanie książek. 125

Tabela 22. Odpady przekazane do ZZO Nowy Dwór w 2019 r. 139
Tabela 23. Stan realizacji uchwał Rady Miejskiej w Człuchowie dot. gospodarki przestrzennej miasta w 2019 r. 146

Spis wykresów

Wykres 1. Procentowy udział środków przeznaczonych na poszczególne rodzaje zadań. . 19
Wykres 2. Ilość złożonych ofert organizacji pozarządowych na poszczególne rodzaje zadań. 25
Wykres 3. Liczba zarejestrowanych i zlikwidowanych działalności gospodarczych w latach 2018 i 2019 133

Spis fotografii

Fot. 1. Skatepark przy ul. Szkolnej..... 63
Fot. 2. Wystawa prac plastycznych dzieci podczas Jarmarku Lawendowego. 82
Fot. 3. Oczyszczalnia miejska. 103

Spis rysunków

Rysunek 1. Graficzne przedstawienie stanu realizacji uchwał Rady Miejskiej w Człuchowie z zakresu planowania przestrzennego w 2019 r. 151

Sporządziła na podstawie otrzymanych danych D. Cieplińska, J. Muryn